

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΧΗΜΕΙΑΣ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΑΓΡΟΧΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΙΕΣ"

"Ο ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΣ ΚΑΙ Η ΕΚΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ"

ΚΑΤΣΑΝΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΒΑΤΖΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: ΜΑΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΙΟΑΝΝΙΝΑ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ : ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ : ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΚΑΙ ΒΙΟΤΟΠΟΙ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΩΝ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ : ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ	17
3.1 Εισαγωγή	17
3.2 Σε τι χρειάζεται η ακριβής γνώση της ηλικίας των θηρευθέντων αγριόχοιρων	18
3.3 Μέθοδοι προσδιορισμού της ηλικίας	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ : ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΤΟΠΟΥ ΤΟΥ	21
4.1 Εισαγωγή	21
4.2 Ο ημερήσιος κύκλος	23
4.3 Μετακινήσεις και περιοχή ημερήσιας δραστηριότητας	25
4.4 Επιλογή περιοχής για γιατάκι	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ : ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ	27
5.1 Διατροφή	27
5.2 Χρόνος αφιερωμένος στην εξερεύνηση της τροφής	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ - ΗΘΟΛΟΓΙΑ	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ : ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ	39
7.1 Εισαγωγή	39
7.2 Η γενετήσια ωριμότητα	43
7.3 Ο οιστρικός κύκλος και τα στάδια του οίστρου	45
7.4 Το ζευγάρωμα	47
7.5 Η κυοφορία	48
7.6 Αριθμός κυοφοριών ανά έτος	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ : Ο ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ	51
8.1 Εισαγωγή	51
8.2 Προβλήματα που παρατηρούνται σε γενετικά διαβρωμένους πληθυσμούς αγριόχοιρων	52
8.3 Με ποιόν τρόπο γίνεται ο υβριδισμός του αγριόχοιρου στη χώρα μας. Πώς δηλαδή έρχονται σε επιμιξία ο αγριόχοιρος και ο οικόσιτος χοίρος	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ : ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ : ΕΚΤΡΟΦΗ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ	59
10.1 Εισαγωγή	59
10.2 Εγκατάσταση εκτροφείου	62
10.3 Εκτροφή αγριόχοιρου στο Νομό Ιωαννίνων	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	81
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : Ο αγριόχοιρος και η κυνηγετική του δραστηριότητα	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : Ο νόμος περί θήρας	119
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ : Ρυθμίσεις κυνηγιού 2007-2008	137
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV : Ερωτηματολόγιο	139
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	143
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	145
ΠΗΓΕΣ	147

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αγριόχοιρος είναι αρχικός πρόγονος του οικόσιτου χοίρου (*Sus scrofa domestica*). Πρώτη φορά εντοπίστηκε στην Κίνα πριν από 9.000 χρόνια, όπου μετά από τη σύλληψη μικρών άγριων χοιριδίων, πιστεύεται ότι ξεκίνησε η εξημέρωση του χοίρου.

Με το πέρασμα του χρόνου, η *Sus scrofa* χρησιμοποιήθηκε για διάφορες εργασίες. Στη Γαλλία, τη χρησιμοποιούσαν για να βρίσκει τρούφες και βολβούς για την γαλλική κουζίνα. Στην Αγγλία, επίσης λόγω της οξείας όσφρησής της, την χρησιμοποιούσαν στο κυνήγι. Στην Αρχαία Αίγυπτο, με τις σπλές τους έκαναν στα εδάφη τρύπες, ιδανικές σε μέγεθος και βάθος, για την εμφύτευση σπόρων κατά τις περιόδους της σποράς.

Το αγριογούρουνο αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα θηράματα στον κόσμο και το μεγαλύτερο στην Ελλάδα.

Ο αγριόχοιρος ή αγριογούρουνο είναι γνωστό θήραμα από την αρχαία Ελλάδα, όπου οι κυνηγοί του το θήρευαν με ακόντια και τσεκούρια. Υπάρχουν πολλές κυνηγετικές αναπαραστάσεις σε αρχαιολογικά ευρήματα που αποδεικνύει τη σημαντικότητα αυτού του είδους κυνηγιού.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό του Καλυδώνιου κάπρου. Κάποτε ο βασιλιάς της Καλυδώνος Οινεύς, πρόσφερε θυσία σε όλους τους θεούς λησμονώντας όμως τη θεά Άρτεμη. Αυτή θύμωσε και έστειλε στην Καλυδώνα έναν τεράστιο κάπρο (Καλυδώνιος κάπρος) ο οποίος κατέστρεψε τα σπαρτά της περιοχής. Τότε ο γιος του Οινέα, ο Μελέαγρος, κάλεσε τους πλέον περίφημους ήρωες της Ελλάδος με τα

κυνηγόσकुλά τους. Κανείς όμως δεν κατόρθωσε να σκοτώσει τον κάπρο και επιπλέον έχασαν την ζωή τους κατά το κυνήγι του. Τη λύση την έδωσε η Αταλάντη, η μνηστή του Μελέαγρου, που τον πλήγωσε με τα βέλη της και έτσι ο Μελέαγρος κατάφερε να τον αποτελειώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ

Ο αγριόχοιρος μοιάζει με τον οικιακό χοίρο αλλά έχει πόδια πιο ψηλά και δέρμα πιο τριχωτό. Επίσης, ανάλογα με τη γενεαλογία του εκάστοτε αγριόχοιρου, ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό τα φυσικά χαρακτηριστικά του. Κατά προσέγγιση, λοιπόν, τα βιολογικά χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού αγριόχοιρου (*Sus scrofa scrofa*) είναι τα ακόλουθα.

Ο καρυότυπος του αγριόχοιρου διαφέρει από αυτόν του οικόσιτου χοίρου κατά δύο χρωμοσώματα. Ο αγριόχοιρος φέρει 36 χρωμοσώματα, ενώ ο οικόσιτος φέρει 38. Ο μιγάς φέρει 37 και είναι γόνιμος.

Ζει κατά μέσο όρο 10-12 χρόνια, σε σπάνιες περιπτώσεις φτάνει όμως και τα 15 με 20 χρόνια. Ωστόσο, σε περιοχές όπου δραστηριοποιείται το κυνήγι, η υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής του αγριόχοιρου είναι οι 23 μήνες (Jezierski 1977). Το μέγεθός του (σώμα και κεφαλή) κυμαίνεται από 0,90-1,80 m, το μήκος της ουράς του κυμαίνεται γύρω στους 30 πόντους και το ύψος του στο ακρώμιο από 0,55-1,10 m. Το βάρος του κυμαίνεται από 50 έως και 350 kg, αν και έχουμε περιπτώσεις ζώων που πλησιάζουν τα 450 kg. Συγκεκριμένα, το σωματικό μέγεθος του αγριόχοιρου διαφέρει σε σχέση με το περιβάλλον διαβίωσής του. Εκεί όπου οι δυνατότητες διατροφής είναι περιορισμένες ή το κυνήγι είναι εντατικό, το σωματικό του βάρος είναι περιορισμένο. Αντίθετα, όταν υπάρχει άφθονη τροφή και το κυνήγι είναι περιορισμένο, οι αγριόχοιροι είναι μεγαλόσωμοι. Οι κάπροι υπερέρχουν σε μέγεθος και βάρος έναντι των χοιρομητέρων. Επίσης, η χοιρομητέρα έχει μικρότερο κεφάλι, πιο κοντό ρύγχος και μικρότερους κυνόδοντες, οι οποίοι δεν διακρίνονται όταν το στόμα είναι κλειστό. Ο όγκος και το βάρος του ζώου εξαρτάται από την ποσότητα και την ποιότητα της τροφής, τα γονίδια της περιοχής και από τους γεω-κλιματικούς παράγοντες. Το σύνολο των θηλών του μαστικού αδένου ανέρχεται σε 10.

Το κοντόχοντρο χαρακτηριστικό σχήμα του αγριόχοιρου οφείλεται στο δυσανάλογα μεγάλο σε μέγεθος κεφάλι του. Έχει σώμα ογκώδες και επίμηκες που απολήγει σε ρύγχος. Στο επάνω μέρος και στο μέσο του ρύγχους σχηματίζεται μικρή κύρτωση, η οποία αυξάνει με την ηλικία του ζώου. Έχει αυτιά μεγάλα, όρθια και τριχωτά, τα οποία κινεί συνεχώς για να συλλάβει και τον παραμικρό ήχο, μάτια μικρά, καφέ χρώματος, ανορθωμένα ή πλαταγισμένα και βρίσκονται στις άκρες του κεφαλιού, σκέλη κοντά και ισχυρά. Η ουρά είναι μετρίου μεγέθους και στο άκρο της

σχηματίζεται μια μικρή τούφα από μακριές τρίχες. Τα άκρα των δακτύλων καλύπτονται από οπλές με χαρακτηριστικό διχαλωτό σχήμα. Αυτή η σχηματική διάπλαση του δίνει τη δυνατότητα να τρέχει γρήγορα και να παλεύει με τους εχθρούς του.

Το αγριογούρουνο.

Από το site : www.gpeppas.gr/trixota/agrioguruno

Έχει καλά αναπτυγμένη όσφρηση και ακοή και σχετικά ασθενέστερη όραση, ενώ λόγω της θέσεώς τους, τα μάτια (που βρίσκονται στις πλευρές του κεφαλιού) περιορίζουν το μπροστινό πεδίο όρασής τους. Αντιλαμβάνεται κυρίως την κίνηση, και όπως τα περισσότερα θηλαστικά δεν βλέπει τα χρώματα. Είναι πολύ δυνατό ζώο και όταν τρέχει μπορεί να αναπτύξει ταχύτητα έως 40 km/h παρασύροντας τα πάντα στο διάβα του. Χαρακτηριστικό της γενικότερης όψης του αγριογούρουνου είναι το μεγάλο τριγωνικό κεφάλι του, με τα μεγάλα αυτιά του, τα οποία τα κινεί συνεχώς για να συλλάβει και τον πιο ανεπαίσθητο ήχο, αλλά κυρίως το χαρακτηριστικό ευέλικτο και ισχυρό ρύγχος του, που μοιάζει με προβοσκίδα, με τους τέσσερις ισχυρούς και προεξέχοντες κυνόδοντες.

Συγκεκριμένα, αυτή η μακριά κατάληξη του ρύγχους του, του επιτρέπει με τη βοήθεια των δοντιών του να σκάβει με σκοπό την αναζήτηση τροφής (ο «ζουρνάς» στη γλώσσα των γουρουνοκυνηγών). Οι 4 κυνόδοντες (2 επάνω και 2 κάτω) εμφανίζονται αμέσως μετά τη γέννησή του. Οι κυνόδοντες της επάνω σιαγόνας είναι μεγαλύτεροι και ισχυρότεροι από αυτούς της κάτω σιαγόνας και όλοι έχουν διεύθυνση προς τα επάνω. Το κάτω ζευγάρι είναι χαυλιόδοντες, μήκους περίπου 30 cm. Οι κάπροι έχουν μεγαλύτερους κυνόδοντες από τις χοιρομητέρες. Κλείνοντας οι σιαγόνες, η εξωτερική πλευρά των επάνω κυνοδόντων έρχεται σε επαφή με την

εσωτερική πλευρά των κάτω. Το εύρος της τριβής των κυνοδόντων είναι διαγνωστικό στοιχείο της ηλικίας των ζώων. Στα ανήλικα χοιρίδια είναι ανύπαρκτη και αυξάνει με την πάροδο των χρόνων. Ένας άλλος τρόπος για να διαπιστωθεί εμπειρικά η ηλικία των ζώων μιας ομάδας είναι ο τρόπος που σκάβουν το έδαφος. Τα νεαρά αγριογούρουνα σκάβουν ακανόνιστα, ενώ τα ενήλικα αγριογούρουνα δημιουργούν συνεχείς κανονικές αυλακώσεις. Γίνεται επικίνδυνο όταν πρόκειται να υπερασπιστεί τα μικρά του ή όταν είναι τραυματισμένο όπου στήνει και ενέδρες. Έχουν σημειωθεί έως και θανάσιμοι τραυματισμοί κυνηγών από αγριόχοιρους.

Εκτός από όπλο άμυνας, επίθεσης και άμυνας, η μύτη του είναι ένας πραγματικός οδηγός για το τι συμβαίνει γύρω του, μέσω της όσφρησης. Είναι ένα πραγματικό «ραντάρ», το οποίο τον βοηθά να αντιληφθεί τον εχθρό του από εκατοντάδες μέτρα.

Το σώμα του, που είναι πλευρικά πιεσμένο, είναι πολύ πιο ψηλό στους ώμους απ' ότι στο πίσω μέρος. Το δέρμα στους ώμους και στα πλευρά είναι υπερβολικά σκληρό και προστατεύει το σώμα του από τα χτυπήματα από τις επιθέσεις των αντιπάλων του, κυρίως την εποχή του ζευγαρώματος. Η περιοχή αυτή του σώματος ονομάζεται πανοπλία.

Το τρίχωμά του είναι σκληρό και αποτελείται από δύο ειδών τρίχες. Το κυρίως τρίχωμα είναι τρίχες μακριές, σκληρές και αραιές (σμηριγγώδεις τρίχες), ενώ το πυκνό υπόστρωμα το οποίο βρίσκεται κάτω από τις σμηριγγώδεις τρίχες, είναι τρίχες μαλακές, πυκνές και κοντές για να το προφυλάσσουν από τις χαμηλές θερμοκρασίες. Το αγριογούρουνο αλλάζει δύο φορές το χρόνο το τρίχωμά του, μια φορά το Μάιο και την άλλη τον Οκτώβριο. Το χρώμα του ποικίλλει ανάλογα με την εποχή, τον τόπο, τις τοπικές γενιές και τον τόπο διατροφής του, από το καφετί, γκρι έως και μαύρο. Οι σκούροι χρωματισμοί του οφείλονται σε ένα πυκνό χνούδι που φυτρώνει ανάμεσα στις τρίχες. Ειδικότερα, το καλοκαίρι οι τρίχες είναι λεπτές και ανοιχτόχρωμες (επικρατούν οι γκριζόφαιες) και το χειμώνα είναι πιο πυκνό και κοντό το τρίχωμα και είναι σκούρο (κυρίως γκριζόμαυρο). Η ράχη του, καθώς επίσης και ο τράχηλός του, καλύπτεται από χαίτη που ξεκινά από το κεφάλι. Ο χρωματισμός των νεογέννητων αγριόχοιρων διαφέρει σε σχέση με τους ενήλικους αγριόχοιρους. Σε αυτά είναι ανοιχτόχρωμος και κατά μήκος του σώματος υπάρχουν παράλληλες ραβδώσεις βαθιάς απόχρωσης. Αυτό επιτρέπει την καλύτερη προσαρμογή στο περιβάλλον, σε περίπτωση που βρίσκονται σε κίνδυνο. Το δε σώμα του, όπως προαναφέρθηκε, δε διαφέρει ουσιαστικά από τον κοινό οικόσιτο χοίρο. Έχει βέβαια κάποιες διαφορές οι οποίες τον διαφοροποιούν από αυτόν (τον οικόσιτο). Συγκεκριμένα, ο άγριος χοίρος είναι γενικότερα λεπτότερος, έχει πιο χοντρή τρίχα και μακρύτερα κυνοειδή δόντια, τους χαυλιόδοντες.

Όταν αγριέψει ή ξαφνιαστεί, οι τρίχες της ράχης του σηκώνονται και είναι εντυπωσιακής ομορφιάς και αγριότητας. Στο μπροστινό μέρος του σώματός του και στο επίπεδο των ώμων και του θώρακα, το ζώο προστατεύεται από επιδερμίδα πολύ παχιά και σκληρή που προφυλάσσει τα ζωτικά όργανα. Όταν οι συνθήκες διατροφής είναι οι κατάλληλες, το αγριογούρουνο σχηματίζει κάτω από το δέρμα του ένα μεγάλο, παχύ στρώμα λίπους, που είναι το απόθεμα τροφής για τις δύσκολες μέρες του χειμώνα.

Το μεγαλύτερο βάρος δε σημαίνει ότι το ζώο είναι το πιο μεγάλο σε ηλικία. Η πραγματική ηλικία υπολογίζεται, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, από το μέγεθος των δοντιών. Μετά από 6 χρόνια τα δόντια αρχίζουν να γυρνάνε προς τα πίσω. Στις πολλές μάχες που δίνει στη ζωή του, χρησιμοποιεί τα δόντια αυτά κτυπώντας από κάτω προς τα επάνω. Έτσι δίνει τρομερά χτυπήματα που μπορούν να «ξεκοιλιάσουν» ένα λύκο ή έναν σκύλο. Όταν αυτά αγκιστρωθούν τότε ταυτόχρονα δαγκώνει και πολύ άσχημα. Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι ο οδοντικός τύπος του αγριογούρουνου είναι ο εξής :

T 3/3, K 1/1, ΠΓ 4/4, Γ3/3 [T = τομείς (κοπτήρες), K = κυνόδοντες, ΠΓ = προγόμφιοι, Γ = γομφίοι (τραπεζίτες). Τα κλάσματα δείχνουν τον αριθμό κάθε τύπου δοντιών στο μισό τμήμα (ημιμόριο) της πάνω και κάτω σιαγόνας (αριθμητής και παρονομαστής αντιστοίχως)].

Η έναρξη της γενετήσιας ωριμότητας στις χοιρομητέρες εμφανίζεται στους 10 μήνες ενώ στους κάπρους ξεκινά μετά από 18 μήνες. Τα αγριογούρουνα είναι εποχικοί γεννήτορες. Η γενετήσια δραστηριότητα ξεκινά από τον Οκτώβριο και ολοκληρώνεται τον Απρίλιο. Λόγω της επίδρασης των φερομόνων ορμονών παρατηρείται συγχρονισμός του οίστρου στις χοιρομητέρες. Μετά από κύηση 115 ημερών, γεννιούνται συνήθως 3 με 8 χοιρίδια.

Ο απογαλακτισμός πραγματοποιείται μετά από 3 μήνες και τα χοιρίδια ανεξαρτητοποιούνται σε ηλικία 6 μηνών.

Εχθροί του είναι τα μεγάλα σαρκοφάγα ζώα του δάσους, ειδικά ο λύκος και η αλεπού. Η θνησιμότητα των αγριόχοιρων από τους λύκους λαμβάνει χώρα από τον Ιούλιο έως τον Οκτώβριο και τα ζώα που θηρεύονται είναι από 6 έως 12 μηνών (Mattioli & al. 1995). Ο άνθρωπος τον κυνηγά για το νόστιμο κρέας του και το δέρμα του. Ο αριθμός των αγριόχοιρων που ζουν σήμερα στα δάση είναι αρκετά μεγάλος, γιατί είναι μεγάλος ο αριθμός των γεννήσεων, ενώ οι λύκοι και οι αλεπούδες αρχίζουν σιγά - σιγά να εξαφανίζονται.

Ο αγριόχοιρος, όπως και ο κατοικίδιος χοίρος, δεν έχει δερματικούς πόρους και η ζέστη είναι ένας δυνητικός εχθρός του. Ο αγριόχοιρος ρυθμίζει τη θερμοκρασία του

σώματος του με λουτρά σε νερά και λάσπες, αποφεύγοντας την έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες.

Ο αγριόχοιρος καλύπτει ένα ευρύ φάσμα βιοτόπων, αλλά προτιμά εκείνους που του προσφέρουν υψηλής ενέργειας τρόφιμα (όπως τα βελανίδια) και κάλυψη από τα αρπακτικά (συμπεριλαμβανόμενου και των κυνηγών) (π.χ. Kurz and Marchinton 1972, Massei and Genov 1995a).

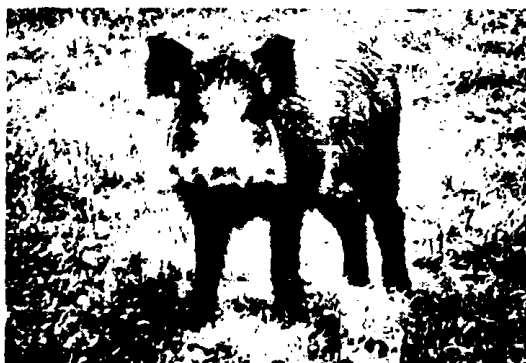
Οι φυτικής προέλευσης τροφές αποτελούν το 80-90% της διατροφής του αγριόχοιρου, ο οποίος διατρέφεται ευκαιριακά με έναν μεγάλο αριθμό ζωικών ειδών (π.χ. Genov 1981a, Dardaillon 1987, Gerard and Camban 1988, Massei et al. 1996, Schley and Roper 2003).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΚΑΙ ΒΙΟΤΟΠΟΙ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΩΝ

Ο αγριόχοιρος (*Sus scrofa*) αποτελεί ένα από τα εκλεκτότερα μεγαλύτερα θηράματα του τόπου μας και όχι μόνο. Ανήκει στην οικογένεια σσιδών (*Suidae*), στην υπεροικογένεια *Suoidae*, στην υποτάξη *Nonruminantia* και στην τάξη των αρτιοδακτύλων (*Artiodactyla*). Υπάρχουν βασικά δύο τύποι: ο Ευρωπαϊκός (*Sus scrofa scrofa*) και ο Ασιατικός (*Sus scrofa vittatus*). Το όνομά του προέρχεται από τη λατινική λέξη *Sus* και η οποία σημαίνει χοίρος, ενώ το δεύτερο συνθετικό *scrofa* είναι λατινική λέξη και σημαίνει το «θηλυκό χοίρο αναπαραγωγής».

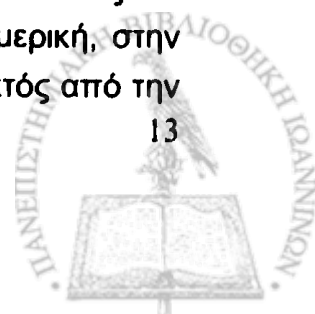

Μικρό αγριογούρουνο.

Από το site : www.kinigomania.gr/agriogourouno.html

Εμφανίστηκαν αρχικά στην Ευρώπη, στην Ασία, τη Βόρεια Αφρική και το αρχιπέλαγος της Μαλαισίας και εισήχθησαν αργότερα σε όλο τον κόσμο ως εξημερωμένα ζώα από τους ανθρώπους. Η εξημέρωση του αγριόχοιρου άρχισε περίπου πριν από πέντε χιλιάδες χρόνια. Οι ανασκαφές έχουν τοποθετήσει το εξημερωμένο αγριόχοιρο στο πιο πρόσφατο μέρος της νεολιθικής περιόδου. Το αγριογούρουνο μπορεί να βρεθεί παντού, από τα σπίτια, στις σιταποθήκες, στα ελώδη έλη και τις ορεινές εκτάσεις.

Σήμερα το αγριογούρουνο ζει και αναπαράγεται σε όλη την Ευρωπαϊκή ήπειρο (πλην των Βρετανικών νησιών), κάτω από τον 58° βόρειο παράλληλο, στη βόρειο Αφρική, στην κεντρική και νότια Ασία ως τις ακτές της Σινικής Θάλασσας. Ο ευρωπαϊκός αγριόχοιρος έχει εισαχθεί επίσης με επιτυχία στη βόρεια Αμερική, στην Αυστραλία και στη Νέα Ζηλανδία και γενικότερα σε όλες τις ηπείρους, εκτός από την

γαρτική. Στη χώρα μας υπάρχει σχεδόν παντού από χιλιάδες χρόνια, ενώ σήμερα ναντάται στη Μακεδονία, Θράκη, Ήπειρο, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και στη νήσο μο. Έχει επίσης επανεισαχθεί από τις Κυνηγητικές Οργανώσεις με μεγάλη επιτυχία ην Πελοπόννησο και πολύ πρόσφατα έγινε εισαγωγή του στη νήσο Λέσβο, γκεκριμένα στο όρος Όλυμπος του νησιού.

Βιότοπος στο δάσος.

Από το site : www.greppas.gr/trixota/agriogourouno

Είναι είδος δασόβιο. Ζει στα πυκνά θαμνώδη δάση πλατύφυλλων, δρυός, ιστανιάς και οξιάς ή και σε μικτά δάση. Συχνά όμως μετακινείται για αναζήτηση ιοφής σε ελώδεις εκτάσεις, σε γεωργικές καλλιέργειες που συνορεύουν με δάση ή κόμη σε μεγάλα υψόμετρα το καλοκαίρι στην αλπική ζώνη.

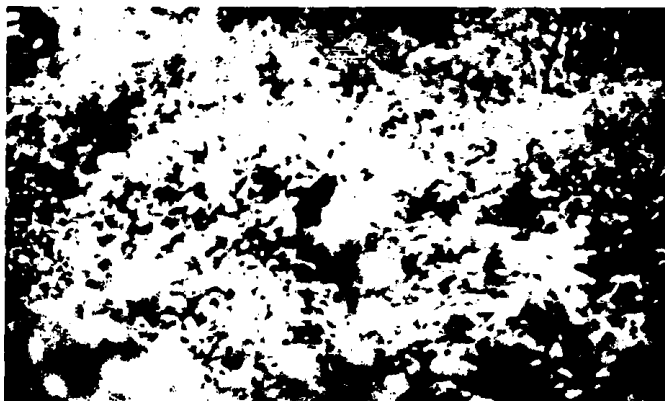

Ένας από το βιότοπους.

Από το site : www.greppas.gr/trixota/agrioguruno

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο βιότοπος του αγριογούρουνου είναι βασικά τα δάση. Μπορεί όμως να προσαρμοστεί παντού αν υπάρχουν πυκνά μέρη για κάλυψη. Οι συνθήκες που του ταιριάζουν είναι τα μεγάλα δάση με πυκνά φυλλώματα και θάμνους. Τα καταφύγια του για γιατάκια βρίσκονται σε πυκνούς θάμνους και αδιαπέραστα μέρη του δάσους. Επίσης, του αρέσουν και οι ελώδεις περιοχές που παρέχουν τροφή και καλή κάλυψη. Κατεβαίνει και στις πεδιάδες, όταν όμως τα σπαρτά είναι μεγάλα και προσφέρουν προστασία. Συχνάζει ακόμη σε ορεινά πλατώματα μέχρι τα όρια των δασών, αποφεύγοντας όμως τις ζώνες αυτές όταν το πάχος του χιονιού το χειμώνα είναι μεγάλο και το εμποδίζουν στην κίνησή του και στην εξεύρεση τροφής. Το υψόμετρο γενικά δεν παίζει σημαντικό ρόλο, αλλά συνήθως τα συναντάμε από τα 400 m έως τα 1200 m, όπου και ζει εκεί ο μεγαλύτερος πληθυσμός των αγριόχοιρων.

Αγριόχοιρος σε δάσος.

Από το site : www.gpeppas.gr/trixota/agrioguruno

Λόγω της μεγάλης ευαισθησίας του αγριογούρουνου στις αλλαγές της θερμοκρασίας, η παρουσία νερού είναι απαραίτητη, και ειδικά τα λασπόνερα στα οποία κυλιέται για την προστασία του από τις ακτίνες του ήλιου και από τα παράσιτα. Σε περίπτωση έλλειψης νερού, ο αγριόχοιρος κάνει τα λασπόλουτρά του με λάσπη που δημιουργεί από τα ούρα του.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται αύξηση των πληθυσμών του αγριόχοιρου στην Ευρώπη (Saez-Royuela & Telleria, 1986) που είναι δύσκολο να ελεγχθούν με το κυνήγι σε κάποιες περιπτώσεις (Csanyi 1993, Neet 1995). Οι Bieber & Ruf (2005) αναφέρουν ότι η κυνηγητική κάρπωση δείχνει ότι οι πληθυσμοί του αγριόχοιρου της κεντρικής Ευρώπης παρέμειναν σταθεροί τους προηγούμενους δύο αιώνες αλλά αυξήθηκαν δραματικά τα τελευταία πενήντα χρόνια. Οι κυριότεροι λόγοι της αύξησης αυτής είναι: α) οι αλλαγές που έχουν συμβεί στους ίδιους τους πληθυσμούς ως

αποτέλεσμα των προσαρμογών του είδους στις αλλαγές του τοπίου, β) η εγκατάλειψη της υπαίθρου, γ) η επανένταξη (εισαγωγή) του αγριόχοιρου σε πολλές περιοχές και δ) η τροποποίηση των τεχνικών αναπαραγωγής του (Fruzinski 1995, Herrero & al. 1995, Nores & al. 1995, Wilson 2003).

Πληθυσμοί αγριόχοιρου που θηρεύονται εντατικά εμφανίζουν μειωμένο προσδόκιμο ζωής, ασύμμετρη καμπύλη αναλογίας φύλων και προσωρινή μείωση του πληθυσμού που ισοσταθμίζεται όμως σύντομα με αυξημένη γεννητικότητα που φαίνεται από τη μεγάλη αναλογία ανήλικων αγριόχοιρων σε σχέση με τα ενήλικα (Marsan & al. 1995, Massolo & Mazzoni della Stella 2006). Από την άλλη πλευρά οι προστατευόμενες περιοχές συχνά χαρακτηρίζονται από μεγάλους πληθυσμούς φυτοφάγων και παμφάγων θηλαστικών με επακόλουθα την υπερβόσκηση και την καταστροφή της τροφής και των φωλιών εδαφόβιων πτηνών, την άμεση επίπτωση σε κινδυνεύοντα είδη (Bratton 1975, Focardi & al. 1996, Schley & Roper 2003), καθώς και τις καταστροφές αγροτικών καλλιεργειών (Neet 1995). Η ορθολογική διαχείριση των παραπάνω περιοχών είναι απαραίτητη επειδή πολλά φυσικά μεσογειακά οικοσυστήματα κινδυνεύουν να υποβαθμιστούν (Naveh & Lieberman, 1984, Focardi & al. 1996).

Η απογραφή του πληθυσμού του αγριόχοιρου είναι πολύ δύσκολη (Boitani & al. 1995) και κάθε προσπάθεια εκτίμησης πληθυσμού σε μεγάλη κλίμακα είναι παρακινδυνευμένη (Massolo & Mazzoni della Stella 2006). Στην Ελλάδα παρότι δεν είναι γνωστός ο πληθυσμός των αγριόχοιρων, υπάρχει εκτίμηση της συνολικής κάρπωσης που φτάνει τα 20.000 άτομα ετησίως (Χριστοδούλου 2006, Καραμπατζάκης).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ

3.1 Εισαγωγή

Για να διαχειριστούμε έναν πληθυσμό ενός θηραματικού είδους με διαχειριστικό μέσο το κυνήγι, και ιδιαίτερα στην περίπτωση του αγριόχοιρου, πρέπει να λάβουμε υπ' όψη μας μια σειρά από παραμέτρους όπως: η έκταση μέσα στην οποία ζει και κινείται ο πληθυσμός του και ασκείται το κυνήγι, η διαθεσιμότητα της τροφής, οι περιοχές για γιατάκια, οι αγροτικές καλλιέργειες, η κυνηγετική κάρπωση και η ηλικιακή δομή του πληθυσμού.

Η ηλικία του αγριόχοιρου, η οποία είναι ένα στοιχείο που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους κυνηγούς, εκτιμάται συνήθως χονδρικά απ' αυτούς από εξωτερικά χαρακτηριστικά των ζώων (ραβδώσεις, καστανό χρώμα, μαύρο χρώμα κ.λπ.) ή από το βάρος. Έρευνα έχει δείξει, όμως, ότι η σχέση μεταξύ βάρους και ηλικίας των ζώων είναι σχετική, άρα και η εκτίμηση της ηλικίας από το βάρος επισφαλής. Στον πίνακα 1 δίνεται μια εμπειρική συσχέτιση μεταξύ βάρους και ηλικίας του αγριόχοιρου σε πλούσιους και σε φτωχούς για το είδος βιότοπους.

Πίνακας 1. Σχέση μεταξύ ηλικίας και βάρους στο αγριόχοιρο

Φύλο	Αρσενικά			Θηλυκά		
	6-10	18-22	> 24	6-10	18-22	>24
Ηλικία σε μήνες						
Βάρος* αγριόχοιρων σε πλούσιους βιότοπους (Συγκροτημένα δάση της ενδοχώρας)	30-50	60-100	90-150	30-50	50-70	60-90
Βάρος* αγριόχοιρων σε φτωχούς βιότοπους (Δάση αείφυλλων πλατύφυλλων, κλπ)	20-40	50-90	80-130	20-40	40-60	50-80

*Ζυγισμένο χωρίς εντόσθια

Πηγή: Ο.Ν.Σ.

3.2 Σε τι Χρειάζεται η Ακριβής Γνώση της Ηλικίας των Θηρευθέντων Αγριόχοιρων.

Η εκτίμηση της ηλικίας των θηρευμένων πάντα ζώων μας επιτρέπει:

- ◆ Να καθορίσουμε την ακριβή περίοδο της αναπαραγωγής (ημερομηνία γέννησης των μικρών).
- ◆ Να διαπιστώσουμε αν η ανάπτυξη των νεαρών ζώων είναι ισορροπημένη και να προσδιοριστούν ενδεχομένως οι περίοδοι έλλειψης τροφής, και
- ◆ Να υπολογιστεί το ποσοστό επιβίωσης των νεαρών ζώων σ' έναν δεδομένο πληθυσμό.

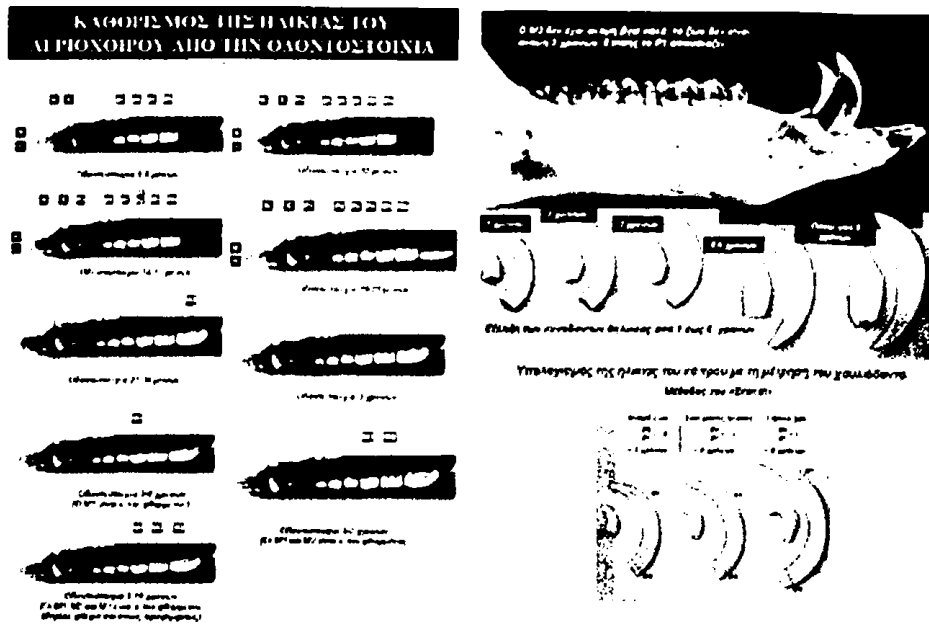
3.3 Μέθοδοι Προσδιορισμού της Ηλικίας

Υπάρχουν αρκετές μέθοδοι προσδιορισμού της ηλικίας ενός νεκρού αγριόχοιρου, αλλά εδώ θα αναπτυχθούν μόνο δύο, διότι αυτές είναι πολύ εύκολο να εφαρμοστούν και στην πράξη από τον κάθε κυνηγό.

1. Μέθοδος προσδιορισμού της ηλικίας από την μορφή της οδοντοστοιχίας της κάτω σιαγώνας

Ο αγριόχοιρος είναι ένα θηλαστικό και όπως όλα τα ζώα αυτής της κλάσης εμφανίζει πρώτα την γαλακτική οδοντοστοιχία και κατόπιν την οριστική. Οι διαφορετικές μορφές που παίρνει η οδοντοστοιχία της κάτω σιαγώνας κατά τις διάφορες φάσεις εμφάνισης των δοντιών, επιτρέπουν τον προσδιορισμό της ηλικίας του ζώου.

Του Θεοφάνη Καραμπατζάκη, Δασολόγου - Περιβαλλοντολόγου

Για να γίνει σαφής η διάκριση των δοντιών, υιοθετήσαμε την διεθνή κωδικοποίηση στον συμβολισμό των δοντιών που ισχύει για όλα τα θηλαστικά και είναι η εξής:

	Γαλακτικοί	Οριστικοί
Κοπτήρες:	i	I
Κυνόδοντες:	c	C
Προγόμφιοι:	p	P
Γομφίοι:	-	M

Μπορούμε, έτσι, να διακρίνουμε πέντε κλάσεις ηλικίας εξετάζοντας την κάτω σιαγόνα σύμφωνα με τις εικόνες 1-5.

♦ **Εικ. 1: 6 - 8 μηνών.**

Σε κάθε πλευρά υπάρχουν 3 γαλακτικοί κοπτήρες: ο εξωτερικός i_3 , ο μεσαίος i_2 και ο εσωτερικός i_1 , ο γαλακτικός κυνόδοντας c , 3 γαλακτικοί προγόμφιοι, οι p_2 , p_3 , p_4 (Ο p_4 εμφανίζεται με τρεις λοβούς) και ο πρώτος οριστικός γομφίος M_1 . Χαρακτηριστική είναι η λεπτή και οξεία όψη του i_3 και του c .

♦ **Εικ. 2: Περίπου 12 μηνών.**

Έχουν εμφανιστεί ο οριστικός κυνόδοντας C και ο εξωτερικός κοπτήρας i_3 . Ο δεύτερος γομφίος M_2 είναι υπό ανάπτυξη. Ο γαλακτικός κοπτήρας i_1 είναι έτοιμος να πέσει και να αντικατασταθεί από τον οριστικό I_1 . Οι γαλακτικοί προγόμφιοι έχουν φθαρεί.

✦ **Εικ. 3: 14 - 17 μηνών.**

Ο εσωτερικός οριστικός κοπήρας I_1 αναπτύσσεται. Ο δεύτερος γομφίος M_2 έχει εμφανιστεί. Ο τέταρτος γαλακτικός προγόμφιος p_4 έχει φθαρεί πολύ, θα πέσει και θα αντικατασταθεί από τον κάτασπρο και δυνατό P_4 . Ο δεύτερος και ο τρίτος γαλακτικός προγόμφιος p_2 και p_3 αντικαθίστανται λίγο - λίγο από τους P_2 και P_3 . Ο κυνόδοντας C αρχίζει να παρουσιάζει ένα σημείο τριβής.

✦ **Εικ. 4: 19 - 21 μηνών.**

Ο γαλακτικός μεσαίος κοπήρας I_2 έχει πέσει και ο αντικαταστάτης του οριστικός I_2 βρίσκεται υπό ανάπτυξη. Αντίθετα ο κοπήρας I_1 είναι πλέον αναπτυγμένος καθώς και ο δεύτερος γομφίος M_2 . Ο τρίτος γομφίος M_3 είναι σε εξέλιξη και ο τέταρτος προγόμφιος P_4 παρουσιάζει 2 λοβούς.

✦ **Εικ. 5: 27 - 30 μηνών.**

Ο τρίτος γομφίος M_3 έχει ήδη αναπτυχθεί αλλά η ανάπτυξή του θα ολοκληρωθεί τον 36^ο μήνα (3 ετών). Οι οριστικοί κοπήρες έχουν πλήρως αναπτυχθεί και σχηματίζουν μια ελαφρά καμπύλη. Η οδοντοστοιχία είναι πλήρης. Οι προγόμφιοι και ο 1^{ος} γομφίος M_1 έχουν αρχίσει να παρουσιάζουν φθορά.

2. Μέθοδος του Brandt (αναλογία διαμέτρων σε δύο σημεία του κυνόδοντα)

Με την μέθοδο αυτή μπορούμε να εκτιμήσουμε χονδρικά την ηλικία των κάπρων και μόνο, από τις διαστάσεις του κυνόδοντα. Έτσι μετράμε την διάμετρο στην βάση του κυνόδοντα DB και την διάμετρο ακριβώς κάτω από το σημείο που αρχίζει η επαφή των δύο κυνοδόντων (του πάνω και του κάτω) όταν κλείνει το στόμα DT . Το πηλίκο των δύο αυτών διαμέτρων DB/DT δίνει κατά προσέγγιση την ηλικία όπως φαίνεται στην εικόνα 6 ή στον πίνακα 2.

Μελετώντας τα παραπάνω βλέπουμε ότι είναι αρκετά απλό να προσδιορίσουμε την ηλικία ενός νεκρού αγριόχοιρου χωρίς κανένα ειδικό εργαλείο, αν επιλέξουμε την 1^η μέθοδο (της εξέτασης της μορφής της οδοντοστοιχίας) και μόνο μ' ένα παχύμετρο και ένα κομπιουτεράκι αν επιλέξουμε την 2^η μέθοδο (του Brandt).

Πίνακας 2. Εκτίμηση της ηλικίας των κάπρων με την μέθοδο του Brandt

Τιμές του πηλίκου DB/DT	Ηλικία κάπρου κατά προσέγγιση
> 1,50	1 έτους
1,50 - 1,20	2 - 4 ετών
1,20 - 1,05	5 - 7 ετών
1,04 - 1	> 8 ετών

Πηγή: *Gilb. Vale 2001*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΤΟΠΟΥ ΤΟΥ

4.1 Εισαγωγή

Υπάρχει μια διάχυτη εντύπωση ότι ο αγριόχοιρος είναι αποδημητικό ζώο. Ωστόσο, ο αγριόχοιρος δεν είναι σε καμιά περίπτωση αποδημητικό ζώο, τουλάχιστον με την βιολογική έννοια του όρου. Απλά είναι ένας «ακούραστος ταξιδιώτης», ο οποίος διαρκώς μετακινείται μέσα σε μια μεγάλη περιοχή την οποία όμως σπάνια εγκαταλείπει.

Από το site : www.greppas.gr/trixota/agrioguruno

Η κοινωνία του ζώου αυτού έχει δύο κοινωνικές μονάδες: αυτή του κάπρου (μονιά) και αυτή του κοπαδιού. Κάθε κοινωνική μονάδα (κάπρος ή κοπάδι) έχει τον ζωτικό της χώρο και την περιοχή κυριαρχίας της.

Ζωτικός χώρος είναι μια καθορισμένη έκταση μέσα στην οποία ζει (δραστηριοποιείται) ο κάπρος ή το κοπάδι στην διάρκεια ενός βιολογικού κύκλου, δηλαδή ενός έτους. Η έκταση αυτή οριοθετείται από τα πιο απομακρυσμένα σημεία τα οποία μπορεί να φθάσει ο κάπρος ή το κοπάδι.

Η περιοχή κυριαρχίας αποτελεί ένα μέρος του ζωτικού χώρου μέσα στον οποίο ο κάπρος ή το κοπάδι αισθάνονται ιδιοκτήτες (κυρίαρχοι) και διώχνουν κάθε άλλον που μπαίνει σε αυτή. Στην διαχείριση του αγριόχοιρου η γνώση του ζωτικού χώρου των

κοπαδιών ή των κάπρων είναι πολύ σημαντική. Αντίθετα, η περιοχή κυριαρχίας δεν παίζει σπουδαίο ρόλο γιατί συχνά μεταβάλλεται λόγω της κινητικότητάς του.

Για το θέμα αυτό, δηλαδή το μέγεθος του ζωτικού του χώρου, έχουν γίνει πολλές επιστημονικές έρευνες, κυρίως με τη μέθοδο της ραδιοπαρακολούθησης και έχουν δείξει ότι για μια οικογένεια (χοιρομητέρα με τα χοιρίδιά της) ο ζωτικός χώρος κυμαίνεται, ανάλογα με την ποιότητα του βιότοπου και όταν δεν υπάρχουν τεχνητά όρια (π.χ. αυτοκινητόδρομοι κ.λπ.), από 20.000-50.000 στρέμματα. Το κοπάδι αυτό στην διάρκεια μιας χρονιάς θα κινείται συνεχώς μέσα σε αυτήν την περιοχή. Βέβαια υπάρχουν σημεία που θα τα επισκέπτεται συχνότερα και άλλα λιγότερο συχνά.

Οι νεαροί κάπροι περίπου στον 9^ο με 10^ο μήνα της ζωής τους, οπότε επέρχεται η γενετήσια ωριμότητα, εκδιώκονται και πολλές φορές βίαια από το κοπάδι και πρέπει να βρουν την τύχη τους μόνοι τους. Γι' αυτούς αρχίζει τότε μια μεγάλη περιπέτεια: Εκδιώκονται βίαια από τους μεγαλύτερους κάπρους, στον οποίων τις περιοχές μπαίνουν και γενικώς περιπλανώνται μέχρι να αποκτήσουν και αυτοί την δική τους περιοχή. Για τους κάπρους έχει βρεθεί ότι ο ζωτικός χώρος καταλαμβάνει έκταση της τάξεως των 150.000-200.000 στρεμμάτων.

Πάντως, έρευνα έχει δείξει ότι το 75-80% των αγριόχοιρων ζει και θηρεύεται μέσα στον ζωτικό χώρο του μητρικού του κοπαδιού, ο οποίος καλύπτει μια έκταση ακτίνας 3 με 5 km. Το υπόλοιπο ποσοστό εγκαταλείπει τον χώρο αυτό για διάφορους λόγους και εγκαθίσταται σε κάποιον άλλο γειτονικό. Βέβαια το γεγονός ότι κάποια ζώα εγκαταλείπουν την συγκεκριμένη περιοχή δεν σημαίνει ότι η περιοχή αδειάζει. Η έξοδος αυτών των ζώων από την περιοχή αυτή θα αναπληρωθεί από την εγκατάσταση κάποιων άλλων που θα έρθουν από γειτονικές περιοχές.

Το «Office National de la Chasse» (Εθνικός οργανισμός θήρας της Γαλλίας) ερευνήσε εκτενώς τις μετακινήσεις των αγριόχοιρων με την εξής μέθοδο: Σε συγκεκριμένα σημεία στήθηκαν παγίδες με τις οποίες συνελήφθησαν αγριόχοιροι και σημάνθηκαν (τοποθετήθηκε ενώτιο στο αυτί τους). Στην προσεχή κυνηγετική περίοδο οι κυνηγοί που θήρευσαν ζώα σημαδεμένα, παρέδωσαν το ενώτιο στον σύλλογό τους και δήλωσαν την ακριβή θέση θήρευσης.

Έτσι, τοποθετήθηκαν στον χάρτη τα σημεία θήρευσης και φάνηκε το αποτέλεσμα της έρευνας. Μόνο το 2% των ζώων θηρεύθηκε σε απόσταση μεγαλύτερη από 15 km, το 4% σε απόσταση μεταξύ 10-15 km, το 13% μεταξύ 5-10 km, ενώ το 80% σε απόσταση μικρότερη των 5 km. Το εντυπωσιακό είναι αν δούμε πώς αυτά τα ποσοστά διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο, όπως δείχνει ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 3).

Πίνακας 3. Ποσοστά θήρευσης αγριόχοιρου ανάλογα με το φύλο.

Απόσταση σε km μεταξύ της θέσης σήμανσης και της θέσης θήρευσης.	Φύλο	
	Αρσενικά	Θηλυκά
0-5	38 (72%)	29 (93,5%)
5-10	9 (17%)	11 (13%)
10-15	4 (7,5%)	0 (0%)
> 15	2 (3,5%)	0 (0%)

Πηγή : «Office National de la Chasse» (Εθνικός οργανισμός θήρας της Γαλλίας)

Καμία χοιρομητέρα δε θηρεύτηκε σε απόσταση μεγαλύτερη από 10 km, με το 93,5% του πληθυσμού να θηρεύεται σε απόσταση μικρότερη από 5 km. Επίσης, σπανίως οι αγριόχοιροι μετακινούνται διασχίζοντας μεγάλες οδικές αρτηρίες.

4.2 Ο Ημερήσιος Κύκλος

Οι μετακινήσεις του αγριόχοιρου γίνονται κυρίως στην διάρκεια της νύχτας. Το γεγονός αυτό δεν οφείλεται στην φυσιολογία του ζώου, αλλά στην ενόχλησή του από τις ανθρώπινες δραστηριότητες που συμβαίνουν στη διάρκεια της ημέρας. Αν ανατρέξουμε στην ιστορία, θα διαβάσουμε στον Ξενοφώντα (Κυνηγετικός) ότι οι Αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τον αγριόχοιρο σημαντικό θήραμα και το κυνήγι του το προτιμούσαν σε μεγάλο βαθμό. Έχοντας, λοιπόν, αυτό το ζώο ως ισχυρότερο φυσικό εχθρό του τον άνθρωπο, από πολύ παλιά (πολύ λίγο κινδυνεύει από την αρκούδα και τον λύκο) έπρεπε να φροντίζει να ξεφεύγει από την παρουσία του για να επιβιώσει. Έτσι επέλεξε να μετακινείται την νύχτα, όταν ο άνθρωπος κοιμάται και να αναπαύεται την ημέρα όταν ο άνθρωπος δουλεύει. Οι νυχτερινές μετακινήσεις του που γίνονται μέσα στον ζωτικό του χώρο έχουν ως σκοπό: την εύρεση τροφής και νερού και την αναπαραγωγή κάτω από την ησυχία που του προσφέρει η νύχτα. Αυτή η κινητικότητα βέβαια εξαρτάται από την φάση του βιολογικού κύκλου που βρίσκεται το κοπάδι (οίστρος, τοκετοί, γαλουχία, ανατροφή των νεαρών), την εποχή του έτους, τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες, την διαθεσιμότητα της τροφής και άλλους παράγοντες που το καθιστούν περισσότερο ή λιγότερο κινητικό.

Σε περιόδους εκτός κυνηγίου δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις όπου ο αγριόχοιρος μεταβάλλει τις συνήθειές του και βγαίνει από το γιατάκι του αμέσως μετά το μεσημέρι και επιστρέφει νωρίς το πρωί, πριν όμως ξημερώσει.

Γενικά, όμως, ο αγριόχοιρος εγκαταλείπει το γιατάκι του λίγο πριν ή λίγο μετά την δύση του ήλιου και επανέρχεται σε αυτό μόλις χαράξει η μέρα. Αυτό που καθορίζει την ώρα του «εγερτηρίου» και του «σιωπητηρίου» αντίστοιχα είναι η διάρκεια του ημερησίου φωτός (σούρουπο, χάραμα).

Βέβαια έχει παρατηρηθεί ότι πολλές είναι οι περιπτώσεις που τα ζώα αυτά εγκαταλείπουν το γιατάκι τους νωρίς το απόγευμα και ξαναγιατακιάζουν πολύ νωρίς το πρωί όταν ακόμη είναι νύχτα και πολλές φορές εγκαταλείπουν το γιατάκι βράδυ για να ξαναγιατακιάσουν αργά το πρωί όταν ο ήλιος έχει πια σηκωθεί.

Πολλές έρευνες του Γάλλου ερευνητή Gilbert Valet ασχολήθηκαν με τους λόγους που ωθούν τα ζώα αυτά να αλλάξουν την συμπεριφορά τους, ποια απογευματινή ώρα εγκαταλείπουν το γιατάκι τους, πόσο χρόνο αφιερώνουν στην νυχτερινή ανάπαυση και αν αυτός ο χρόνος είναι ίσος με αυτόν της περιπλάνησης κάτω από το φως της ημέρας.

Όλες αυτές οι έρευνες έχουν γίνει με την μέθοδο της ραδιοπαρακολούθησης με την οποία έχουν μελετηθεί: ο χρόνος που αφιερώνεται στις μετακινήσεις, οι λόγοι των μετακινήσεων αυτών, οι συχνότητες τους, οι ταχύτητές τους κ.λπ.

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω έρευνες αποδείχθηκε ότι:

- Εκτός περιόδων αναπαραγωγής και ανατροφής των νεογνών, ο αγριόχοιρος ζει με ένα διφασικό ρυθμό: Την φάση της ανάπαυσης και την φάση της περιπλάνησης, οι οποίες είναι σαφώς διαφορετικές. Στο είδος αυτό έχει διαπιστωθεί ότι οι μετακινήσεις αναλώνουν το 50% της ημερήσιας δραστηριότητάς του.

- Κατά την διάρκεια της περιπλάνησης κάποια ζώα την διακόπτουν για να αναπαυθούν για μία ή δύο ώρες.

- Κατά την διάρκεια της ανάπαυσής του (την ημέρα) ο αγριόχοιρος μπορεί να εγκαταλείπει το γιατάκι του για λίγο και μετά να επιστρέψει σε αυτό.

- Οι χοιρομητέρες στην πρώτη περίοδο ανατροφής των νεαρών χοιριδίων (γαλουχία) παρουσιάζουν πολυφασική ημερήσια δραστηριότητα. Επειδή τα χοιρίδια δεν μπορούν να τις ακολουθήσουν, διακόπτουν τακτικά την περιπλάνηση για να αναπαυθούν. Έτσι, ο ημερήσιος κύκλος αποτελείται από εναλλαγές μετακίνησης - ανάπαυσης. Πολλές φορές η χοιρομητέρα κατά την διάρκεια της ανάπαυσης εγκαταλείπει το γιατάκι με τα χοιρίδια για να ικανοποιήσει δικές της ανάγκες τροφής, κ.λπ. και ξαναγυρίζει μετά από κάποιο μικρό χρονικό διάστημα. Αυτή η πράξη σιγά - σιγά λειτουργεί προς την κατεύθυνση απελευθέρωσης των νεαρών χοιριδίων από τον μητρικό δεσμό. Έτσι, μετά τον απογαλακτισμό, τα χοιρίδια θα φτιάξουν το δικό τους γιατάκι το οποίο θα το χρησιμοποιούν πάντα ομαδικά και θα απέχει από αυτό της χοιρομητέρας τους από 3 έως 400 m.

4.3 Μετακινήσεις και Περιοχή Ημερήσιας Δραστηριότητας

Η περιοχή που κινείται ο αγριόχοιρος στην διάρκεια της ημερήσιας δραστηριότητάς του κυμαίνεται σε έκταση και αυτή η διακύμανση εξαρτάται άμεσα από την γεωγραφία της περιοχής. Αυτή η περιοχή, την οποία επισκέπτεται και εξερευνά ο αγριόχοιρος στην πορεία του, πρέπει να την φανταστούμε ως μία λωρίδα (ζώνη).

Οι διανυόμενες αποστάσεις έχουν μετρηθεί με την μέθοδο της ραδιοπαρακολούθησης και κυμαίνονται από 2 έως και 14 km. Το εμβαδόν όμως αυτής της ζώνης που εξερευνά είναι δύσκολο να εκτιμηθεί διότι η πορεία του ζώου δεν είναι ευθεία αλλά μια τεθλασμένη γραμμή. Έτσι σε μία νύχτα ένας κάπρος ή ένα κοπάδι μπορεί να καλύψει μία έκταση η οποία ξεπερνάει τα 1000 στρέμματα. Μέσα σε μία εβδομάδα το ίδιο το ζώο μπορεί να κυκλοφορεί σε μία μικρή περιοχή πλούσια σε τροφή και την επόμενη εβδομάδα το ίδιο ζώο να υποχρεωθεί να κάνει μεγάλες πορείες για διάφορους λόγους όπως: ανθρώπινη ενόχληση, απουσία τροφής, αναπαραγωγή κ.λπ.

Ο χρόνος που αναλώνεται στις μετακινήσεις είναι μεγαλύτερος τον χειμώνα απ' ότι το καλοκαίρι. Αυτό γίνεται για δύο λόγους: πρώτον γιατί τον χειμώνα η διάρκεια της νύχτας είναι μεγαλύτερη και δεύτερον η ανεύρεση τροφής είναι δυσκολότερη. Επίσης ο χρόνος μετακίνησης των θηλυκών αγριόχοιρων στην περίοδο της γαλουχίας είναι μικρότερος από τα ζώα των άλλων ηλικιών.

Το βάδισμα του αγριόχοιρου είναι χαρακτηριστικό. Τροτάρει διαρκώς και δίνει την εντύπωση ότι συνεχώς βιάζεται. Επίσης είναι πολύ καλός κολυμβητής και διασχίζει πολύ εύκολα υδάτινες επιφάνειες.

Ο Γάλλος ερευνητής G. Valet μελέτησε με τη μέθοδο της ραδιοπαρακολούθησης την ταχύτητα των μετακινήσεων του ζώου αυτού και διέκρινε τέσσερις τύπους μετακινήσεων σε σχέση με την ταχύτητα.

- **Μετακινήσεις πολύ μικρές.** Η ταχύτητα σε αυτές τις μετακινήσεις κυμαίνεται από 0,2 έως 0,4 km/h. Αυτές οι μετακινήσεις χαμηλής ταχύτητας αφορούν την μετακίνηση στην διάρκεια της βοσκής. Ο χρόνος μέσα στον οποίο τα ζώα κινούνται με αυτή την ταχύτητα εξαρτάται από τον απαραίτητο χρόνο για την κατανάλωση της τροφής ή τον χρόνο που χρειάζεται για να χορτάσει.

- **Μετακινήσεις μικρές.** Η ταχύτητά τους κυμαίνεται από 0,4 έως 1 km/h. Αυτές οι μετακινήσεις αφορούν πορείες οι οποίες διακόπτονται για βόσκηση σε κάποιο σημείο όπου ευκαιριακά βρέθηκε τροφή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, σκοπός του ζώου είναι να φθάσει σε καθορισμένη θέση για να βοσκήσει και στον δρόμο μπορεί να

σκαλίζει επειδή τυχαία βρέθηκε κάποια πηγή τροφής. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι βρίσκουμε πολλές φορές σκαλίσματα από τα οποία τα γιατάκια είναι πολύ μακριά.

• **Μετακινήσεις μέσες.** Η ταχύτητά τους κυμαίνεται από 1 έως 2,5 km/h. Αφορούν την μετακίνηση του αγριόχοιρου μεταξύ δύο θέσεων γνωστών και αυστηρά καθορισμένων: π.χ. από το γιατάκι στις θέσεις βοσκής χωρίς ευκαιριακά σταματήματα.

• **Μετακινήσεις ταχείες.** Η ταχύτητα τους ξεπερνά τα 2,5 km/h. Πρόκειται για μετακινήσεις κατά τις οποίες τα ζώα θέλουν να ξεφύγουν από κάποιο κίνδυνο, όπως κυνηγούς ή διάφορες άλλες ανθρωπογενείς ενοχλήσεις.

4.4 Επιλογή Περιοχής για Γιατάκι

Ο αγριόχοιρος επιλέγει πάντα θέση για να γιατακιάσει με πρώτο κριτήριο την ασφάλεια. Η θέση αυτή θα πρέπει να έχει τέτοια έκθεση ως προς τον ορίζοντα ώστε να έχει ακουστική απ' όλες τις κατευθύνσεις και να βρίσκεται πάνω σε έδαφος στεγνό. Παρ' όλα ταύτα, πολλές φορές οι κυνηγοί τον συναντούν σε θέσεις εντελώς απρόσμενες, αλλά το ζώο έχει δικούς του λόγους που γιατάκισε εκεί, που εμείς δεν είναι εύκολο να τους γνωρίζουμε.

Παλιότερα, που στην χώρα μας υπήρχαν ακόμη ορεινές καλλιέργειες καλαμποκιού, τα αγριογούρουνα έρχονταν πολλές φορές από πολύ μακριά έβοσκαν στο καλαμπόκι και έφευγαν πάλι πίσω για να γιατακιάσουν. Πολλές φορές όμως οι κυνηγοί βλέποντας τα φρέσκα σημάδια της βοσκής έψαχναν να τα βρουν στα γύρω δάση ενώ αυτά ήταν γιατακιασμένα μέσα στο ίδιο το καλαμποκοχώραφο.

Μπορούμε να πούμε, λοιπόν, ότι ο αγριόχοιρος είναι ένα ζώο με φοβερή προσαρμοστικότητα και μέσα στον ζωτικό του χώρο γνωρίζει πολύ καλά όλα τα στοιχεία του περιβάλλοντος τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς και μπορεί να επιλέγει ανά πάσα στιγμή θέσεις για γιατάκι πολύ καλά μελετημένες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΩΝ

5.1 Διατροφή

Ο αγριόχοιρος είναι παμφάγο ζώο και τρώει σχεδόν τα πάντα. Τρέφεται κυρίως τη νύχτα και το διαιτολόγιό του συμπεριλαμβάνει μία μεγάλη ποικιλία τροφών φυτικής και ζωικής προέλευσης. Οι τροφές φυτικής προέλευσης, ανάλογα με την εποχή, συμπεριλαμβάνουν χόρτα, βλαστούς, ρίζες, φλοιούς, γόγγυλα, βολβούς, τα οποία βγάζει σκάβοντας το έδαφος, διάφορα φρούτα, μούρα και καρπούς, με ιδιαίτερη προτίμηση στα βελανίδια, κάστανα, καλαμπόκι, κριθάρι, πατάτες και μανιτάρια. Ειδικότερα οι επιδρομές του είναι συχνές σε καλλιέργειες πατάτας, παντζαριού και καλαμποκιού, ιδίως όταν οι καρποί είναι σε γαλακτώδη ακόμη μορφή. Το σύνολο αυτών των φυτικών ουσιών αποτελεί το 85-90% της τροφής του.

Οι τροφές ζωικής προέλευσης συμπεριλαμβάνουν σκουλήκια, σαλιγκάρια, προνύμφες εντόμων, μεγάλα έντομα, αμφίβια, ερπετά (σαύρες, φίδια, κ.τ.λ.), διάφορα τρωκτικά (ποντίκια), μικρά λαγών, κουνέλια, αφού πρώτα καταστρέψει τις φωλιές τους, αυγά εδαφόβιων πτηνών αλλά και πτώματα. Οι ανάγκες του αγριογούρουνου σε ζωικές πρωτεΐνες το αναγκάζουν να ψάχνει στο έδαφος γι' αυτά. Μερικές φορές η χοιρομητέρα τρώει και τα άρρωστα χοιρίδιά της.

Τα πτώματα ζώων, όμως, είναι συχνά φορείς της τριχινιάσεως, ασθένειας που οφείλεται στο Νηματώδη σκώληκα *Trichinella spiralis*. Συγκεκριμένα, το ζώο μολύνεται τρώγοντας ποντικούς ή αρουραίους ή ακόμα και κόπρωνα τρωκτικών που παίρνει μαζί με την τροφή του, και στα οποία υπάρχουν αγκιστρωμένες προνύμφες του σκώληκα. Στο στομάχι ή στο έντερο του οι προνύμφες προκαλούν καταστροφή των ιστών και εγκαθίστανται στους μυς, κλεισμένες σε κύστες. Η ασθένεια μεταδίδεται στον άνθρωπο αν φάει κρέας μολυσμένου αγριόχοιρου που δεν είναι καλά βρασμένο ή ψημένο. Γι' αυτό το κρέας του αγριόχοιρου πρέπει να βράζεται καλά πριν τη βρώση του.

Τέλος, ένας εκλεκτό είδος φαγητού για τα αγριογούρουνα είναι και τα καβούρια, που μπορούν να τα ψαρέψουν στα ποτάμια και στις ρεματιές.

Αυτό ακριβώς το ευρύ φάσμα πηγών τροφής είναι αυτό που έχει επιτρέψει στον αγριόχοιρο να επιζεί σε όλα τα γεωγραφικά ανάγλυφα, από τις ερήμους έως και τις πλέον αφιλόξενες ορεινές εκτάσεις. Όμως εξαιτίας αυτής της αδιάκριτης λήψης

τροφής, ο αγριόχοιρος μπορεί να φέρνει ορισμένες παρασιτικές μολύνσεις, και όπως έγινε λόγος και πιο πάνω μεταδίδονται στον άνθρωπο μέσω της κατανάλωσης του κρέατός του. Τέτοιες μολύνσεις είναι η τριχινίαση, η κυστικέρκωση και η βρουκέλλωση.

Αν και η γκάμα της διατροφής τους μοιάζει απεριόριστη, η εποχή και ο χρόνος θα καθορίσουν το είδος της διατροφής. Συγκεκριμένα, την άνοιξη η φυτική του τροφή απαρτίζεται, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, από ρίζες, κονδύλους, χόρτα, μανιτάρια και βολβούς. Από ζωικούς οργανισμούς τρώει ποντίκια, αυγά πουλιών, φίδια, σαύρες, σκουλήκια, σκαθάρια, σαρανταποδαρούσες, σαλιγκάρια και πτώματα. Το καλοκαίρι και το φθινόπωρο η διατροφή του αποτελείται κυρίως από μαλακή και σκληρή τροφή όπως τα σταφύλια, τα δαμάσκηνα, τα αχλάδια, τα βελανίδια, τα αγριοκάστανα και οι ελιές. Οι καρποί αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικοί, διότι είναι πλούσιοι σε πρωτεΐνη και δίνουν τη δυνατότητα στα θηλυκά αγριογούρουνα να είναι σε καλή κατάσταση κατά την περίοδο της ανατροφής των χοιριδίων τους.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι μετά από μελέτες (Χαΐδευτού Ε., Μεντής Θ., Ζώτος Α., Bergmeier E. & Δημόπουλος Π. 2006), οι οποίες ασχολήθηκαν με τις επιδράσεις δύο διαφορετικών τύπων βόσκησης (από μηρυκαστικά και μη μηρυκαστικά) στη βλάστηση υπο-Μεσογειακών δασών φυλλοβόλων δρυών (περιοχή Μπουραζανίου Κόνιτσας, Ήπειρος) και στις εδαφικές συνθήκες, ενώ πραγματοποιήθηκαν και συγκρίσεις με μη βοσκήσιμες θέσεις δασών, αποδείχτηκε ότι η βόσκηση από αγριόχοιρους συσχετίζεται θετικά με την περιεκτικότητα των εδαφών σε άμμο, αποτέλεσμα που συμφωνεί με τις βιβλιογραφικές αναφορές για μεταβολή των φυσικών ιδιοτήτων του εδάφους, κυρίως μέσω της αναμόχλευσης του εδάφους (Moody & Jones, 2005). Σύμφωνα με τους Moody & Jones (2005), η βόσκηση από αγριόχοιρους συσχετίζεται με τον αερισμό του χούμου λόγω αναμόχλευσης, με τη μεταβολή της εδαφικής χημείας, με την αναγέννηση της δρυός και την εγκατάσταση πωδών φυτικών ειδών. Ωστόσο, αποτελεί μια πρώτη αναφορά συσχέτισης για τον εν λόγω τύπο δάσους ενισχύοντας τον ισχυρισμό ότι ο προσδιορισμός των επιδράσεων της βόσκησης έχει τοπικό χαρακτήρα και χρήζει μοντέλου παρακολούθησης. Οι Standberg & al. (2005) ερεύνησαν τις αλληλοεπιδράσεις του τύπου και της διαδοχής του δάσους δρυών με τη διαχείριση (πρεμνοφυής μορφή δάσους, βοσκήσιμο δάσος, μη βοσκήσιμο δάσος) σε αμμώδη εδάφη της Δανίας. Η ανάλυση των δεδομένων της βλάστησης με DCA, έδειξε ότι οι διαφορετικοί τύποι διαχείρισης επηρεάζουν τους υπορόφους της βλάστησης και τις εδαφικές παραμέτρους. Οι περιοχές που δεν υπόκεινται σε διαχείριση συγκρότησαν μια ξεχωριστή ομάδα. Η δασική βόσκηση προτάθηκε ως προσωρινή διαχειριστική τεχνική με διαστήματα διακοπής για την αναγέννηση της βλάστησης.

Ειδικότερα, κατά τις μελέτες αυτές πραγματοποιήθηκαν δειγματοληψίες που έγιναν σε βοσκούμενα δάση, είτε πρόκειται για βόσκηση από μηρυκαστικά είτε από αγριόχοιρους, διαφοροποιούνται σαφώς πάνω στο DCA διάγραμμα, σε σχέση με τις μη βοσκημένες θέσεις δασών. Από το διάγραμμα συσχέτισης (CCA) των δειγματοληψιών βλάστησης με τις εδαφικές παραμέτρους, δεν προκύπτει σαφής διαφοροποίηση των βοσκημένων από τις μη βοσκημένες επιφάνειες. Οι επιφάνειες που βοσκούνται από μηρυκαστικά συσχετίζονται ισχυρά με την περιεκτικότητα σε ιλύ και άργιλο, την εδαφική υγρασία και την οργανική ουσία, ενώ η επιφάνεια που βοσκείται από τους αγριόχοιρους συσχετίζονται με την κλίση του εδάφους. Τα προς μελέτη δάση έχουν οδηγηθεί σε κατάσταση υπερβόσκησης με τα ακόλουθα κύρια χαρακτηριστικά: η ποώδης στρώση λείπει πλήρως, το δενδρώδες ριζικό σύστημα είναι άμεσα ορατό σε πρηνή καθώς το έδαφος αποπλένεται λόγω διάβρωσης, ενώ σε πιο επίπεδες θέσεις είναι πολύ συμπιεσμένο. Οι εξωτερικές δασικές θέσεις δε δέχονται τις ίδιες επιδράσεις, καθώς η βόσκηση ασκείται σποραδικά από περιορισμένο αριθμό αιγοπροβάτων.

Από έρευνες που έγιναν στην Γαλλία (Eric Baubet, Christophe Bonenfant and Serge Brandt, 2004), ο πληθυσμός του αγριόχοιρου τόσο στην Γαλλία όσο και σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες αυξήθηκε ραγδαία την τελευταία δεκαετία. Από το 1990, οι περιοχές των βουνών έχουν βασικά επηρεαστεί από αυτό το φαινόμενο. Η αύξηση του πληθυσμού του αγριόχοιρου οδήγησε στην αύξηση των ζημιών που προκαλούνται στις καλλιέργειες από το σκάψιμο των ζώων.

Η συμπεριφορά προμήθειας ζωοτροφών παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της μορφολογίας, στα γνωρίσματα της ιστορίας της ζωής και του οικολογικού ρόλου των ειδών (Sih 1993). Οι επιλογές της διατροφής είναι γνωστό ότι επιδρούν στην επιτυχία της αναπαραγωγής των θηλυκών και ιδιαίτερα στα εδαφικά είδη (Clutton-Brock 1988, Newton 1989). Για παράδειγμα, το κόκκινο ελάφι (*Cervus elaphus*) το οποίο συνέλλεγε υψηλής θρεπτικής αξίας τροφές είχε υψηλότερη αναπαραγωγική ικανότητα απ' ότι θηλυκά που δεν το έκαναν (Iason & al. 1986). Από μια πρακτικότερη προοπτική, οι μελέτες των συνηθειών στην επιλογή τροφών είναι σημαντικές, τόσο για τη συντήρηση (Sih 1993) με τον καθορισμό των απαιτήσεων των ειδών, όσο και της διαχείρισης των παρασίτων με την πρόβλεψη της κατανάλωσης τροφών ζωικής προέλευσης στο περιβάλλον και τις πολυάριθμες ανθρώπινες δραστηριότητες (π.χ. Kruek and Parish 1981, Law 2001).

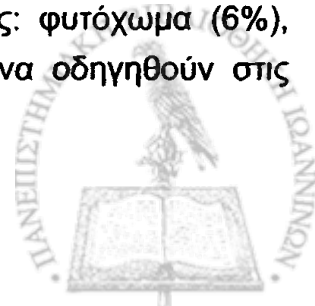
Τα αγριογούρουνα είναι, όπως αναφέρθηκε, πανφάγα ζώα και βρίσκονται παντού ριζοβολώντας. Αυτό έχει επιπτώσεις σε ποικίλα οικοσυστήματα σε όλο τον κόσμο με τη διατάραξη του εδάφους, τη διάδοση των ζιζανίων, στα ασπόνδυλα και τα μικρά σπονδυλωτά, τον ανταγωνισμό με τα μεγάλα σπονδυλωτά, την παρεμπόδιση της

δασικής αναγέννησης και την πρόκληση ζημιών στην αγροτική γη (Bratton 1975, Genon 1981, Alexiou 1983, Welander 1995). Η γνώση της διατροφής των αγριόχοιρων στις αναταραγμένες περιοχές είναι συχνά απαραίτητη για να καταλάβουμε τις οικολογικές επιρροές της συμπεριφοράς σίτισης των χοίρων στις κρίσιμες καταστάσεις (Chimera et al. 1995). Η σύνθεση της διατροφής, βασισμένη στην ανάλυση των τροφών που χρησιμοποιούνται από τα αγριογούρουνα, βοηθά στο να κατανοήσουμε πώς τα ζώα κάνουν σχετική χρήση της δασώδους περιοχής και διάφορων τομέων των βιοτόπων και, συνεπώς, στον καθορισμό του ρόλου των αγριόχοιρων σε αυτές τις βιοκοινωνίες και της θέσης τους μέσα στην τροφική αλυσίδα.

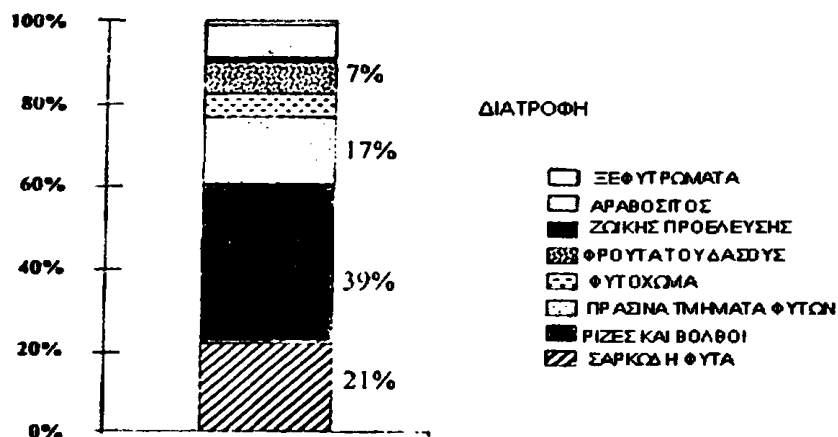
Στην Γαλλία, η διατροφή του αγριόχοιρου έχει μελετηθεί στην περίοδο του κυνηγιού (Douaud 1983, Dardaillon 1984, Sjarmidi 1992) και καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου (Fournier-Chambrillon 1996). Οι περισσότερες από τις μελέτες αυτές διεξήχθησαν στους διάφορους βιοτόπους συμπεριλαμβανομένων των αποβαλλόμενων δασών (Douaud 1983, Sjarmidi et al. 1992), τους υγροβιότοπους (Dardaillon 1984) και οικοσυστήματα της νοτίου Γαλλίας (Fournier-Chambrillon 1996). Απ' όσα γνωρίζουμε, δεν υπάρχει καμιά έκθεση για τη διατροφή του αγριογούρουνου στους ορεινούς βιοτόπους. Στις ιταλικές Άλπεις, κοντά στα γαλλικά σύνορα, εντούτοις, μια προκαταρκτική μελέτη της διατροφής έχει αναφερθεί το φθινόπωρο (Durio et al. 1995). Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, οι πληθυσμοί των αγριόχοιρων έχουν αποικίσει γρήγορα τις ορεινές περιοχές, παράλληλα με τη δραματική αύξηση στο ποσοστό ζημιάς που εμφανίζεται στα λιβάδια. Ιδιαίτερα, η συμπεριφορά κατά τη σίτιση των αγριόχοιρων (π.χ. που ριζοβολούν στα λιβάδια) μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικά (δαπάνες για την αποκατάσταση λιβαδιών, δαπάνες για τη συγκομιδή σανού, ή του οπτικού αντίκτυπου) και οικολογικά (επιρροές στη βιοποικιλότητα και την εδαφολογική διάβρωση) προβλήματα (Baubet 1998, Hone 2002). Κατά συνέπεια, απαιτούνται λιβαδοπονικές μελέτες για να καθορίσουν τις συνήθειες της διατροφής των αγριόχοιρων σε σχέση με τη ζημιά που παρατηρείται στα λιβάδια.

Μια επισκόπηση αυτής της μελέτης που έγινε στην Γαλλία παρέχει μια γενική εικόνα της μέσης σύνθεσης της διατροφής των αγριόχοιρων στις γαλλικές Άλπεις: 99% ήταν φυτικής προέλευσης και 1% ζωικής. Το συνηθέστερο ληφθέν στοιχείο ήταν το υπόγειο μέρος των φυτών, κυρίως ρίζες και βολβοί, οι οποίοι αντιπροσώπευσαν μέχρι 39% της διατροφής (σχήμα 1). Έπειτα στη σειρά ήταν τα σαρκώδη φρούτα (21%) και υπέργειος φυτικός ιστός (ή πράσινο υλικό) (17%). Τρεις από τις κατηγορίες τροφίμων αντιπροσώπευσαν λιγότερο από 10% της διατροφής: φυτόχωμα (6%), δασικά φρούτα (7%) και καλαμπόκι που χρησιμοποιείται για να οδηγηθούν στις

παγίδες (8%). Το χαμηλότερο ποσοστό των ληφθέντων τροφών ήταν ζωικής προέλευσης (1%) και ξεφυτρώματα (1%).

Galemys 16 (nº especial), 2004

Σχήμα 1. Ποσοστιαία σύνθεση της διατροφής του αγριόχοιρου στις γαλλικές Άλπεις όπως δίνονται από τις 8 κατηγορίες τροφίμων.

Υπήρξε μια σημαντική επίδραση αλληλεπίδρασης μεταξύ της εποχής και του υψομέτρου, που δείχνει ότι και οι δύο παράγοντες επηρέασαν της σύνθεση της διατροφής. Ο όρος «αλληλεπίδραση» σήμαινε ότι, για μια δεδομένη εποχή, η σύνθεση της διατροφής που εστιάζει στην εποχιακή επίδραση παρουσίαζαν σαφή διάκριση μεταξύ όλων των εποχών. Η χειμερινή διατροφή ήταν κυρίως οι ρίζες (61%) και τα σαρκώδη φρούτα (15%). Επιπλέον, αν περιλαμβάνουμε όλα τα είδη φρούτων σε μια ενιαία κατηγορία (σαρκώδη φρούτα και δασικά φρούτα), οι ρίζες και τα φρούτα αντιπροσώπευαν το 84% της συνολικής διατροφής. Αντίθετα, την άνοιξη το σημαντικότερο είδος ήταν το πράσινο τμήμα της φυτικής προέλευσης (33%). Οι ρίζες (25%) και το καλαμπόκι (21%) ολοκλήρωναν αυτήν την κατηγορία τροφίμων. Προφανώς, τα συνολικά φρούτα ήταν στο χαμηλότερο επίπεδο στην διατροφή την άνοιξη (8%).

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, τα κυριότερα είδη ήταν ρίζες (39%) και τα σαρκώδη φρούτα (36%). Κατά την συγκέντρωση όλων των φρούτων σε μια ενιαία κατηγορία, τα φρούτα αντιπροσώπευαν το 38% της διατροφής. Τελικά, το φθινόπωρο ήταν η εποχή στην οποία η διατροφή στράφηκε κυρίως στα φρούτα με, όλα μαζί, να κυμαίνονται μέχρι 41% της διατροφής. Σε εκείνη την εποχή, η μερίδα ρίζας της διατροφής (33%) ήταν παρόμοια με αυτή που παρατηρήθηκε το καλοκαίρι.

Η κύρια επίδραση του υψόμετρου στη διατροφή των αγριόχοιρων μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: η κατανάλωση ριζών ποίκιλε μεταξύ 16% και 38% για υψόμετρα κάτω των 1500 m και αυξήθηκε σταθερά, μέχρι 71% της διατροφής για υψόμετρα πάνω από 1900 m. Αντίθετα, το σαρκώδες τμήμα των φρούτων της διατροφής ήταν εγκαταλειμμένο σταθερά μέχρι 1700 m και μειώνεται σε υψηλότερα υψόμετρα. Ένα άλλο σημαντικό σημείο είναι το περιστατικό των δασικών φρούτων, κυρίως τα πρώτα τέσσερα υψομετρικά επίπεδα, τα οποία αντιπροσώπευσαν, κατά μέσο όρο, το 18% της διατροφής.

Η διατροφή των αγριόχοιρων στις γαλλικές Άλπεις παρουσιάζει χαρακτηριστικό σχέδιο διατροφής που αναμένεται από ένα παμφάγο θηλαστικό στο οποίο το φυτικό μέρος περιλαμβάνει περίπου το 99% της διατροφής. Τα σημαντικότερα είδη διατροφής που λήφθηκαν ήταν ρίζες και βολβοί, οι οποίοι αντιπροσώπευσαν το 39% του συνολικού ξηρού βάρους των ειδών. Μια τέτοια διατροφή είναι σύμφωνη με τις προηγούμενες μελέτες των αγριόχοιρων στις ορεινές περιοχές. Οι Scott και Pelton (1975) εξέθεσαν αυτό το θέμα στο Great Smoky Mountains National Park (USA) μια παρόμοια διατροφή που αποτελείται από 99,1% του φυτικού τομέα, με τις ρίζες που είναι τα σημαντικότερα τρόφιμα των εγκαταστάσεων που καταναλώθηκαν (44,3%). Οι ρίζες είναι εύκολη διαθέσιμη και άφθονη πηγή τροφής, η οποία έχει παρουσιαστεί ως το σημαντικότερο μέρος στη διατροφή των αγριόχοιρων στα υψηλότερα υψόμετρα (Challies 1975). Μερικές μελέτες, εντούτοις, έχουν παρουσιάσει διαφορές στη διατροφή του αγριογούρουνου με το πωώδες και το εναέριο μέρος των φυτών ως το κύριο όγκο διατροφής (Howe και λοιποί 1981), αλλά οι ρίζες ήταν το δεύτερο συνηθέστερα καταναλωμένο προϊόν (55,3% αντιπροσωπεύονταν από τα υπέργεια μέρη των πωωδών εγκαταστάσεων και 40,2% από τις ρίζες). Η μελέτη αυτή επιβεβαιώνει ότι οι ρίζες και οι βολβοί είναι η βάση στη διατροφή των αγριόχοιρων σε σειρά βουνών όπως οι γαλλικές Άλπεις. Αυτό όμως αντιπαραβάλλει αισθητά με τους μεσογειακούς βιοτόπους, όπου η διατροφή των αγριόχοιρων βασίζεται κυρίως στα φρούτα (Wood and Roark 1980, Fournier-Chambrillon et al. 1995, Massei et al. 1996) και με την αγροτική γη, όπου οι διατροφικές συνήθειες εξαρτώνται ουσιαστικά από τις καλλιεργημένες συγκομιδές, όπως το καλαμπόκι, ο σίτος, ή οι πατάτες (Genon 1981). Εντούτοις, διαπιστώθηκε ότι, μόλις τα φρούτα είναι διαθέσιμα, και ειδικά τα δασικά ξηρά φρούτα (βελανίδια, κάστανα, αμύγδαλα, καρύδια), είναι ελκυστικοί στους αγριόχοιρους και είναι ένα σημαντικό μέρος της διατροφής. Μια τέτοια προτίμηση για τα φρούτα έχει μελετηθεί και έχει ενσωματωθεί στα τρόφιμα-κλίμακες προτίμησης που έχουν αναπτυχθεί (Vassant 1997). Επειδή η διαθεσιμότητα των φρούτων είναι εποχιακή, τα φρούτα συμβάλουν έντονα στη χαρακτηρισμένη εποχικότητα που βρίσκεται στη διατροφή του αγριογούρουνου, η οποία εξαρτάται

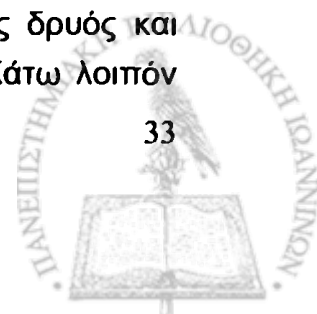

επίσης από τη διαθεσιμότητα άλλων προϊόντων. Τέτοια αποτελέσματα έχουν τεκμηριωθεί, ειδικά για το αγριογούρουνο, σε ποικίλους βιοτόπους (Challies 1975; Scott and Pelton, 1975; Wood and Roark, 1980; Howe et al. 1981, Fournier-Chambrillon et al. 1995, Massei et al. 1996). Επιπλέον, με την εποχιακή παραλλαγή στη διατροφή, βρέθηκε μια ισχυρή επίδραση του υψομέτρου στη διατροφή. Η αλλαγή της χρήσης πηγής τροφίμων με την αυξανόμενο υψόμετρο δείχνει ότι οι αγριόχοιροι προσαρμόζουν τη διατροφή τους στη διαδοχή και τη στρωματοποίηση της βλάστησης που εμφανίζεται κατά μήκος μιας κλίσης του υψομέτρου.

Όπως υπογραμμίζεται σε διάφορες μελέτες των συνηθειών διατροφής του αγριογούρουνου (Challies 1975; Scott and Pelton, 1975; Wood and Roark, 1980; Howe et al. 1981, Fournier-Chambrillon et al. 1995, Massei et al. 1996), η κατανάλωση γαιοσκωλήκων είναι μια σταθερά που αναφέρεται πάντα στη διατροφή του πιθανά λόγω της υψηλής περιεκτικότητας σε πρωτεΐνη. Σε μερικές ακραίες περιπτώσεις, τα σκουλήκια ήταν τα σημαντικότερα ζωικά τρόφιμα που φαγώθηκαν από τους αγριόχοιρους (Challies 1975, Asahi 1995). Πρέπει να σημειωθεί ότι τα αγριογούρουνα καταναλώνουν τους γαιοσκώληκες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου αλλά με μια σημαντική μείωση στους χειμωνιάτικους μήνες, η οποία οφείλεται πιθανώς στη μειωμένη διαθεσιμότητά τους. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα, οι γαιοσκώληκες είναι λιγότερο προσιτοί για τους αγριόχοιρους λόγω της κάλυψης του χιονιού. Επιπλέον, τα σκουλήκια παραμένουν ανενεργά λόγω των κρύων θερμοκρασιών και θάβονται πιθανώς πιο βαθιά στο έδαφος. Πράγματι, όταν συγκεκριμένες συνθήκες συνδυάζονται (ζεστές νύχτες: θερμοκρασία γύρω στους 10 °C και βροχές κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ημερών), η κατανάλωση των σκουληκιών από τους αγριόχοιρους αυξάνεται σημαντικά (Baubet et al. 2003).

5.2 Χρόνος Αφιερωμένος στην Εξεύρεση της Τροφής

Ο χρόνος που αφιερώνεται στην εξεύρεση της τροφής κατά τη διάρκεια της περιπλάνησης κυμαίνεται από 2 έως 6 ώρες και το μέγεθός του εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, πολλοί από τους οποίους δεν έχουν ακόμη ερευνηθεί. Πάντως, οι παράγοντες που επηρεάζουν αυτόν τον χρόνο είναι η διαθεσιμότητα της τροφής, η ποσότητά της, η θρεπτική της αξία και οι ανάγκες του ζώου την δεδομένη στιγμή. Γνωρίζουμε ότι ο αγριόχοιρος έχει ανάγκη κυρίως από φυτική τροφή (περίπου 90%-95%) χωρίς να παραβλέπουμε βέβαια και τις ανάγκες του για ζωική τροφή (10%-15%). Στις ορεινές περιοχές πολλές φορές αναγκάζεται να κατεβεί χαμηλότερα, για παράδειγμα από την ζώνη των ψυχροβίων κωνοφόρων στη ζώνη της δρυός και αφού βοσκήσει να ξαναγυρίσει στην περιοχή του για να γιατακιάσει. Κάτω λοιπόν

από αυτές τις συνθήκες είναι πολύ δύσκολο να γνωρίζουμε με ακρίβεια πόσα km θα διανύσει ένας αγριόχοιρος σε μία νύχτα και πόσο χρόνο θα αφιερώσει σε αυτό.

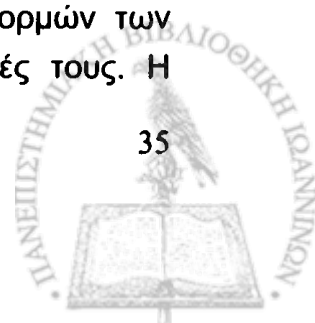
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ - ΗΘΟΛΟΓΙΑ

Ο αγριόχοιρος είναι είδος κοινωνικό. Ζει δηλαδή σε αγέλες, οι οποίες είναι πολύ καλά οργανωμένες και αυστηρά ιεραρχημένες κοινωνίες, που τις λέμε κοπάδια, οι οποίες είναι τυπικές κοινωνίες μητριαρχικού τύπου. Επίσης, το αγριογούρουνο γνωρίζει πολύ καλά να οργανώνει την ζωή του ομαδικά. Η ομαδική ζωή όμως απαιτεί πάντα την ύπαρξη μιας κοινωνικής οργάνωσης, με αυστηρή ιεραρχική δομή, η οποία ρυθμίζει τις εσωτερικές αλλά και τις εξωτερικές λειτουργίες της κοινωνίας αυτής, βάζει δηλαδή τα πράγματα σε τάξη. Έτσι λοιπόν μέσα σε κάθε κοπάδι κάθε ζώο κατέχει μία σαφώς καθορισμένη θέση στην ιεραρχία πηγαινόντας από το κυρίαρχο στο υποτελές.

Δηλαδή, διαβιούν σε ομάδες οι οποίες αποτελούνται από την χοιρομητέρα και τα χοιρίδια των τελευταίων δύο ετών. Συχνά ενώνονται δύο ή περισσότερες ομάδες και σχηματίζουν κοπάδι. Τα κοπάδια αυτά συγκροτούνται από 1 έως 5-6 ώριμες χοιρομητέρες (συνήθως συγγενείς) ακολουθούμενες από τα χοιρίδιά τους και τις νεαρές χοιρομητέρες της προηγούμενης αναπαραγωγικής περιόδου που δεν έχουν ακόμα τεκνοποιήσει. Το μέγεθος του κοπαδιού ποικίλει. Μπορεί να είναι μια χοιρομητέρα με τα χοιρίδιά της, δηλαδή 5 με 6 συνολικά, αλλά μπορεί να είναι 6-7 χοιρομητέρες με τα χοιρίδιά τους, δηλαδή 40-50 ζώα συνολικά. Αρχηγός της ομάδας ή του κοπαδιού είναι η μεγαλύτερη σε ηλικία χοιρομητέρα. Τα χοιρίδια του κοπαδιού σχηματίζουν μια ομάδα επιτηρούμενη από τις χοιρομητέρες από μια απόσταση, ενώ σε περίπτωση κινδύνου ειδοποιούνται από τους βρυχηθμούς του θηλυκού αγριογούρουνου που τα επιτηρεί. Οι κάπροι που είναι μεγαλύτεροι των δύο ετών, σχηματίζουν μικρές ομόφυλες ομάδες ενώ οι μεγαλύτερης σε ηλικία κάπροι ζουν μόνοι τους (μονιάδες ή μονήρη). Επίσης, συχνά γύρω από την ομάδα, ειδικότερα την περίοδο αναπαραγωγής, βρίσκονται ενήλικοι κάπροι, οι οποίοι την ακολουθούν από μία σχετική απόσταση.

Οι ομάδες διατηρούν περιοχές επικράτειας, δηλαδή μένουν πιστά στις περιοχές αυτές, και δεν τις εγκαταλείπουν όσο υπάρχει αρκετή τροφή εκεί. Οι περιοχές αυτές εκτείνονται ανάλογα με την επάρκεια τροφής για την συγκεκριμένη ομάδα και συχνά επικαλύπτονται με άλλες γειτονικής ομάδας. Η «σήμανση» και πιστοποίηση της περιοχής επικράτειας γίνεται με το ξύσιμο ή την αποφλοιώση των κορμών των δέντρων. Την αποφλοιώση αυτή την πετυχαίνουν με τους κυνόδοντές τους. Η

μετακίνηση της ομάδας για την τροφή γίνεται σε όλες σχεδόν τις ώρες της ημέρας όταν δεν ενοχλείται, με συχνά διαλείμματα τις μεσημεριανές ώρες κυρίως. Όταν, όμως, ενοχλείται έντονα, όπως στην περίοδο του κυνηγίου, η μετακίνησή του γίνεται κατά την διάρκεια της νύχτας. Επίσης, όταν τα χοιρίδια είναι ακόμη πολύ μικρά και δεν μπορούν να βαδίζουν πολλές ώρες συνεχώς, το κοπάδι δραστηριοποιείται όλο το 24ωρο με ενδιάμεσες 2ωρες αναπαύσεις. Είναι ζώο πολύ κινητικό. Κινείται πολύ γρήγορα με έναν χαρακτηριστικό τροχασμό που μοιάζει με έναν «βιαστικό ταξιδιώτη». Κολυμπά επίσης εξίσου καλά. Για να βρει την τροφή του και ήσυχα μέρη για να γιατακιάσει μπορεί να διανύσει πολλά χιλιόμετρα. Ο ζωτικός χώρος μέσα στον οποίο κινείται ένα μικρό κοπάδι (μια χοιρομητέρα με τα χοιρίδιά της) κυμαίνεται μεταξύ 20.000-50.000 στρεμμάτων. Σε περιόδους με έλλειψη τροφής, η ομάδα μπορεί να διανύσει έως και 80 με 90 km. Κατά την μακρά αυτή μετακίνηση η ομάδα σχηματίζει φάλαγγα, το ένα ζώο πίσω από το άλλο και είναι δύσκολη η καταμέτρησή τους από τα ίχνη.

Μητέρα με τα μικρά της την περίοδο του χειμώνα
Από το site : www.gpeppas.gr/trixota/agrioguruno

Η διαδικασία αυτή της αναζήτησης της τροφής του, αποδεικνύει ότι ο αγριόχοιρος είναι ένα πολύ έξυπνο ζώο. Έχει ακόμη διατυπωθεί η άποψη ότι ο αγριόχοιρος χρησιμοποιεί ένα είδος στοιχειώδους γλώσσας που αποτελείται από κραυγές, ρουθουνίσματα και σφυρίγματα.

Ζει, όπως προαναφέρθηκε, σε κοπάδια 15-20 ατόμων αποτελούμενα από 4-6 χοιρομητέρες και τα χοιρίδιά τους από διάφορες γέννες. Υπάρχει ιεραρχία ανάμεσα στις χοιρομητέρες. Η γηραιότερη και κυρίαρχη χοιρομητέρα είναι η αρχηγός του κοπαδιού, η οποία μεριμνά για την ασφάλεια και την εύρεση τροφής. Είναι το ζώο που βρίσκεται επικεφαλής του κοπαδιού, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις κινδύνου. Αυτή

επιλέγει τις θέσεις για το γιατάκι, καθορίζει τις διόδους διαφυγής, τη χρονική διάρκεια της ανάπαυσης, τους τόπους της βοσκής, κλπ. Αν αυτή χαθεί για κάποιο λόγο τότε το κοπάδι αποσυντονίζεται μέχρι κάποια άλλη χοιρομητέρα γίνει η κυρίαρχη και πάρει την θέση της. Τα νεαρά καπράκια σε ηλικία 9 με 10 μηνών εκδιώκονται, πολλές φορές και βίαια, από το κοπάδι και ζουν το υπόλοιπο της ζωής τους μοναχικά (μονιάδες). Από ηλικία 5 χρονών ο κάπρος δεν θέλει επαφές με ομόφυλούς του. Τα αγριογούρουνα δεν αλλάζουν περιοχές αν δεν ενοχληθούν πολύ.

Είναι ζώα που εγκαθίστανται μόνιμα σε μια περιοχή, ειδικά αν ο βιότοπος ικανοποιεί τις απαιτήσεις τους σε τροφή και προστασία. Παρόλα αυτά τα αρσενικά διανύουν αποστάσεις εκτός εποχής ζευγαρώματος 30-40 km μέσα σε μία νύκτα. Τα ζώα γίνονται πραγματικά περιπλανώμενα όταν οι συνθήκες είναι πολύ δύσκολες. Οι μητριαρχικές ομάδες είναι πιστές στις συνήθειές τους. Πραγματοποιούν αποστάσεις 5-8 km ξαναγυρίζοντας τα χαράματα στα γιατάκια τους. Η τοποθεσία που υπάρχουν έχει εύρος περίπου 1200-12000 στρέμματα. Επικοινωνούν και αναγνωρίζουν το ένα το άλλο με φωνές, γρυλισμούς κλπ. Η οργή τους εκφράζεται με το σήκωμα του τριχώματος και χτυπήματος των δοντιών. Υπάρχουν σκοποί την ώρα της τροφής που προειδοποιούν για τον επερχόμενο κίνδυνο, αμέσως η κυρίαρχη χοιρομητέρα πάει προς την μεριά του κινδύνου και δίνει το σήμα της φυγής.

Ο αγριόχοιρος λατρεύει τα λασπόλουτρα, τα οποία τον απαλλάσσουν από τα παράσιτα ενώ συγχρόνως το δέρμα του λαμβάνει διάφορα ορυκτά άλατα και ιχνοστοιχεία. Αυτή του η δραστηριότητα τον αναγκάζει συχνά να διανύει μεγάλες αποστάσεις για να βγει κατάλληλο τόπο. Μετά το λασπόλουτρο τρίβεται στους κορμούς των δέντρων ώστε να καθαρίσει την ξεραμένη λάσπη η οποία απομακρύνεται μαζί με τα παράσιτα.

Αγριόχοιρος στο νερό. Από το site : www.gpeppas.gr/trixota/agrioguruno

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ

7.1 Εισαγωγή

Ο αγριόχοιρος είναι είδος πολυγαμικό. Η περίοδος του ζευγαρώματος αρχίζει τον Δεκέμβριο και κρατάει περίπου ένα μήνα. Τα μεγάλα αρσενικά, που λέγονται και μονιάδες, επειδή ζουν μόνα τους αρχίζουν την μεγάλη περιοδεία τους προς εύρεση θηλυκού συντρόφου. Μερικές φορές παραμελούν την τροφή τους και αδυνατίζουν πολύ. Η περίοδος του οίστρου των χοιρομητέρων συμπίπτει με το δεύτερο μισό του Δεκεμβρίου μέχρι το τέλος Ιανουαρίου. Η διάρκεια του οίστρου των θηλυκών αγριόχοιρων είναι 48 με 72 ώρες. Την περίοδο αυτή οι κάπροι, που ως τότε ζούσαν χωριστά από τις χοιρομητέρες, αναζητούν συντρόφους διανύοντας μεγάλες αποστάσεις. Ο αριθμός των χοιρομητέρων που συγκροτεί το «χαρέμι» ενός κάπρου είναι συνήθως 6-8. Για τη συγκρότηση και κατοχή των «χαρεμιών» αυτών γίνονται σφοδρές συγκρούσεις μεταξύ των ενήλικων αρσενικών αγριόχοιρων, χωρίς, όμως, αυτές να είναι θανατηφόρες, καθώς το υπερβολικά σκληρό δέρμα των ώμων και των πλευρών τους προφυλάσσει από τους τραυματισμούς. Από τους μονιάδες αυτούς, ένας θα καταφέρει να φθάσει στο κοπάδι και αφού τον αποδεχθεί η κυρίαρχη χοιρομητέρα θα ζευγαρώσει διαδοχικά με όλες.

Ο οίστρος δεν παρουσιάζει ετήσια περιοδικότητα, αλλά εμφανίζεται περισσότερες από μία φορές το χρόνο. Ο οιστρικός κύκλος έχει περίοδο 21 ημέρες, από τις οποίες μόνο οι 2 τελευταίες ημέρες είναι «γόνιμες». Αυτός ο κύκλος διακόπτεται όταν το ζώο κυοφορεί, όταν βρίσκεται σε γαλουχία και στη διάρκεια του καλοκαιριού (Ιούνιος - Αύγουστος). Ανάλογα λοιπόν με τις συνθήκες του περιβάλλοντος και κυρίως με την διαθεσιμότητα της τροφής, μπορεί να ζευγαρώσει από τον Οκτώβριο μέχρι τον Μάιο και να γεννήσει από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Μετά τον θερινό άνοιστρο, οι κυρίαρχες χοιρομητέρες - αρχηγοί, κρίνοντας από την διαθεσιμότητα της τροφής, έρχονται σε οίστρο και συμπαρασύρουν και τις υπόλοιπες και ιδιαίτερα τις πρόσφατα γενετησιακά ώριμες χοιρομητέρες. Τις ημέρες που αρχίζει ο οίστρος του κοπαδιού οι χοιρομητέρες σημαδεύουν τον ζωτικό τους χώρο με οσμές που αφήνουν στα δέντρα, στο έδαφος κ.ά. για να προσελκύσουν κάποιον κάπρο της περιοχής. Πολλοί κάπροι θα πλησιάσουν, αλλά μετά από αιματηρές μάχες μεταξύ τους, ένας θα καταφέρει να φθάσει στο κοπάδι και να

οχεύσει τις χοιρομητέρες σε ὄϊστρο. Η κυοφορία διαρκεί 115 ημέρες (3 μήνες, 3 εβδομάδες και 3 μέρες). Όσο πιο μεγάλο είναι το ζώο τόσο πιο πολλά έμβρυα θα φέρει. Συνήθως γεννά από 2 έως 8 χοιρίδια σε αναλογία 1:1, σε φωλιά που φροντίζει να την καλύψει από κλαδιά και χόρτα. Σε περιοχές ή σε περιόδους πολυκαρπίας με άφθονη τροφή, οι γεννήσεις είναι κατά μέσο όρο 6 μικρά, ενώ σε φτωχές περιόδους πολύ λιγότερα. Ο αριθμός των χοιριδίων εξαρτάται και από την ηλικία του ζώου και είναι μικρότερος στις νεαρές χοιρομητέρες (3-4 χοιρίδια), ενώ μεγαλύτερος στις μεγαλύτερες (περίπου 6-8). Οι χοιρομητέρες ωριμάζουν για αναπαραγωγή στην ηλικία των 12 μηνών και μπορεί να αναπαράγει μια φορά το χρόνο, ενώ οι κάπροι στους 18-24. Με ευνοϊκές συνθήκες διατροφής είναι δυνατόν χοιρομητέρες να έρθουν σε γενετήσια ωριμότητα σε μικρότερη ηλικία.

Νεογνά αγριόχοιρων

Από το site : www.kynigos.com

Η χοιρομητέρα απομακρυνόμενη από την ομάδα για να γεννήσει (απομακρύνεται 1 με 3 ημέρες πριν από αυτή), κατασκευάζει υποτυπώδη φωλιά βάθους 30-40 cm και διαμέτρου 90-100 cm, την οποία στρώνει με χόρτα και φύλλα. Αυτή βρίσκεται σε απόμερα και καλά προφυλαγμένα μέρη. Ο τοκετός διαρκεί 2 με 3 ώρες. Η χοιρομητέρα έχει 8-12 θηλές και κάθε χοιρίδιο έχει τη δική του θηλή, από την οποία θηλάζει. Τα πρωτότοκα χοιρίδια διαλέγουν θηλές στα πρώτα δύο ζεύγη των μαστικών αδένων, οι οποίοι φέρουν και τις μεγαλύτερες ποσότητες γάλακτος ενώ στα σημεία αυτά έχουν καλύτερη πιθανότητα να τραβήξουν την προσοχή της χοιρομητέρας τους και λιγότερες πιθανότητες να πατηθούν. Τα χοιρίδια γεννιούνται με ανοικτά τα μάτια, ευθυβαδιστικά, δηλαδή είναι σε θέση μετά από λίγες ώρες να στέκονται στα πόδια τους και με ραβδώσεις, οι οποίες τα βοηθούν να

καμουφλαριστούν μέσα στη χαμηλή βλάστηση. Την πρώτη εβδομάδα παραμένουν στη φωλιά για προστασία από το ψύχος λόγω του ότι το σώμα των χοιριδίων είναι καλυμμένο με αραιό τρίχωμα τις πρώτες μέρες. Μετά την έβδομη μέρα, η χοιρομητέρα και τα χοιρίδιά της βγαίνουν για λίγο, πάντα όμως διανυκτερεύουν στη φωλιά τους. Μετά την δεύτερη - τρίτη εβδομάδα αρχίζουν την αναζήτηση τροφής, αν και ο θηλασμός διαρκεί μέχρι 3-4 μήνες περίπου.

Τα χοιρίδια γεννιούνται με κοκκινωπό χρώμα με τις χαρακτηριστικές ανοιχτοκίτρινες ραβδώσεις που τους δίνουν κάποια προσαρμογή με τον χρωματισμό του περιβάλλοντος. Οι ραβδώσεις διατηρούνται έως την ηλικία των 6 μηνών, (απαγορεύεται η θήρα τέτοιων μικρών) μετά την παρέλευση των οποίων το χρώμα τους γίνεται καφέ και οι ραβδώσεις ατονούν, ενώ με την συμπλήρωση του πρώτου έτους αποκτούν τον χρωματισμό της ομάδας των ενηλίκων και ανεξαρτητοποιούνται. Η γενετήσια ωριμότητα επέρχεται σε ηλικία 9-18 μηνών. Αυτή εξαρτάται κυρίως από τη διαθεσιμότητα της τροφής. Σε χρονιές με ευνοϊκές συνθήκες διατροφής το 50% των θηλυκών ηλικίας κάτω του ενός έτους αναπαράγεται. Σε μέσες συνθήκες το ποσοστό αυτό είναι 10%. Όταν όμως υπάρχει έλλειψη τροφής τα άτομα ηλικίας κάτω του ενός έτους δεν αναπαράγονται.

***Μητέρα με τα μικρά της. Από το site :
www.atticapark.com/animals/SUS.SCROFA***

Οι χοιρομητέρες είναι εξαιρετικά προστατευτικές με τα νεογνά και τον καιρό που τα μεγαλώνουν γίνονται πιο άγριες και πιο επιθετικές από τα αρσενικά. Ωστόσο, παρά την ιδιαίτερη αυτή προστασία που τους δείχνουν, η θνησιμότητα των νεογνών είναι μεγάλη τους πρώτους μήνες και φτάνει το 40-50%. Αυτό οφείλεται κυρίως στις

δυσμενείς καιρικές συνθήκες, στην αρπακτικότητα μεγάλων θηλαστικών, και ασθeneιών και στα παράσιτα. Όσα από τα μικρά επιβιώνουν, μένουν ως 2 ½ χρονών στην ομάδα και μετά φεύγουν για να σχηματίσουν τη δική τους ομάδα. Η έντονη γενετήσια δραστηριότητα εξασθενίζει τους κάπρους που χάνουν έως και το 20% του βάρους τους. Σε ευνοϊκές περιόδους πολυκαρπίας είναι δυνατόν να γίνουν δύο γέννες το χρόνο, μία τον Ιανουάριο και η δεύτερη στο τέλος Ιουλίου με αρχές Αυγούστου. Διασταυρώνεται με τον κατοικίδιο χοίρο και γεννά γόνιμους απογόνους.

Το κυρίαρχο αρσενικό μένει με τις χοιρομητέρες για 4-5 εβδομάδες και ζευγαρώνει με όσες από αυτές είναι έτοιμες να τον δεχτούν. Αυτή την περίοδο σημαδεύει δέντρα της περιοχής που κινείται το κοπάδι με τις χοιρομητέρες έτσι ώστε άλλα αρσενικά να μην πλησιάσουν. Αν οι συνθήκες είναι καλές μπορεί να ξεκινήσει ξανά η διαδικασία του οίστρου τον Σεπτέμβρη. Μία χοιρομητέρα δεν παρουσιάζει οίστρο αν δεν έχει σωματικό βάρος τουλάχιστον 30-35 kg. Οι γεννήσεις θα γίνουν τον Ιανουάριο.

Μητέρα με τα μικρά της.

Από το site : www.greppas.gr/trixota/agrioguruno

Γενικά ισχύει:

- Στις χοιρομητέρες ηλικίας μικρότερης του ενός έτους κυοφορεί το 1 στα 3.
- Στις χοιρομητέρες μεταξύ 1 και 2 ετών κυοφορεί το 80%.
- Στις χοιρομητέρες ηλικίας μεγαλύτερης των 2 ετών κυοφορεί το 90%.

Βέβαια εδώ πρόκειται για μέσους όρους, οπότε κατά τόπους και χρόνους τα παραπάνω ποσοστά μπορεί να αλλάξουν πολύ. Συνοψίζοντας, ο αριθμός των

εμβρύων εξαρτάται από το βάρος και την ηλικία της χοιρομητέρας και από τη διαθεσιμότητα της τροφής.

Αριθμός κυοφοριών ανά έτος: Αν και ο αγριόχοιρος δεν είναι εποχικός γεννήτορας, παρουσιάζει οιστρικό κύκλο - οίστρο, μία ή δύο φορές το χρόνο.

Ας δούμε όμως τι συμβαίνει μεταξύ δύο διαδοχικών ετών:

- Μια χοιρομητέρα ζευγαρώνει τον Ιανουάριο και είναι έγκυος μέχρι τα τέλη Απριλίου (3 μήνες, 3 εβδομάδες και 3 ημέρες)
- Τον Ιούλιο βρίσκεται σε άνοιτρο λόγω καλοκαιρινής περιόδου (2 μήνες)
- Από τον Σεπτέμβριο και μετά μπορεί να παρουσιάσει οίστρο δηλαδή αρχές Σεπτεμβρίου ή Οκτώβριο εξαρτάται από τη διαθέσιμη τροφή και τις επικρατούσες κλιματικές συνθήκες.
- Το φθινόπωρο και τον χειμώνα κυοφορεί (3 μήνες, 3 εβδομάδες και 3 ημέρες)
- Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο βρίσκεται σε γαλουχία (2 μήνες)
- Τον Μάιο ξαναεμφανίζει οιστρικό κύκλο, γονιμοποιείται και κυοφορεί μέχρι τον Σεπτέμβριο (4 μήνες)
- Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο βρίσκεται σε γαλουχία (2 μήνες)
- Από τον Νοέμβριο έως τον Ιανουάριο του τρίτου έτους ξαναμπαίνει σε οίστρο.

Τον πρώτο χρόνο, λοιπόν, η χοιρομητέρα έκανε μια γέννα και τον δεύτερο δύο. Αυτό βέβαια συμβαίνει υπό την προϋπόθεση ότι και στα δύο διαδοχικά χρόνια οι συνθήκες τροφής είναι πολύ καλές, οι καιρικές συνθήκες ήπιες και η ηλικιακή δομή των κοπαδιών πυραμιδοειδής. Πιο σωστό λοιπόν είναι να λέμε ότι ο ώριμος θηλυκός αγριόχοιρος κυοφορεί τρεις φορές στα δύο χρόνια.

7.2 Η Γενετήσια Ωριμότητα

Η γενετήσια ωρίμανση μιας υγιούς νεαρής χοιρομητέρας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες οι οποίοι μπορούν να την καθυστερήσουν μέχρι και τον 2^ο χρόνο της ζωής της. Μια νεαρή χοιρομητέρα λοιπόν είναι δυνατόν από την ηλικία των 8 μηνών να συμμετάσχει στην αναπαραγωγική διαδικασία, μπορεί όμως να φθάσει και τα 2 χρόνια χωρίς να ζευγαρωθεί.

Χοιρίδια κατά την αναζήτηση τροφής. Από το site :
www.gpeppas.gr/trixota/agriogouruno

Απαραίτητες προϋποθέσεις, αλλά όχι πάντα αρκετές για να ζευγαρωθεί μια χοιρομητέρα είναι:

● Να φθάσει σε ένα ελάχιστο σωματικό βάρος 30-40 kg (χωρίς εντόσθια). Εδώ όμως εμπλέκονται οι επικρατούσες τροφικές συνθήκες, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές, οι οποίες μπορούν να εξηγήσουν τις μεγάλες διαφορές που συναντάμε. Έχουμε λοιπόν συναντήσει χοιρομητέρες 45 kg άνηβες και άλλες 35-40 kg να έχουν ήδη τεκνοποιήσει. Οπότε και η αφθονία της τροφής δεν αρκεί πάντα.

● Να φθάσει στο προβλεπόμενο σωματικό βάρος την κατάλληλη εποχή του έτους. Αν έχει γεννηθεί Φεβρουάριο και δεν έχει υποφέρει από σκληρές χειμερινές συνθήκες και η χοιρομητέρα της ήταν απόλυτα υγιής, μιας κάποιας ηλικίας και το κυνήγι δεν την άφησε ορφανή, τότε αυτή η χοιρομητέρα θα έχει πολλές πιθανότητες να συμμετάσχει στην αναπαραγωγική περίοδο από το προσεχές φθινόπωρο ή χειμώνα, όταν θα είναι 8-10 μηνών. Αντίθετα αν έχει γεννηθεί στο τέλος της άνοιξης, μέχρι τον Νοέμβριο - Ιανουάριο δεν θα έχει αναπτυχθεί αρκετά και έτσι δεν θα συμμετάσχει στην αναπαραγωγική διαδικασία.

Το αν μια χοιρομητέρα λοιπόν παρουσιάσει γενετήσια ωριμότητα από τον 8^ο μήνα της ζωής της, εξαρτάται από την ημερομηνία γέννησης και από τις επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες και την ύπαρξη ή όχι αφθονίας τροφής, οι οποίες μπορούν να καθυστερήσουν την σωματική της ανάπτυξη. Έτσι οι χοιρομητέρες που θα μπουν στη διαδικασία του ζευγαρώματος από το πρώτο φθινόπωρο της ζωής τους είναι λίγες. Οι περισσότερες θα ζευγαρωθούν την ερχόμενη άνοιξη ή το επόμενο φθινόπωρο όταν το βάρος τους θα φθάσει τα 50-60 kg.

Στους νεαρούς κάπρους η γενετήσια ωρίμανση σχετίζεται άμεσα με το βάρος των όρχεων. Έτσι αυτά θα είναι γενετήσια ώριμα όταν το βάρος των όρχεων τους φθάσει τα 50 gr. Η ηλικία τους την στιγμή αυτή υπό καλές συνθήκες θα είναι οι 10 μήνες. Μπορούν, επομένως, να ζευγαρώσουν από το πρώτο φθινόπωρο ή χειμώνα της ζωής τους υπό την προϋπόθεση όμως ότι έχουν γεννηθεί αργά τον χειμώνα ή νωρίς την άνοιξη. Μόλις έρθει η γενετήσια ωρίμανση στους κάπρους, αυτοί εκδιώκονται από το μητρικό τους κοπάδι. Έχει παρατηρηθεί, όμως, ότι μερικές φορές κάποιοι κάπροι παραμένουν στο κοπάδι μέχρι και το ερχόμενο καλοκαίρι και το εγκαταλείπουν στην έναρξη της οιστρικής περιόδου του προσεχούς φθινοπώρου. Η περίπτωση αυτή δεν έχει ερευνηθεί επιστημονικά και δεν έχει δοθεί εξήγηση.

7.3 Ο Οιστρικός Κύκλος και το Στάδιο του Οίστρου

Οίστρος λέγεται μια φυσιολογική λειτουργία του οργανισμού των θηλαστικών, η οποία ωθεί τα ζώα να ζευγαρώσουν και ενεργοποιείται υπό ορισμένες συνθήκες οργανικές και περιβαλλοντικές.

Στα ελαφοειδή για παράδειγμα ο οίστρος είναι φαινόμενο περιοδικό με περίοδο ένα έτος και διαρκεί συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (περίπου ένα μήνα). Οι γέννες των νεογνών γίνονται την άνοιξη που είναι εποχή πολύ ευνοϊκή για την ανατροφή τους. Στον αγριόχοιρο, όμως, τα πράγματα είναι λίγο διαφορετικά. Η μεγάλη πλειοψηφία των γεννήσεων γίνεται από τον Ιανουάριο ως τον Ιούνιο, αλλά δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο να συναντήσουμε χοιρομητέρες με χοιρίδια (λεχώνες ή απλώς θηλάζουσες) όλο τον χρόνο. Το φαινόμενο αυτό δεν είναι αφύσικο, ούτε εξαίρεση του κανόνα.

Ο οίστρος - οιστρικός κύκλος στον αγριόχοιρο δεν έχει ετήσια περιοδικότητα, αλλά παρουσιάζεται περισσότερες από μια φορές τον χρόνο. Ο κύκλος αυτός έχει περίοδο 21 ημέρες από τις οποίες μόνο οι 2 τελευταίες ημέρες είναι γόνιμες. Αυτός ο κύκλος διακόπτεται όταν το ζώο κυοφορεί, όταν βρίσκεται σε γαλουχία (θηλασμός των νεογνών) και κατά τις ημέρες του καλοκαιριού (Ιούνιος - Αύγουστος). Αυτή η διακοπή της γονιμότητας κατά την καλοκαιρινή περίοδο οφείλεται στην επίδραση που ασκεί στον οργανισμό των ζώων η μακρά διάρκεια της ημέρας. Πρόκειται δηλαδή για το φαινόμενο του φωτοπεριοδισμού, το οποίο παρατηρείται σε μικρά μηρυκαστικά. Η μεγάλη διάρκεια του ημερήσιου φωτός, προκαλεί μεταβολές στη λειτουργία της επίφυσης η οποία επηρεάζει τη λειτουργία του ενδοκρινικού άξονα υποθαλάμου - υπόφυσης και κατά συνέπεια διαταράσσεται η ορμονική ισορροπία. Ο κύκλος επανέρχεται το φθινόπωρο, εποχή πλούσια σε τροφή, από την οποία εξαρτάται και η

καλή κατάσταση των ζώων, ώστε να περάσουν άνετα τις αντιξοότητες του επερχόμενου χειμώνα.

Οι χοιρομητέρες καταναλώνουν τους ώριμους καρπούς των δασικών δένδρων (βαλανίδι, «φιστίκι» οξιάς, κ.ά.) εναποθηκεύουν στους ιστούς τους τα θρεπτικά στοιχεία και ο «κύκλος» επανέρχεται.

Γνωρίζουμε ότι όλα τα κοπάδια απαρτίζονται αποκλειστικά από ενήλικες χοιρομητέρες με τα χοιρίδιά τους και από ένηβες χοιρομητέρες που γεννήθηκαν την προηγούμενη χρονιά. Οι νεαροί κάπροι της χρονιάς αυτής συνήθως εκδιώκονται από το κοπάδι στην έναρξη της οιστρικής περιόδου, με ελάχιστες εξαιρέσεις. Έτσι, το φθινόπωρο αρχίζει ο οιστρικός κύκλος, ο οποίος προκαλεί ριζική μεταβολή στην συμπεριφορά των κυρίαρχων χοιρομητέρων. Αυτές θα είναι πρώτες που θα παρουσιάσουν οίστρο και μέσω των φερομόνων ορμονών που εκλύουν θα επηρεάσουν τον ενδοκρινικό άξονα των νεότερων χοιρομητέρων οι οποίες θα εμφανίσουν οίστρο και για πρώτη φορά θα συμμετέχουν στην αναπαραγωγική διαδικασία. Ο ρόλος τους είναι πρωταρχικός σε αυτήν την ιδιαίτερη φάση της αναπαραγωγής. Αυτός ο συγχρονισμός των κύκλων αποτελεί μια ιδιαιτερότητα για το είδος και είναι το μέσον που θα επιτύχει να γίνουν οι γεννήσεις ταυτόχρονα και η ανατροφή των νεογνών συλλογικά. Έτσι θα διατηρηθεί η συνοχή του κοπαδιού, η ανατροφή θα είναι ευκολότερη και η προστασία από τους φυσικούς εχθρούς πιο αποτελεσματική. Το ένστικτο της αγελαίας κοινωνίας του αγριόχοιρου εκδηλώνεται σε αυτούς τους μηχανισμούς σε όλη του την μεγαλοπρέπεια. Οι κυρίαρχες χοιρομητέρες μαζί με όλες τις άλλες μπαίνουν στην αναπαραγωγική περίοδο ταυτόχρονα και δεν μένει άλλο από το να το γνωστοποιήσουν στους κάπρους της «περιοχής τους». Για το λόγο αυτό η «αρχηγός» - χοιρομητέρα του κοπαδιού σημαδεύει πρώτα κάποια δένδρα τρίβοντας τον φλοιό με το ρύγχος της, αποθέτει σάλιο και εκκρίνει δάκρυα για να δείξει στους κάπρους ότι οι χοιρομητέρες είναι έτοιμες να τους δεχθούν.

Οι κάπροι μόλις αισθάνονται τα μηνύματα (οσφρητικά) ξεχύνονται σε μια αναζήτηση των χοιρομητέρων και πολλές φορές ρισκάρουν και κυκλοφορούν μέρα μεσημέρι. Για να αποθαρρύνει τους άλλους κάπρους, ο κάθε κάπρος σημαδεύει το πέρασμά του με σάλια και ούρα. Όταν στη διαδρομή του βρεθεί και άλλος κάπρος τον αντιμετωπίζει με γενναιότητα, με σπρωξιές (ώμο με ώμο), ξεφυσώντας για να δείξει την οργή του, με πρόθεση πάντα να τον εκφοβίσει και να τον αποθαρρύνει. Η πάλη είναι θεαματική, αλλά θανατηφόρες μάχες είναι σπάνιες. Από αυτήν την πάλη συνήθως βγαίνει νικητής ο πιο βαρύς και έτσι ο πιο αδύνατος αναγκάζεται να ψάξει για άλλο κοπάδι.

Μικρά αγριόχοιρου

Από το site : www.kinigidrama.gr/hunt.htm

7.4 Το Ζευγάρι

Ο επικρατέστερος - κυρίαρχος κάπρος συνεχίζει να ψάχνει τις χοιρομητέρες που αποδέχονται την παρουσία του και την ενέργεια της επίβασης. Οι χοιρομητέρες οι οποίες βρίσκονται σε οίστρο θα αποδεχθούν τον κάπρο και θα οχεθούν. Νέες χοιρομητέρες που δεν έχουν συμμετάσχει στη διαδικασία αυτή ίσως εκφράσουν μία αρχική επιθετικότητα προς τον κάπρο.

Ζευγάρι αγριόχοιρων

Από το site: www.gpeppas.gr/trixota/agrioguruno

7.5 Η Κυοφορία

Όπως και στον οικόσιτο χοίρο, έτσι και στον αγριόχοιρο η κυοφορία διαρκεί περίπου 4 μήνες (3 μήνες, 3 εβδομάδες και 3 μέρες).

Προστατευμένες από την ομαδική ζωή οι χοιρομητέρες, περνούν την περίοδο της εγκυμοσύνης τους ήρεμα. Χρειάζονται καλής ποιότητας τροφή, γι' αυτό ανακαλύπτουν και εκμεταλλεύονται τις καλύτερες θέσεις τροφοληψίας.

Το ποσοστό αρσενικών - θηλυκών νεογνών στην αναπαραγωγή (sex - ratio) είναι ίσο, δηλαδή 50%-50%. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι μια χοιρομητέρα έγκυος έχει υποχρεωτικά τα μισά έμβρυα αρσενικά και τα μισά θηλυκά. Αν, όμως, μετρήσουμε στο σύνολο των γεννήσεων ενός πληθυσμού τα νεογνά, θα δούμε ότι η ποσοστιαία κατανομή μεταξύ αρσενικών και θηλυκών είναι περίπου 50-50.

Πόσα όμως χοιρίδια μπορεί να γεννήσει μια χοιρομητέρα; Η απάντηση σε αυτή την ερώτηση είναι: το σωματικό βάρος της χοιρομητέρας.

Κατά κανόνα ο μέσος όρος του αριθμού των εμβρύων είναι μεταξύ 4 και 5 (4,5). Αυτός είναι και ο αριθμός τον οποίο χρησιμοποιούν οι διαχειριστές για να προβλέψουν την επερχόμενη αναπαραγωγή σε μια περιοχή υπό την προϋπόθεση ότι είναι γνωστός ο αριθμός των ενηλίκων θηλυκών και ότι η ηλικιακή πυραμίδα στα κοπάδια δεν είναι διασπασμένη.

Από έρευνες έχει βρεθεί ότι γενικά η συσχέτιση βάρους χοιρομητέρας και αριθμού εμβρύων είναι αυτή που δίνεται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1. Σχέση βάρους θηλυκού αγριόχοιρου και αριθμού εμβρύων σε μια κυοφορία

Βάρος θηλυκού αγριόχοιρου (χωρίς εντόσθια) σε kg	Αριθμός εμβρύων
30 – 40	2 - 3
40 – 50	4,25
> 50	5 - 8

Επίσης, από έρευνες που έγιναν αποδείχθηκε ότι η διαθεσιμότητα της τροφής μπορεί να αυξήσει τον αριθμό των εμβρύων μέχρι και 20% και ότι σε κάθε περίοδο οίστρου δεν γονιμοποιούνται όλες οι θηλυκές και υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που ευθύνονται γι' αυτό. Κατά μέσο όρο πάντως:

- Στα θηλυκά ηλικίας μικρότερης του ενός έτους κυοφορεί το 30%.
- Στα θηλυκά μεταξύ 1 και 2 ετών το 80%
- Και στα θηλυκά ηλικίας μεγαλύτερης των 2 ετών το 90%

Βέβαια, εδώ μιλάμε για μέσους όρους, οπότε κατά τόπους και χρόνους τα παραπάνω ποσοστά μπορεί να αλλάξουν πολύ. Συνοψίζοντας, ο αριθμός των εμβρύων εξαρτάται από το βάρος και την ηλικία της χοιρομητέρας και από την διαθεσιμότητα της τροφής.

7.6 Αριθμός Κυοφοριών ανά Έτος

Ο αγριόχοιρος δεν παρουσιάζει τα κλασσικά χαρακτηριστικά του εποχικού γεννήτορα και δείχνει μία γενετήσια δραστηριότητα αν οι περιβαλλοντικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη της αγέλης. Από παρατηρήσεις σε πληθυσμούς αγριόχοιρου έχουν παρατηρηθεί χοιρομητέρες λεχώνες ή θηλάζουσες όλες τις εποχές του έτους όμως το μεγαλύτερο ποσοστό των γεννήσεων γίνεται μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουνίου.

Χοιρομητέρα με τα χοιρίδιά της κατά τη διάρκεια βοσκής τους
Από το site : www.greppas.gr/trixota/agrioguruno

Παρατηρήσεις που έγιναν μεταξύ δύο διαδοχικών ετών έδειξαν:

- Μια χοιρομητέρα ζευγαρώνει τον Ιανουάριο και είναι έγκυος μέχρι τα τέλη Απριλίου: 4 μήνες
- Τον Μάιο και τον Ιούνιο βρίσκεται σε γαλουχία: 2 μήνες περίπου
- Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο παρουσιάζει μικρής διάρκειας άνοιστρης περιόδου λόγω κυρίως υψηλής θερμοκρασίας και όχι φωτοπεριοδισμού, καλοκαιρινή περίοδος: 2 μήνες
- Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα τροφής και τις κλιματολογικές συνθήκες εμφανίζει γενετήσια δραστηριότητα (οιστρικούς κύκλους) από το μήνα Σεπτέμβριο και μετά.

● Σε περίπτωση γονιμοποίησης – σύλληψης, κυοφορεί για 4 περίπου μήνες (φθινόπωρο - χειμώνα).

● Τοκετός: Φεβρουάριος - Μάρτιος.

● Από τον Φεβρουάριο - Μάρτιο έως και τον Απρίλιο βρίσκεται σε γαλουχία: τουλάχιστον 2 μήνες.

● Τον Μάιο ξαναεμφανίζει γενετήσια δραστηριότητα σε περίπτωση γονιμοποίησης, κυοφορεί μέχρι τον Σεπτέμβριο: περίπου 4 μήνες.

● Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο βρίσκεται σε γαλουχία: 2 μήνες

● Από τον Νοέμβριο έως τον Ιανουάριο του τρίτου έτους παρουσιάζει ξανά γενετήσια δραστηριότητα.

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η χοιρομητέρα στο δεύτερο έτος των παρατηρήσεων έχει δύο τοκετούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Ο ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ

8.1 Εισαγωγή

Οι φυσικοί πληθυσμοί των θηραμάτων της χώρας μας, αλλά και ολόκληρου του πλανήτη, διαθέτουν ένα ανεκτίμητης αξίας γενετικό υλικό το οποίο δημιουργήθηκε μέσα από φυσικές επιλογές αιώνων και τους επιτρέπει να επιβιώνουν, να προσαρμόζονται αλλά και να αντιστέκονται στις νέες αλλαγές των συνθηκών του περιβάλλοντος.

Κάθε λοιπόν τεχνητή νόθευση αυτού του γενετικού υλικού επιφέρει γενετική διάβρωση στους πληθυσμούς του είδους στο οποίο γίνεται.

Ο αγριόχοιρος της Δυτικής Ηπειρωτικής Ευρώπης, δηλαδή το υποείδος *Sus scrofa scrofa*, διαθέτει 36 ζεύγη χρωμοσωμάτων. Ο αγριόχοιρος της Κορσικής, της Β. Αφρικής, κάποια υποείδη της Ρωσίας και της Ασίας και επίσης ο οικόσιτος χοίρος διαθέτουν 38 ζεύγη χρωμοσωμάτων.

Αυτά τα υποείδη του αγριόχοιρου καθώς και ο οικόσιτος χοίρος μπορούν να διασταυρωθούν με τον αγριόχοιρο της Δυτικής Ηπειρωτικής Ευρώπης και να δώσουν γόνιμους απογόνους. Ειδικότερα ο αγριόχοιρος της Δυτικής Ηπειρωτικής Ευρώπης διασταυρούμενος με τον οικόσιτο χοίρο δίνει μιγάδες (υβρίδια) που διαθέτουν 36, 37 ή 38 ζεύγη χρωμοσωμάτων. Τονίζεται ιδιαίτερα το γεγονός ότι τα υβρίδια αυτά είναι γόνιμα, γιατί σε πολλές περιπτώσεις διασταυρώσεων άλλων ειδών τα παραγόμενα υβρίδια είναι στείρα όπως π.χ. το μουλάρι (γάιδαρος x άλογο).

Βέβαια, εκτός από την μεγάλη διαφορά στον γονότυπο, λόγω διαφορετικού αριθμού χρωμοσωμάτων, τα υβρίδια παρουσιάζουν και φαινοτυπικές διαφορές και κυρίως αυτά της πρώτης γενιάς διότι στις μετέπειτα γενεές οι διαφορές αυτές τείνουν να αμβλυνθούν, η νόθευση όμως του γενότυπο παραμένει.

Έτσι, σε έναν πληθυσμό υβριδίων διακρίνονται μεν τα τυπικά χαρακτηριστικά του καθαρόαιμου αγριόχοιρου να υπερισχύουν, αλλά ανάμεσα στα ζώα αυτά κάποια θα έχουν περιστρεμμένη ουρά, αυτιά με τάση να πέφτουν, λευκωπά άκρα, ανοιχτό χρώμα καφετί κ.λπ., μη δασύτριχα, χοιρίδια χωρίς επιμήκεις ρίγες, κάπρους που οι χαυλιόδοντές τους δεν εφάπτονται απόλυτα όταν κλείνει το στόμα κ.ά.

Όπως είναι λογικό και τα αγριογούρουνα στα ελληνικά βουνά έχουν υποστεί υβριδισμό από την επαφή τους με εξημερωμένους ή ημιάγριους χοίρους βιολογικών

εκτροφών. Η διασταύρωση έχει επικίνδυνες συνέπειες, αφού τα υβρίδια που γεννιούνται είναι ευάλωτα σε ασθένειες και δεν διαθέτουν αναπτυγμένα αντανακλαστικά για να μπορούν να επιβιώνουν στα δάση.

Όπως βεβαιώνουν στελέχη δασαρχείων και κτηνιατρικών υπηρεσιών, ο υβριδισμός των αγριογούρουνων είναι φαινόμενο που παρατηρείται πλέον σε όλα τα βουνά της χώρας, ειδικά μετά την επιδότηση βιολογικών εκτροφών ημερων και ημιάγριων χοίρων. Κυνηγοί της Βόρειας Ελλάδας τόνιζαν ότι παρατήρησαν σε μια βιολογική παραγωγή οικόσιτα γουρούνια, δηλαδή λευκών φυλών, που με τον χρόνο άλλαζαν χρώμα από τις διασταυρώσεις με άγρια και ημίαιμα. Βέβαια, δεν είναι αντίθετοι στις λειτουργίες τέτοιων μονάδων αλλά ζητούν να ληφθούν μέτρα για τη φύλαξή τους. Όπως έχουν επισημάνει οι υπηρεσίες του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, οι βιολογικές κτηνοτροφικές μονάδες δεν περιφράσσονται. Απλώς υπάρχει η σύσταση προς τους ιδιοκτήτες τους όταν εντοπίζουν αγριογούρουνα να πλησιάζουν τα εκτρεφόμενα ζώα να τα απομακρύνουν από το κοπάδι τους. Ο δασάρχης Σιδηροκάστρου Ευστράτιος Χοτζούδης, που έχει ασχοληθεί με το θέμα του υβριδισμού επισήμανε από την πλευρά του ότι κάνουν ελέγχους και προσπάθειες να μην εκφυλιστούν τα άγρια. Μάλιστα απαγορεύουν την ελεύθερη βοσκή των ημιάγριων, αλλά όταν για μια χοιρομητέρα η έκταση όπου πρέπει να γίνεται η βοσκή είναι 17 στρέμματα, είναι αντιληπτό πως όσοι έλεγχοι και αν γίνουν δεν είναι δυνατόν να περιοριστεί αυτό. Μάλιστα σε έγγραφο του δασαρχείου προς τον τοπικό κυνηγετικό σύλλογο το 2005, επισημαίνεται πως «η ελεύθερη βοσκή ημερων ή ημιάγριων χοίρων σε δάση και δασικές εκτάσεις δημιουργεί κινδύνους εκφυλισμού του ενδημικού αγριόχοιρου, αφού η επιμειξία τους είναι έντονη και δημιουργεί υβρίδια, με αποτέλεσμα τη γενετική διάβρωση». Στο πλαίσιο αυτό ελήφθη απόφαση από το δασαρχείο για την απαγόρευση της ελεύθερης βοσκής ημερων και ημιάγριων χοίρων για δέκα χρόνια.

8.2 Προβλήματα που Παρατηρούνται σε Γενετικά Διαβρωμένους Πληθυσμούς Αγριόχοιρων

Πρώτον, η αισθητική υποβάθμιση των ζώων. Έντονη αλλοίωση φαινοτυπικών χαρακτηριστικών (αγριόχοιροι με: σύνθετους χρωματισμούς, ανατομική αλλοίωση σχήματος αυτιών, κοχλιώδης ουρά, αλλαγή σωματότυπου, υπέρβαρα κ.λπ.).

Δεύτερον, έρευνες που έκαναν Γάλλοι επιστήμονες και τα αποτελέσματά τους δημοσιεύθηκαν στην μηνιαία επιθεώρηση του Εθνικού Οργανισμού Θήρας της Γαλλίας (Office National de la chasse), έδειξαν ότι τα υβρίδια του αγριόχοιρου με τον οικόσιτο χοίρο έχουν μειωμένο χώρο στο κρανίο για τον εγκέφαλο, πράγμα που

σημαίνει λιγότερη ευφυΐα, άρα μειωμένη επιβιωσιμότητα έναντι φυσικών εχθρών και αντιξοοτήτων. Επίσης έδειξαν ότι έχουν μειωμένη οσφρητική ικανότητα, άρα μειωμένη δυνατότητα λήψης τροφής. Μακροχρόνια λοιπόν και όταν ο υβριδισμός συνεχίζεται ο φυσικός πληθυσμός οδηγείται σε εκφυλισμό με όλες τις συνέπειες που συνεπάγεται αυτό. Και

Τρίτον, μειωμένη αντοχή σε αρρώστιες την στιγμή που μπαίνει μέσα το αίμα του οικόσιτου χοίρου.

Από τα παραπάνω φαίνεται λοιπόν το μέγεθος του προβλήματος που συντελείται στην Ελληνική ύπαιθρο από τον υβριδισμό του αγριόχοιρου και υπό την πλήρη αδιαφορία των αρμοδίων υπηρεσιών.

8.3 Με ποιόν Τρόπο όμως Γίνεται ο Υβριδισμός του Αγριόχοιρου στη Χώρα μας. Πώς, δηλαδή, Έρχονται σε Επιμιξία Αγριόχοιρος και Οικόσιτος Χοίρος.

Πρώτον από τις διασταυρώσεις των οικόσιτων χοίρων ελευθέρως βοσκής ή των υβριδίων ελευθέρως βοσκής (ημιάγρια) με τους καθαρόαιμους αγριόχοιρους, οι οποίοι ενδιαιτώνται στους φυσικούς βοσκότοπους (βιότοπους), όπου βρίσκονται και οι μονάδες «ημιάγριων» χοίρων.

Δεύτερον από την «εξαγρίωση» και εγκατάλειψη της μονάδας των υβριδίων ελευθέρως βοσκής (ημιάγριων) κυρίως των αρσενικών και την μετέπειτα διασταύρωσή τους με τους καθαρόαιμους αγριόχοιρους, και

Τρίτον από την απελευθέρωση υβριδίων από τους Κυνηγετικούς συλλόγους. Είναι απλό: Αφ' ενός η εκτροφή «ημιάγριων» ελευθέρως βοσκής επιδοτείται από τις Διευθύνσεις Γεωργίας και αφ' ετέρου οι παραγωγικά εκτρεφόμενοι αγριόχοιροι είναι κατά το πλείστον υβρίδια, διότι αυτά είναι παραγωγικότερα από τα καθαρόαιμα και διότι η ανεύρεση καθαρόαιμων γεννητόρων είναι δύσκολη εφ' όσον η σύλληψη αγρίων ζώων από ιδιώτες απαγορεύεται. Επίσης, η τεχνητή εκτροφή του καθαρόαιμου αγριόχοιρου είναι δύσκολη και εν πολλοίς ασύμφορη, διότι το ζώο αυτό έχει ιδιότροπη βιολογία αναπαραγωγής.

Πρόσφατα εντάχθηκε και η εκτατική (ελεύθερη) εκτροφή οικόσιτων χοίρων στην «βιολογική κτηνοτροφία» και μάλιστα επιδοτείται από το ΕΠΑΑ 2000 - 2006. Στις υποχρεώσεις του κτηνοτρόφου που επιθυμεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα δεν περιλαμβάνεται η διατήρηση της μονάδας του σε περιφραγμένη έκταση, ενώ υποχρεούται να διαθέτει βοσκότοπο αρκετά μεγάλης έκτασης.

Η ίδια η πολιτεία χρηματοδοτεί όμως μια ενέργεια (την ελεύθερη βοσκή χοίρων), η οποία προκαλεί γενετική υποβάθμιση - εκφυλισμό (μόλυνση) σε ολόκληρο τον πληθυσμό ενός είδους της άγριας πανίδας (του αγριόχοιρου), που από

περιβαλλοντικής άποψης αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα, αφού είναι διαδικασία αναντίστρεπτη. Μάλιστα την κατατάσσει στην βιολογική κτηνοτροφία που σε αυτήν κατατάσσονται αν μη τι άλλο εκτροφές που από την πρακτική τους δεν βλάπτουν το περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

Στο αγριογούρουνο έχει αποδοθεί μομφή για ποικίλες ασθένειες, αλλά μερικές φορές κατηγορείται άδικα εξαιτίας της καταστροφικής φύσης που διέπει μερικές δραστηριότητές του. Σαν όλα τα άλλα ζώα είναι ευαίσθητο σε πολλές μολύνσεις και παρασιτικές ασθένειες, αλλά πιθανόν προκαλούν περισσότερα προβλήματα με το να σκάβουν το έδαφος με το ρύγχος και με το κύλισμα στη λάσπη. Ιδίως όταν βρίσκονται κοντά σε οικόσιτα ζώα δημιουργούν προβλήματα.

Υπάρχει μικρή αναφορά για τις αρρώστιες των αγριογούρουνων και τη μετάδοση στα ζώα και στον άνθρωπο. Μερικές από αυτές είναι: η Ψευδολύσσα ή νόσος του Aujesky, η Βρουκέλλωση (*Brucellasuis*) και η Αφρικάνικη Πανώλη (*African Swine Fever*). Προσβάλλονται επίσης από φυματίωση, άνθρακα και είδη παστερέλλας (*Pasteurella tolaensis*).

Η Ψευδολύσσα προκαλείται από ιό του κεντρικού νευρικού συστήματος και μπορεί να προσβάλει οικόσιτα ζώα και αγριόχοιρους, προσβάλλει θανατηφόρα τα βοοειδή, άλογα, αίγες, πρόβατα, σκυλιά και γάτες. Τα συμπτώματα αυτής της ασθένειας είναι η ανορεξία, η σιαλόρροια και έντονη νευρική συμπτωματολογία (σπασμοί, έντονος κνησμός), συνοδευόμενα από παράλυση που οδηγεί σε θάνατο. Η ψευδολύσσα δε σχετίζεται με τον ιό της λύσσας και δεν προσβάλλει τον άνθρωπο. Αυτή η ασθένεια έχει μεγάλη σημασία για τους εκτροφείς οικόσιτων αγριόχοιρων, διότι προκαλεί μεγάλες απώλειες και αποβολές (γεννήσεις νεκρών εμβρύων ή μουμιοποιημένων) μειώνοντας την παραγωγή της εκτροφής. Σε περίπτωση που το αγριογούρουνο προσβληθεί θα είναι για όλη του τη ζωή φορέας και σταδιακά θα αποβάλλει τον ιό δια μέσου κυρίως των απεκκριμάτων. Η μετάδοση της αρρώστιας γίνεται με άμεση επαφή, μολυσμένη τροφή και νερό, απορρόφηση μολυσμένων ιστών και προσβεβλημένων ξενιστών. Η πρόληψη κυρίως εφαρμόζεται μέσω εμβολιακών προγραμμάτων.

Η βρουκέλλωση μπορεί να προκαλέσει στειρώση στους αρσενικούς αγριόχοιρους και αποβολές στα θηλυκά. Μεταδίδεται μέσω των αναπαραγωγικών υγρών. Αν το αγριογούρουνο προσβληθεί από αυτή την αρρώστια, θα είναι και σε αυτή την περίπτωση φορέας για όλη του τη ζωή. Ο μόνος αποτελεσματικός τρόπος για να είναι υπό έλεγχο η αρρώστια είναι να εξεταστούν τα ζώα και να απομακρυνθούν τα μολυσμένα από την αγέλη (εξέταση και σφαγή). Η ασθένεια είναι μεταδοτική και

στους ανθρώπους και τα συμπτώματα μπορούν να ποικίλουν από βαριάς μορφής γρίπη με αρθρίτιδα ή μηνιγγίτιδα. Ενώ στα ζώα δεν υπάρχει καμία θεραπεία, ο άνθρωπος μπορεί να θεραπευτεί με χρήση χημειοθεραπευτικών - αντιβιοτικών.

Ο κύριος ξενιστής της φυματίωσης είναι ο άνθρωπος και τα βοοειδή. Όμως έχουν βρεθεί και αγριογούρουνα (*Mycobacterium bovis*) προσβεβλημένα με το ίδιο στέλεχος φυματίωσης που βρέθηκε στον άνθρωπο και στα βοοειδή. Πάντως, ο αγριόχοιρος δεν είναι και τόσο επιρρεπής σε αυτήν την αρρώστια. Η μόλυνση συχνά μεταδίδεται με απορρόφηση μολυσμένων υλικών. Η άγρια πανίδα είναι συχνά φορέας της νόσου. Ευτυχώς, χάρη στα εκτεταμένα μέτρα ασφαλείας αυτή η αρρώστια δεν είναι συνηθισμένη. Τα αγριογούρουνα μπορούν να είναι φορείς και άλλου τύπου φυματίωσης, *M. avium*, μεταδιδόμενη με τροφή πεθαμένων πουλιών. Αυτός ο τύπος δεν μεταδίδεται στους ανθρώπους.

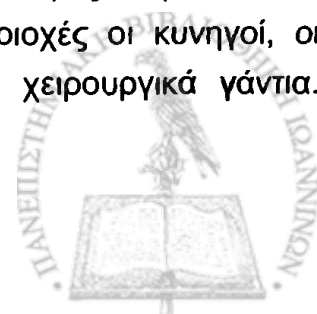
Ο άνθρακας είναι σημαντική νόσος που το μικρόβιο βρίσκεται κυρίως στο χώμα. Αναγνωρισμένες ενδημικές περιοχές περιλαμβάνουν κομμάτια του Τέξας, της Λουιζιάνας, της Καλιφόρνιας, του Αρκάνσας, του Μισισιπή, της Νεμπράσκα. Παρότι είναι ασυνήθιστο, ο αγριόχοιρος μπορεί να προσβληθεί από το έδαφος καθώς αναζητά την τροφή του. Ο άνθρωπος μπορεί να προσβληθεί από το βακτήριο είτε από μολυσμένα ζώα είτε από τα απεκκρίματά τους. Συχνά είναι θανατηφόρος για τον άνθρωπο αν δεν αρχίσει γρήγορα η θεραπεία με αντιβιοτικά.

Η *Pasteurella Tularensis* δεν προσβάλλει συχνά τα αγριογούρουνα, αλλά μπορεί να μεταδοθεί με άμεση επαφή προσβεβλημένων ζωικών πτωμάτων.

Τα αγριογούρουνα είναι ξενιστές για πολλά παράσιτα, μερικά από τα οποία προκαλούν προβλήματα στον άνθρωπο και στα ζώα. Οι ψύλλοι, οι ψείρες και τα τσιμπούρια είναι ορισμένα εξωπαράσιτα του αγριόχοιρου. Υπάρχει πεποίθηση ότι οι αγριόχοιροι δεν ζουν σε μια περιοχή για μεγάλο χρονικό διάστημα, για να μην προσβληθούν από μεγάλο αριθμό ενδοπαρασίτων. Παρόλα αυτά, τα ενδοπαρασίτα προσβάλλουν τα αγριογούρουνα και μπορεί να περιλαμβάνουν νηματώδη (*kidneyworms, lungworms, stomachworms, whipworms*), τρηματώδη (*fasciola hepatica*) και τριχινίαση (*Trichinella Spiralis*). Η τριχινίαση προσβάλλει τους ανθρώπους με κατανάλωση κακής ποιότητας και μολυσμένου χοιρινού κρέατος.

Οι εκτροφείς και οι κυνηγοί του αγριόχοιρου πρέπει να είναι ενήμεροι για τις ενδεχόμενες αρρώστιες και να παίρνουν τις απαραίτητες προφυλάξεις για να αποφύγουν την μόλυνση.

Υπάρχουν ομοσπονδιακοί και κρατικοί νόμοι που ελέγχουν την μεταφορά και την μετεγκατάσταση του αγριόχοιρου. Εξετάσεις αίματος είναι απαραίτητες να γίνουν από το νόμο πριν μεταφέρουν τους αγριόχοιρους. Σε άλλες περιοχές οι κυνηγοί, οι κρεοπώλες και γενικότερα οι εκτροφείς πρέπει να φορούν χειρουργικά γάντια.

Πρέπει, επίσης, να αποφεύγουν την επαφή με τα αναπαραγωγικά τους όργανα και το αίμα του σκοτωμένου ζώου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΕΚΤΡΟΦΗ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ

10.1 Εισαγωγή

Πριν από μια δεκαετία η εισαγωγή θηραμάτων από άλλες χώρες ή η εκτροφή θηραμάτων και η διάθεσή τους για εμπλουτισμό (από κυνηγητικούς συλλόγους ή ιδιώτες) γίνονταν με απλές διαδικασίες των θηραμάτων και χωρίς ιδιαίτερο έλεγχο από τους κρατικούς φορείς.

Σχετικά πρόσφατα μετά από δημοσιεύσεις ειδικών επιστημόνων «Περί γενετικής μόλυνσης των εγχώριων ειδών από άστοχους εμπλουτισμούς», καθώς και κάποια κρούσματα ασθένειας λαγών πανελληνίως, οι κυνηγητικές οργανώσεις και κατ' επέκταση και η Κεντρική Διεύθυνση Θήρας προσανατολίστηκαν (κοινή συναίνεση) στη θέσπιση πρόσθετων μέτρων για την προστασία των βιότοπων από θηράματα εκτροφής αμφιβόλου γενετικής προέλευσης ή κακής ποιότητας.

Παράλληλα, ειδικοί επιστήμονες προσπάθησαν (υλοποιώντας ορισμένα προγράμματα) να καταγράψουν και να χαρτογραφήσουν τη γενετική ποικιλότητα και να ελέγξουν αν η εξάπλωση κάποιων ειδών σε διάφορα γεωγραφικά τμήματα της χώρας είναι επιστημονικά και πρακτικά ορθή.

Ενώ στο παρελθόν η προμήθεια κάποιου αριθμού θηραμάτων εκτροφής από κυνηγητικούς συλλόγους ήταν αρκετά ελαστική (δηλαδή αν το αίτημα προμήθειας θηραμάτων δεν καλυπτόταν από τα διαθέσιμα των κρατικών εκτροφείων, οι σύλλογοι είχαν την ελευθερία να απευθύνονται σε ιδιωτικά εκτροφεία για όποιο θήραμα ήθελαν να αγοράσουν), μετά την έναρξη των προγραμμάτων γονιδιακής χαρτογράφησης και προσδιορισμού των υποειδών, οι εμπλεκόμενοι αποφάσισαν να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις εκτροφές, μεταφορές υποειδών, από μια περιοχή στην άλλη, και κατ' επέκταση στις απελευθερώσεις. Σταδιακά, οι διευθύνσεις θήρας κοινοποίησαν απαγορευτικές εγκυκλίους στους κυνηγητικούς συλλόγους, αναστέλλοντας έτσι τις αγορές θηραμάτων και τις απελευθερώσεις.

Στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την έναρξη αυτών των ερευνών μέχρι την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, οι απόψεις που διατυπώνονταν από κυνηγητικούς φορείς διέφεραν.

Κάτω από το κλίμα αβεβαιότητας για το τι μέλι γενέσθαι, για το αν οι εμπλουτισμοί τελικά είναι απαραίτητοι, καλοί ή κακοί κλπ, κάποιοι σύλλογοι μείωσαν στο άκρως

απαραίτητο τα θηράματα που προμηθεύονταν από εκτροφεία και απελευθέρωναν στα καταφύγια ή άλλες περιοχές.

Αυτή η αλλαγή στάσης των συλλόγων μοιραία προκάλεσε ανακατατάξεις και στα εκτροφεία θηραμάτων που ήδη λειτουργούσαν και διέθεταν τα εκτρεφόμενα θηράματα, κυρίως, στους κυνηγητικούς συλλόγους. Είναι λίγο πολύ γνωστό ότι για ένα διάστημα αντιμετώπισαν προβλήματα τόσο διαχειριστικά (δεν μπορούσαν να προγραμματίσουν σωστά την παραγωγή τους) και κατ' επέκταση οικονομικά.

Με τις υπ' αριθμ. 91053/1437/28-3-2001 και υπ' αριθμ. 85782/1209/25-2-2002 εγκυκλίους του Υπουργείου Γεωργίας απαγορεύτηκε στους Κυνηγητικούς Συλλόγους να αγοράζουν και να απελευθερώνουν αγριογούρουνα και λαγούς από ιδιωτικά εκτροφεία.

Το μέτρο αυτό επεβλήθη επειδή:

✦ Η διαχείριση, η προστασία και η αύξηση του ενδημικού θηράματος, ειδικά του λαγού και του αγριογούρουνου, που αναπαράγεται στη φύση υπό άριστες συνθήκες με ρυθμούς 10-12 το ελάχιστο το χρόνο απαιτεί ενέργειες κυρίως προστασίας και βελτίωσης των βιοτόπων ώστε να επιτευχθεί η αναπαραγωγή τους.

✦ Σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογείται η απελευθέρωση λαγών και αγριογούρουνων με σκοπό την άμεση θήρευσή τους.

✦ Τα «φιλοθηραματικά» των Κυνηγητικών Συλλόγων πρέπει κατά κύριο λόγο να κατευθύνονται στην συνολική προστασία της θηραματοπανίδας, καθώς και στη βελτίωση των βιοτόπων, ώστε να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός της αύξησης του ενδημικού θηράματος, η διαχείριση και η προστασία τους.

Οι αναλυτικοί λόγοι καθώς και το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου εκδόθηκαν οι παραπάνω εγκύκλιοι του Υπουργείου αναφέρονται στην υπ' αριθμ. 112006/5608/12-11-2002 έκθεση σε προσφυγή που έγινε στο Σ.τ.Ε. για το θέμα αυτό.

Μετά από αυτή την εξέλιξη, τα ήδη λειτουργούντα εκτροφεία αναγκάστηκαν πλέον να αναπροσαρμόσουν τις εκτροφές τους στα πιο κερδοφόρα άγρια είδη όπως π.χ. πέρδικες ή αγριογούρουνα.

Η εγκύκλιος της Γενικής Διεύθυνσης Θήρας του Υ.Α.Α.Τ. 96231/1931 της 15-4-2004 αναφέρει τους κανόνες «εμπλουτισμού περιοχών δια θηρεύσιμων ειδών» για κάθε είδος χωριστά, προσδιορίζοντας ποια είδη απατώνται σε γενικές γραμμές σε ποιες περιοχές της χώρας.

Με το νέο σύστημα, περιορίστηκαν τα είδη που μπορεί κάποιος κυνηγητικός σύλλογος να προμηθευτεί και μπήκαν περιορισμοί στα είδη που επιτρέπονταν να αγοραστούν ανάλογα με την περιοχή που επρόκειτο να απελευθερωθούν. Επίσης μπήκε θέμα ελέγχου των χρημάτων που δαπανώνται από τους συλλόγους ειδικά γι' αυτή τη φιλοθηραματική δραστηριότητα.

Δηλαδή, για να μπορούν να δικαιολογηθούν τα ποσά που δαπανώνται για αγορά θηραμάτων (ως φιλοθηραματικά) πρέπει εκ των προτέρων να έχει εξασφαλιστεί άδεια γι' αυτή την αγορά από την αρμόδια δασική αρχή. Παράλληλα μπήκαν και άλλοι κανόνες (η ύπαρξη ή μη πυρήνα προσαρμογής, το όνομα του καταφυγίου ή της περιοχής που απαγορεύεται η θήρα όπου και θα απελευθερωθούν, το είδος και ο αριθμός τους).

Η μεγάλη παρέμβαση εντοπίζεται στην απαγόρευση στους κυνηγητικούς συλλόγους της αγοράς λαγών και αγριογούρουνων με σκοπό την απελευθέρωσή τους στο φυσικό περιβάλλον (σε ΚΑΖ, ή σε άλλες περιοχές που ισχύουν τοπικές ή χρονικές απαγορεύσεις θήρας). Λαγό και αγριογούρουνο δεν μπορούν να προμηθευτούν ούτε από κρατικά εκτροφεία, αλλά ούτε και από ιδιωτικά. Επίσης δεν επιτρέπεται να εισάγουν λαγούς και αγριογούρουνα από άλλες χώρες γι' αυτό το σκοπό. Επομένως, ο λαγός, το αγριογούρουνο και γενικά τα μεγάλα θηράματα που εκτρέφονται πλέον σε ιδιωτικά εκτροφεία, αν δεν έχουν τα διαθέτουν σε συλλόγους (που να έχουν εξασφαλίσει με τη σειρά τους τις απαραίτητες άδειες αγοράς) θα πρέπει να διαθέτουν αλλού ως κρέας. Και εδώ μπαίνει μια διαδικασία υποχρεωτικού υγειονομικού ελέγχου, τόπου σφαγής - εκδοράς τους κλπ.

Μετά από αυτά, τα εκτροφεία θηραμάτων που προσάρμοσαν τις εκτροφές θηραμάτων για άλλη χρήση (παραγωγή κρέατος) συνέχισαν να λειτουργούν. Κάποια άλλα έκλεισαν ή μείωσαν κατακόρυφα την παραγωγή τους. Ορισμένα από αυτά έχουν επιδοτηθεί από προγράμματα LEADER+ για τη δημιουργία τους με σκοπό την παραγωγή κρέατος.

Τα κρατικά εκτροφεία, πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό, ότι δεν επηρεάστηκαν από αυτή την αλλαγή. Το πλεόνασμα των εκτρεφόμενων ζώων σε καταφύγια της ευρύτερης περιοχής και στις κρατικές ελεγχόμενες περιοχές και θεωρητικά λειτουργούν, ή θα έπρεπε να λειτουργούν, ως πυρήνες διατήρησης και διάσωσης του γενετικού αποθέματος των θηραμάτων. Από μια παλαιότερη έρευνα που είχαν κάνει στο περιοδικό «ΚΥΝΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΝΟΦΙΛΙΑ Α-Ω ΕΚΔΟΣΕΙΣ» (τεύχος 511) τα κρατικά εκτροφεία που λειτουργούν στη χώρα είναι γύρω στα 20. Μερικά από αυτά λειτουργούν υποδειγματικά και εκτρέφουν θηράματα εξαιρετικής ποιότητας.

Παράλληλα, υπάρχουν και εκτροφεία θηραμάτων κυνηγητικών συλλόγων. Δεν είναι γνωστό πόσα είναι και σε ποιες περιοχές της χώρας. Οι επιμέρους Ομοσπονδίες έχουν στοιχεία για τα εκτροφεία της Περιφέρειας στην οποία ανήκουν. Ένα θέμα που πρέπει να προσεχθεί είναι το είδος που εκτρέφουν, ώστε να είναι ταυτόσημο με αυτό που υπάρχει στην ευρύτερη περιοχή, διαφορετικά θα πρέπει να μπαίνουν στη διαδικασία μεταφοράς των εκτρεφόμενων θηραμάτων σε άλλες

περιοχές, πράγμα που συνεπάγεται και προβλήματα μεταφοράς, διαδικαστικά κολλήματα στις άδειες διάθεσής τους κλπ.

Τα εκτροφεία θηραμάτων είναι μια δύσκολη επένδυση, χρονοβόρα, πολυδάπανη, αλλά αρκετές φορές ελπιδοφόρα πολύτιμη. Εξαρτάται και από το λόγο που ξεκινάει κάποιος να κάνει κάτι τέτοιο. Οι κυνηγητικοί σύλλογοι πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερος να έχουν καλές βάσεις, καλούς γεννήτορες, καλές συνθήκες διαβίωσης των θηραμάτων, καλή αναλογία των εκτρεφόμενων θηραμάτων σε σχέση με το διαθέσιμο χώρο.

10.2 Εγκατάσταση Εκτροφής

Για την εγκατάσταση μιας εκτροφής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφοροι βασικοί παράγοντες οι οποίοι θα καθοδηγήσουν κάποιον, που θα ασχοληθεί με την εκτροφή ενός θηράματος, στη διαμόρφωση ενός πλάνου για την πραγματοποίηση των επαγγελματικών του σχεδίων:

- Προσωπικές απαιτήσεις - στόχοι
- Έρευνα προσφοράς - ζήτησης
- Δυναμικό παραγωγής
- Λειτουργικά έξοδα
- Κόστος αρχικού κεφαλαίου
- Χρηματοδότηση

Ειδικότερα για τη θέση ανέγερσης της εκτροφής πρέπει να ερευνούνται θέματα όπως:

- Αξία έκτασης οικοπέδου και μορφολογία εδάφους
- Γειτνίαση με βοηθητικές μονάδες (σφαγεία, βιομηχανίες ζωοτροφών κ.α.)
- Πιθανή ύπαρξη ανταγωνιστικών μονάδων στην περιοχή
- Δυνατότητα διάθεσης αποβλήτων / απορριμμάτων
- Δυνατότητα παροχής ρεύματος και πόσιμου νερού
- Γειτνίαση με αγοραστικές περιοχές

Σημαντικό είναι η εκτροφή να μην είναι κοντά σε αστικές ή κατοικημένες περιοχές αλλά σε αγροτική ζώνη για την αποφυγή δυσάρεστων οσμών και σε απόσταση από κεντρικό δρόμο άνω των 500 m για την ύπαρξη ησυχίας και καθαρού αέρα στις εγκαταστάσεις.

10.3 Εκτροφή Αγριόχοιρου στο Νομό Ιωαννίνων

Με τη βοήθεια της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής και μετά από προσωπική επικοινωνία, η οποία βασίστηκε στη χρήση ερωτηματολογίων τα οποία παραθέτονται στο παράρτημα IV, με τους εκτροφείς αγριογούρουνων της ευρύτερης περιοχής του Νομού Ιωαννίνων βγήκαν κάποια αξιοσημείωτα συμπεράσματα που απεικονίζονται στους ακόλουθους πίνακες. Ωστόσο, στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι εκτός από τους παραγωγούς που συμμετείχαν στην έρευνα αυτή, υπήρχαν και γύρω στους 10 παραγωγούς που για προσωπικούς λόγους δεν ήθελαν να συμμετάσχουν.

Συγκεκριμένα στον πίνακα 10.1 παρατηρείται ότι οι εκτροφές αγριόχοιρων στο Νομό Ιωαννίνων επεκτείνονται σε διάφορες περιοχές του νομού (από τα βόρεια έως τα νότια του νομού) και ιδιαίτερα σε ένα ευρύ φάσμα υψομέτρων που κυμαίνεται από 400-450 m έως και 1000 m. Οι περισσότερες εκτάσεις είναι δασικές. Υπάρχουν βέβαια και χορτολιβαδικές εκτάσεις αλλά και συνδυασμός δασικών και χορτολιβαδικών εκτάσεων. Σχεδόν όλες οι εκτροφές δεν συμμετέχουν σε προγράμματα, με εξαίρεση δύο που συμμετέχουν και οι οποίες βρίσκονται στις περιοχές της Ασφάκας και των Καβασίλων αντίστοιχα. Όσο αφορά τον χαρακτηρισμό των εκτροφών ως βιολογικές ή μη μπορούμε να πούμε ότι κυμαίνονται σε ποσοστό 50-50. Δηλαδή, περίπου οι μισές εκτροφές αγριόχοιρων χαρακτηρίζονται βιολογικής εκτροφής, οι υπόλοιπες συμβατικής εκτροφής, ενώ υπάρχουν και τέσσερις οι οποίες δεν εντάσσονται σε κάποια από τις δύο αυτές κατηγορίες. Ο αριθμός γεννητόρων ποικίλει στις εκτροφές αυτές και κυμαίνονται για τις μεν χοιρομητέρες από 1-5 και φτάνει και στις 80, ενώ για τα αρσενικά από ένα έως και 8, αλλά σε μία εκτροφή φτάνουν τους 30 κάπρους. Η πλειοψηφία των πληθυσμών είναι καθαρόαιμοι και προέρχονται είτε από αγορά (σε τρεις από το εξωτερικό και σε έξι από το εσωτερικό), η τιμή της οποίας κυμαίνεται από 50-150€ ανά αναπαραγωγικό ζώο, είτε από σύλληψη (οι υπόλοιπες 8 εκτροφές). Εξαίρεση αποτελεί η δεύτερη εκτροφή, στην οποία ο πληθυσμός της έχει διασταυρωθεί με πληθυσμό της φυλής *Duroc*. Στη γραφική παράσταση 10.1 απεικονίζονται γραφικά ο αριθμός των γεννητόρων στο σύνολο των μελετώμενων εκτροφών (10.1.α γραφική απεικόνιση θηλυκών γεννητόρων και 10.1.β γραφική απεικόνιση αρσενικών γεννητόρων), ενώ στη 10.2 παριστάνονται ποσοστιαία οι χοιρομητέρες που εμφανίζονται στις εκτροφές.

Πίνακας 10.1 : ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧ

Α/Α	ΟΝΟΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ *	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΧΑΡΑΚΤΙΣΜΟΣ ΈΚΤΑΣΗΣ	ΈΚΤΑΣΗ ΕΚΤΡΟΦΕΙΟΥ (στρέμματα)	ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΕΔΑΦΟΥΣ - ΥΨΟΜΕΤΡΟ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΒΙΟ/ΣΥΜ ΕΚ
1		1. Παπαδιές 2. Γελαδότοπος - Κωσταπέτρα, Ασφάκας	Δασική	1. 1.500 στρέμματα 2. 2.500 στρέμματα	Ορεινό - Μέχρι 1000m	Ναι	Συμβατι
2		Δ. Αγίου Δημητρίου Ιωαννίνων	Δασική και χορτολιβαδική	20 στρέμματα	Ορεινό - 650m	Όχι	Συμβατι
3		Κρυφοβό	Δασική και χορτολιβαδική	25 στρέμματα	Ορεινό - 650m	Όχι	Συμβατι
4		1. Κασικάς 2. Δελβινάκι	Δασική και χορτολιβαδική	1. 18 στρέμματα 2. 8 στρέμματα	1. Πεδινή - 400m 2. Ορεινό - 600m	Όχι	Συμβατι
5		Αβγό	Θαμνώδης	2 στρέμματα	Ορεινό - 450m	Όχι	Βιολογικ
6		Μπουραζάνι	Δασική	2.050 στρέμματα	Ορεινό - 420-600m	Όχι	Τίποτε
7		Σερβιανά	Δασική και χορτολιβαδική	4,5 στρέμματα	Ορεινό - 550m	Όχι	Βιολογικ
8		Επισκοπικό	Δασική	4,5 - 5 στρέμματα	Ορεινό - 500m	Όχι	Βιολογικ
9		Τσούκα Κωστανιανής	Δασική και χορτολιβαδική	100 στρέμματα	Ορεινό - 600m	Όχι	Βιολογικ
10		Δελβινάκι	Δασική	3.000 στρέμματα	Ορεινό - 500m	Όχι	Βιολογικ
11		Σεργιάνι Δ.Δ. Καβασιλών Κονίσης	Δασική	584 στρέμματα	Ημιορεινό - Λοφώδεις 400-450m	Ναι	Συμβατι
12		Καβάσιλα Δ. Κονίσης	Δασική	30 στρέμματα	Ημιορεινό 400	Όχι	Τίποτε
13		Μουσιωτίτσα Δ. Αγ. Δημητρίου	Χορτολιβαδική, με λίγα πουρνάρια	5 στρέμματα		Όχι	Όχι
14		Κράψη Δ. Παμβώτιδας	Δασική	40 στρέμματα	Ορεινό-500 m	Όχι	Συμβατι
15		Ραφταναίοι Δ. Πραμάντων	Δασική	10 στρέμματα	Ορεινό-900 m	Όχι	Τίποτε
16		Άνω Πεδινά	Δασική	30 στρέμματα	Ορεινό-900 m	Όχι	Βιολογικ
17		Καλπάκι	Δασική	30 στρέμματα	Ορεινό-850 m	Όχι	Συμβατι

* Επιθυμία του παραγωγού να διατη

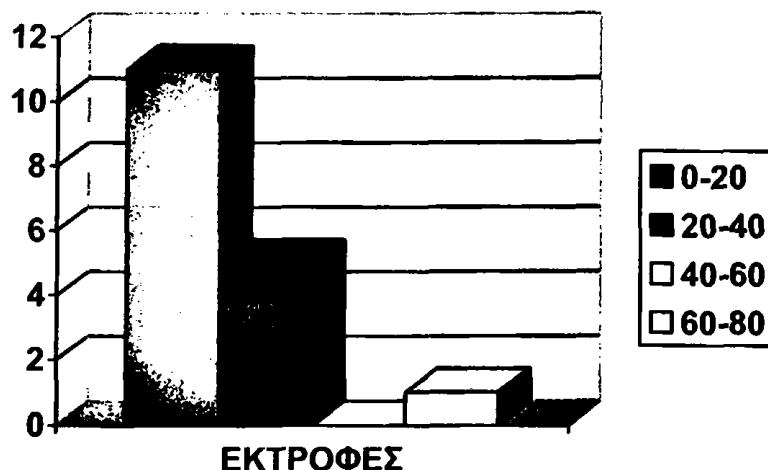
ΠΛΑΝΟ ΤΩΝ ΕΚΤΡΟΦΩΝ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ Ή ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΚΤΡΟΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΕΝΗΤΟΡΩΝ	ΠΑΡΑΓΩΓΑ	ΓΕΝΕΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
Βατική Εκτροφή	35 Χοιρομητέρες 8 Κάπροι	150	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	5 Χοιρομητέρες 1 Κάπρος	50	Εγχώρια, Duroc	Αγορά 2 ζώων από περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας (Ορεινή Αμφιλοχία)	120 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	5 Χοιρομητέρες 1 Κάπρος	20	Καθαρόαιμα	Αγορά 2 ζώων από περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας (Ορεινή Αμφιλοχία) και 1 ζώο από σύλληψη	120 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	30 Χοιρομητέρες 4 Κάπροι	150	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	3 Χοιρομητέρες 2 Κάπροι	10	Καθαρόαιμα	Αγορά 2 ζώων από το Αλεποχώρι Μπότσαρη και 1 από σύλληψη	100 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	80 Χοιρομητέρες 30 Κάπροι	240	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	5 Χοιρομητέρες 1 Κάπρος	30	Καθαρόαιμα	Αγορά 3 ζώων από την Κωστανιανή	150 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	3 Χοιρομητέρες 1 Κάπρος	9	Καθαρόαιμα	Αγορά 2 ζώων (αρσενικά) από το Αλεποχώρι Μπότσαρη και 1 ζώο (θηλυκό) από σύλληψη	100 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	8 Χοιρομητέρες 3 Κάπροι	32	Καθαρόαιμα	Μισά ζώα αγορασμένα και μισά ζώα από σύλληψη	100 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	10 Χοιρομητέρες 2 Κάπροι	40	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	30 χοιρομητέρες 5 Κάπροι	120	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	5 Χοιρομητέρες 1 Κάπρος	15-20	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	1 Χοιρομητέρα 1 Κάπρος	10	Καθαρόαιμα	Αγορά 5 ζώων προέλευσης Σερβίας	50 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	1 Χοιρομητέρα 1 Κάπρος	10	Καθαρόαιμα	Αγορά 12 ζώων, προέλευσης Καναδά	100 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	4 Χοιρομητέρες 1 Κάπρος	40	Καθαρόαιμα	Αγορά 10 ζώων, προέλευσης Τσεχίας	50 ΕΥΡΩ/ΖΩΟ
Βατική Εκτροφή	25 Χοιρομητέρες 2 Κάπροι	100	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων	
Βατική Εκτροφή	20 Χοιρομητέρες 3 Κάπροι	80	Καθαρόαιμα	Σύλληψη άγριων ζώων (8 χοιρομητέρων και 1 κάπρου)	

Επισημαίνεται η ανωνυμία του

Γράφημα 10.1.α : Γραφική απεικόνιση των θηλικών γεννητόρων στις μελετώμενες εκτροφές

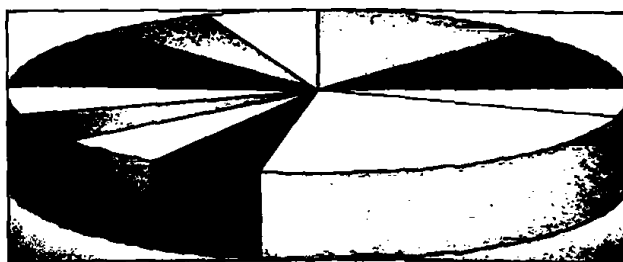
Γράφημα 10.1.β : Γραφική απεικόνιση των αρσενικών γεννητόρων στις μελετώμενες εκτροφές

Στον πίνακα 10.2 φαίνονται συγκεντρωμένα τα χαρακτηριστικά των εκτροφείων. Ειδικότερα, η πλειονότητα των εκτροφών έχουν ιδιόκτητη έκταση. Εξαιρέση αποτελούν 3 μονάδες στις οποίες παραχωρήθηκαν κοινοτικές/δημοτικές εκτάσεις έναντι ενός μικρού ή και καθόλου ενοικίου. Η έκταση του κάθε εκτροφείου καθώς και η περιφραγή του ποικίλει. Οι σταβλικές εγκαταστάσεις που απαντώνται είναι από ανύπαρκτες έως ελάχιστες, ενώ ο αριθμός των ποτίστρων και των ταγίστρων κυμαίνεται από 1-6 για τις ποτίστρες ενώ υπάρχουν σε κάποιες μονάδες και λούτσες (λάκκοι ή γούρνες με νερό), ενώ για τις ταϊστρες ο αριθμός τους κυμαίνεται από καμία έως 7. Η προέλευση του νερού είναι κυρίως από υδρομάστευση, αλλά παρατηρείται ότι προέρχεται και από πηγές καθώς και από τη βροχή. Οι κυριότερες αποθηκευμένες τροφές που υπάρχουν στις εκτροφές είναι οι εξής: καλαμπόκι (σπαστό αλλά και ολόκληρος ο καρπός), σιτάρι, κριθάρι, τριφύλλι, πίτουρα, σόγια,

τυρόγαλα, σανός και αγκάθια. Βέβαια, για τις εκτροφές οι οποίες είναι βιολογικές, οι αποθηκευμένες ζωτροφές είναι βιολογικής προέλευσης. Για την αποθήκευση των ζωτροφών, η κάθε εκτροφή έχει αποθήκες που έχουν χωρητικότητα από μισό έως 3 τόνους αλλά υπάρχει και μια εκτροφή που η χωρητικότητα της αποθήκης της φτάνει τους 10 τόνους. Μηχανισμοί παγίδευσης υπάρχουν σε λίγες εκτροφές, ενώ όλες έχουν πρόσβαση σε οδικό δίκτυο.

Γράφημα 10.2 : Ποσοστιαία απεικόνιση των θηλυκών γεννητόρων των μελετώμενων εκτροφών.

■ 1 χοι/ρα	■ 3 χοι/ρες	□ 4 χοι/ρες	□ 5 χοι/ρες
■ 8 χοι/ρες	■ 10 χοι/ρες	■ 20 χοι/ρες	□ 25 χοι/ρες
■ 30 χοι/ρες	■ 35 χοι/ρες	□ 80 χοι/ρες	

Πίνακας 10.2 :Χαρακτηρι

A/A	ΟΡΙΣΜΟΣ ΧΩΡΟΥ ΕΚΤΡΟΦΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΡΑΞΗ (m) - ΤΥΠΟΣ ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ	ΣΤΑΒΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΟΤΙΣΤΡΕΣ - ΤΑΪΣΤΡ
1	Παραχώρηση από το δημόσιο. Το έχει με σύμβαση	40 km - Ρομβοειδής σήτα	Μόνο στέγαστρα	6 ποτίστρες και 7 ταΐστρες
2	Ιδιόκτητη	2 km - Συρματόπλεγμα	Χωρικού τύπου με τσιμεντόλιθους, χωρητικότητας 5 ζώων αναπαραγωγής και χοιριδίων πάχυνσης	Λούτσα και 3 ταΐστρες
3	Ιδιόκτητη	2,5 km - Συρματόπλεγμα	Όχι	3 ποτίστρες και 3 ταΐστρες
4	Ιδιόκτητη	2,6 km - Πλέγμα	Με τούβλα και αλουμινοκατασκευή στον Κατσικά, χωρητικότητας 2000 ζώων.	3 ποτίστρες και 5 ταΐστρες
5	Ιδιόκτητη	2 km - Συρματόπλεγμα	1 μικρό μόνο για έκτακτα κατασκευασμένο από τσιμεντόλιθο	4 ποτίστρες και 4 ταΐστρες
6	Ιδιόκτητη	20 km - Πλέγμα	Δεν υπάρχουν	Υπάρχουν πηγές και δύο ταΐστρες για 200 ζώα
7	Ιδιόκτητη	4,5 km - Πλέγμα	Δεν υπάρχουν	Αυτοσχέδιες ποτίστρες και τσιμεντένιες ταΐστρες
8	Ιδιόκτητη	4,5 km - Πλέγμα	Κάποια καλύβια	2 και 3 ποτίστρες στα κουμ και ενιαίος χώρος για τροφ
9	Ιδιόκτητη	10 km - Με τοίχο και πλέγμα	Ένα παλιό στάβλο για συγκέντρωση νερού από πέτρα	1 ποτίστρα και μια λούτσα δεν υπάρχουν ταΐστρες
10	Παραχώρηση από τη δημοτική αρχή.	30 km - Συρματόπλεγμα	Δεν υπάρχουν	1 λούτσα και δεν υπάρχουν ταΐστρες
11	Κοινοτική	3,5 km - Συρματόπλεγμα	Μόνο στέγαστρα	Σε 3 σημεία από 2 ταΐστρε 3 ποτίστρες στο κάθε σημει
12	Ιδιόκτητη	3 km - Συρματόπλεγμα	Όχι	2 ποτίστρες και 2 ταΐστρες
13	Ιδιόκτητη	Μεταλλικό πλέγμα και πετρώχτιστος τοίχος	Μια παλιά οικία από πέτρα, με τσίγκο για σκεπή	3 ποτίστρες και 3 ταΐστρες
14	Ιδιόκτητη	Περίφραξη με σιδεροπάσαλους 2 m με τσίπα και σινάζι και ηλεκτροφόρο καλώδιο	Όχι	Νερό συνεχούς ροής
15	Ιδιόκτητη	Μεταλλική περίφραξη με σιδεροπάσαλους και σινάζι	Πετρόκτιστο	Νερό συνεχούς ροής ταΐστρες
16	Ιδιόκτητη	3 km - Συρματόπλεγμα	Δεν υπάρχουν	3 ποτίστρες και 3 ταΐστρες
17	Ιδιόκτητη	3 km - Συρματόπλεγμα	Δεν υπάρχουν	4 ποτίστρες και 4 ταΐστρες

ηριστικά Εκτροφείων

ΣΤΡΕΣ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΝΕΡΟΥ	ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΑΠΟΘΗΚΕΥΜΕΝΕΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΑΓΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
τρεις	Δύο δεξαμενές των 170 m ³ η κάθε μία	1 αποθήκη από τσιμεντόλιθο χωρητικότητας 1 τόνου	Καλαμπόκι και τριφύλλι	Ναι	Ναι
	Υδρομάστευση	Κτίσμα με τσιμεντόλιθους και τσίγκο (14 m ²). Δεν έχει πολλές αποθηκευμένες ζωοτροφές.	Καλαμπόκι	Όχι	Ναι
τρεις	Υδρομάστευση	1 αποθήκη (20m ²) από τσιμεντόλιθο χωρητικότητας μισού τόνου	Καλαμπόκι και κριθάρι	Όχι	Ναι
τρεις	Από ύδρευση	Με τούβλα και σιλό χωρητικότητας 20 τόνου	Καλαμπόκι, πίτουρα, σόγια και τυρόγαλα	Όχι	Ναι
τρεις	Από ύδρευση	Πρόχειρη κατασκευή από τσίγκο χωρητικότητας 10 τόνων	Πίτυρο ψιλό και καλαμπόκι	Όχι	Ναι
δύο	Από πηγές	2 αποθήκες από λιθοδομή		Ναι	Ναι
ς και 4	Από ύδρευση	1 αποθήκη (25m ²) από τσιμεντόλιθο χωρητικότητας μισού τόνου	πίτυρο, καλαμπόκι και αγκάθια	Όχι	Ναι
κουμάσια τροφή	Υδρομάστευση	Όχι	Καλαμπόκι σε σάκους	Όχι	Ναι
ίσα και 5	Από τη βροχή	1 μικρή αποθήκη από πέτρα χωρητικότητας 3 τόνων	Καλαμπόκι και κριθάρι	Όχι	Ναι
όχουν	Από ρέμα	1 μικρή αποθήκη από πέτρα χωρητικότητας μισού τόνων	Καλαμπόκι και σόγια	Όχι	Ναι
ίσρες και σημείο	Υδρομάστευση	1 αποθήκη από τσιμεντόλιθο και 1 σιλό και τα δύο συνολικής χωρητικότητας 3 τόνων	Καλαμπόκι, κριθάρι, σόγια, σανός και τριφύλλι	Ναι	Ναι
τρεις	Υδρομάστευση	1 αποθήκη από τσιμεντόλιθο χωρητικότητας περίπου μισού τόνου	Σιτάρι, κριθάρι, σπαστό καλαμπόκι	Όχι	Ναι
τρεις	Υδρομάστευση	1 αποθήκη 10 m ² από πέτρα	Καλαμπόκι και πίτουρα	Όχι	Σε επαρχιακό δίκτυο
	Από ρέμα				Σε επαρχιακό δίκτυο
ής - 4	Από ρέμα	Πετρόκτιστη αποθήκη 30 m ²	Καλαμπόκι και πίτουρα		Σε επαρχιακό δίκτυο
πρες	Υδρομάστευση	1 αποθήκη από πέτρα χωρητικότητας ενός τόνου	Βιολογικό καλαμπόκι, σιτάρι και τριφύλλι	Όχι	Σε επαρχιακό δίκτυο
πρες	Υδρομάστευση	1 αποθήκη από λιθάρια χωρητικότητας δύο τόνου	Σιτάρι, τριφύλλι, σπαστό καλαμπόκι και πίτουρα	Όχι	Σε επαρχιακό δίκτυο

Ο πίνακας 10.3 αναφέρεται στις κτιριακές υποδομές, καθώς, επίσης, και στον τρόπο διαβίωσης των ζώων. Συγκεκριμένα, στην πλειοψηφία των εκτροφών δεν υπάρχουν κτιριακές εγκαταστάσεις, ενώ στις υπόλοιπες παρατηρούνται τα εξής: Στη δεύτερη εκτροφή αντιστοιχούν 10 m²/χοιρομητέρα με χοιρίδια με στρωμνή και υπάρχουν 3 εσωτερικές ποτίστρες τύπου πιπίλας. Στην τέταρτη εκτροφή αντιστοιχούν 4 m²/χοιρομητέρα χωρίς στρωμνή και υπάρχουν εσωτερικά ποτίστρες και ταϊστρες. Στην όγδοη εκτροφή υπάρχουν τρία κουμάσια (ξύλινες χειροποίητες κατασκευές σαν κλουβιά) «στρωμένα» με στρωμνή και στα οποία για κάθε χοιρομητέρα αντιστοιχεί 7 m² και υπάρχουν εσωτερικά ποτίστρες και ταϊστρες. Σημειώνεται ότι στην δέκατη τρίτη εκτροφή ως σταβλική εγκατάσταση χρησιμοποιείται μια παλιά οικία 30 m² από πέτρα, με τσίγκο για σκεπή και στρωμνή όπου περιέχονται εσωτερικές ποτίστρες και ταϊστρες. Τέλος, στην δέκατη πέμπτη εκτροφή χρησιμοποιείται ένα πετρόκτιστο κτίριο 80 m² με στρωμνή. Όσο αφορά τα υπόστεγα πέντε εκτροφές δεν έχουν, ενώ οι υπόλοιπες που διαθέτουν υπόστεγα για κάθε ζώο αντιστοιχεί από 2-5 m² και φτάνει και τα 18 m², ενώ σε τέσσερις εκτροφές υπάρχουν υπόστεγα αλλά δεν αναφέρονται τα τετραγωνικά μέτρα που αντιστοιχούν σε κάθε ζώο. Τέλος, όπως παρατηρείται η διαβίωση σε όλες τις εκτροφές που έχουν μελετηθεί είναι ελεύθερη. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι για την τέταρτη εκτροφή ισχύει ότι τα ζώα της εκμετάλλευσής της ζουν ελεύθερα μόνο στην περιοχή του Δελβινακίου.

Πίνακας 10.3 : Σταβλικές εγκαταστάσεις

Α/Α	ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΥΠΟΣΤΕΓΑ	ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ
1	Όχι	18 m ² /ζώο και για στρωμνή έχει χώμα	Ναι
2	Ναι. Αντιστοιχούν 10 m ² /χοιρομητέρα και χοιρίδια με στρωμνή και υπάρχουν 3 εσωτερικές ποτίστρες τύπου πιπίλας	Ναι	Ναι. Κατά περιόδους τα ζώα σπάνε την περίφραξη και βγαίνουν στην γειτονική δασική δημοτική έκταση που είναι πλούσια σε βελανίδια και είναι ιδανική για τη διαβίωση των αγριόχοιρων. Πάντα επιστρέφουν, μερικές φορές όμως παραμένουν στο δάσος ομαδικά για περίοδο μέχρι μια εβδομάδα
3	Όχι	Όχι	Ναι
4	Ναι. Αντιστοιχούν 4 m ² /χοιρομητέρα χωρίς στρωμνή, με εσωτερικές ποτίστρες και ταΐστρες	5 m ² /ζώο	Στο Δελβινάκι υπάρχει ελεύθερη διαβίωση
5	Όχι	2 m ² /ζώο με τσιμέντο	Ναι
6	Όχι	Λίγα	Ναι
7	Όχι	Όχι	Ναι
8	3 κουμάσια. Αντιστοιχούν 7 m ² /χοιρομητέρα με στρωμνή. Υπάρχουν 3 ταΐστρες και 3 ποτίστρες	Όχι	Ναι
9	Όχι	Όχι	Ναι
10	Όχι	Όχι	Ναι
11	Όχι	2 υπόστεγα και αντιστοιχούν 3 m ² /ζώο.	Ναι
12	Όχι	4 m ² /ζώο.	Ναι
13	Μια παλιά οικία 30 m ² από πέτρα, με τσίγκο και στρωμνή και εσωτερικές ποτίστρες και ταΐστρες	Ναι. Χωρίς στρωμνή	Ναι
14			Ναι
15	Ναι. Είναι πετρόκτιστο 80 m ² με στρωμνή	Ναι. Χωρίς στρωμνή	Ναι
16	Όχι	Όχι	Ναι
17	Όχι	Ναι. Χωρίς στρωμνή	Ναι

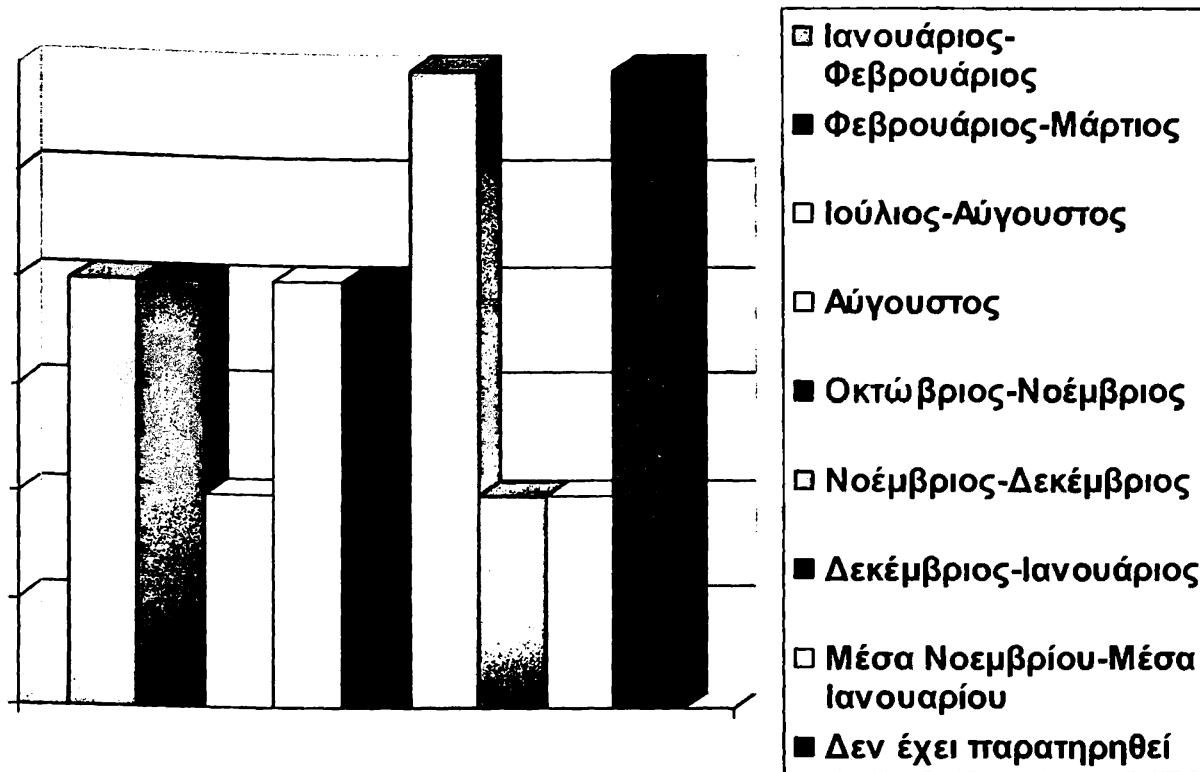
Στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 10.4) είναι συγκεντρωμένες οι πληροφορίες που έχουν να κάνουν με τις περιόδους γενετήσιας δραστηριότητας των αγριόχοιρων της κάθε μονάδας. Ειδικότερα, οι μήνες κατά τους οποίους παρατηρείται να έχουν γενετήσια δραστηριότητα τα ζώα ποικίλουν από μονάδα σε μονάδα. Συγκεκριμένα, σε πέντε εκτροφές παρατηρείται τους μήνες Νοέμβριο - Δεκέμβριο και μέσα Ιανουαρίου. Σε δύο εκτροφές παρατηρείται δύο φορές το χρόνο: Φεβρουάριο - Μάρτιο και Οκτώβριο - Νοέμβριο για τη μια και Αύγουστο και Νοέμβριο - Δεκέμβριο για την άλλη. Στις υπόλοιπες έξι, παρατηρούνται τους εξής μήνες: Ιούλιο - Αύγουστο, Οκτώβριο - Νοέμβριο, Δεκέμβριο - Ιανουάριο και Ιανουάριο - Φεβρουάριο, αντίστοιχα. Η χρονική διάρκεια σύζευξης έχει ένα εύρος μεταξύ 2 με 3 ημερών και φτάνει και στις 7 ημέρες. Ωστόσο, υπάρχει μια εκτροφή (συγκεκριμένα η έκτη εκτροφή) όπου η διάρκεια των οχειών εξαρτάται από τη σωματική διάπλαση των γεννητόρων. Το μέσο βάρος των θηλυκών κατά την περίοδο αυτή κυμαίνεται από 35 με 50 kg και μπορεί να φτάσει και τα 100-110 kg. Το μέσο βάρος των αρσενικών την αντίστοιχη περίοδο κυμαίνεται και μπορεί να ξεκινήσει από 50-60 kg και να φτάσει τα 150-160 kg. Βέβαια, το μέσο βάρος των αρσενικών σε μια εκτροφή καθορίζεται ανάλογα με την ηλικία στην οποία θα είναι τα αρσενικά κατά την περίοδο των συζεύξεων. Τέλος, παρατηρείται ότι σχεδόν στις μισές εκτροφές συμμετέχουν στις οχείες και οι υποτελείς κάπροι, ενώ η διάρκεια της εγκυμοσύνης κυμαίνεται από 110-120 ημέρες. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις τρεις προτελευταίες εκτροφές οι παραγωγοί δεν έχουν παρατηρήσει τη γενετήσια δραστηριότητα των ζώων τους.

Στο γράφημα 10.3 απεικονίζονται γραφικά οι μήνες της γενετήσιας δραστηριότητας που παρουσιάζουν οι αγριόχοιροι, ενώ στο γράφημα 10.4 παριστάνονται ποσοστιαία οι μήνες εμφάνισης της γενετήσιας δραστηριότητας.

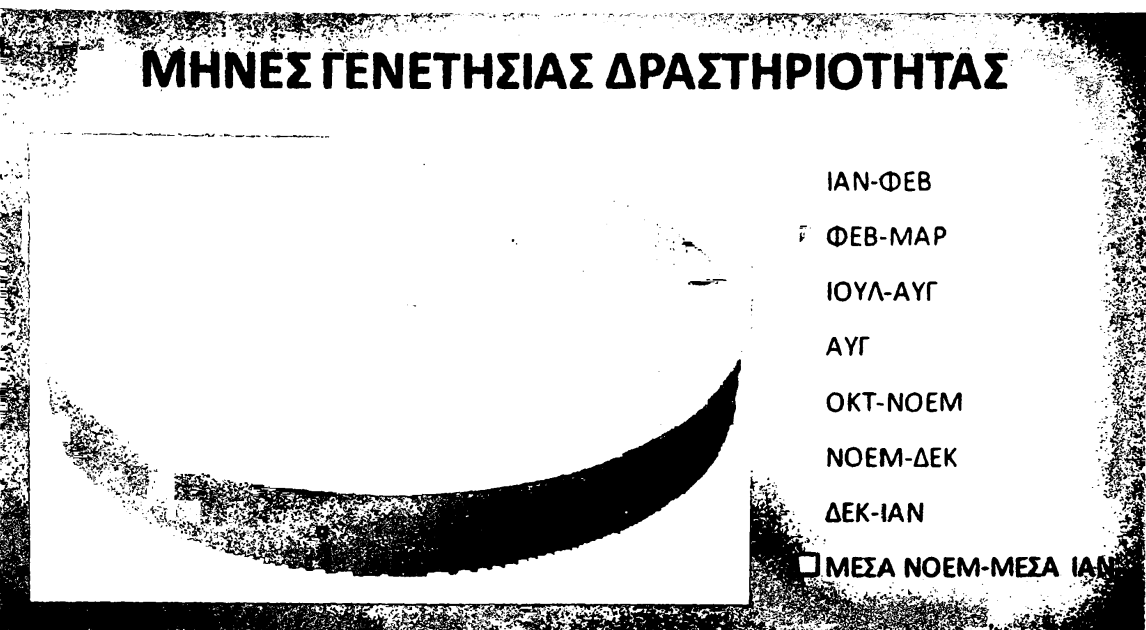

Πίνακας 10.4 : Περίοδοι Γενετήσιας Δραστηριότητας

Α/Α	ΜΗΝΕΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΖΕΥΞΗΣ (ΟΧΕΙΩΝ)	ΜΕΣΟ ΒΑΡΟΣ ΘΗΛΥΚΩΝ	ΜΕΣΟ ΒΑΡΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΥΠΟΤΕΛΩΝ ΚΑΠΡΩΝ
1	Μέσα Νοεμβρίου-Μέσα Ιανουαρίου	3 ημέρες	80 kg	120-150 kg	Ναι
2	Ιούλιος - Αύγουστος		110 kg	150 kg	Στις νεαρές χοιρομητέρες
3	Νοέμβριος - Δεκέμβριος	7 ημέρες	60-70 kg	100 kg	Όχι
4	Ιανουάριος-Φεβρουάριος	3-5 ημέρες	50-60kg	100 kg	Ναι
5	Φλεβάρης - Μάρτης και Οκτώβριος - Νοέμβριος	3 ημέρες	100-110 kg	150 kg	Ναι
6	Οκτώβριος - Νοέμβριος	Εξαρτάται από τη διατροφή τους	35 kg	50-60 kg	Όχι
7	Αύγουστος και Νοέμβριος-Δεκέμβριος	4-5 ημέρες	περίπου 90 kg	100-160 kg	Όχι
8	Φλεβάρης - Μάρτης	2 ημέρες			Όχι
9	Νοέμβριος - Δεκέμβριος	2-3 ημέρες	50 kg	Ανάλογα με την ηλικία	Στις νεαρές χοιρομητέρες
10	Νοέμβριος - Δεκέμβριος				Όχι
11	Δεκέμβριος - Ιανουάριος	3-4 ημέρες	70 kg	110 kg	Ναι
12	Ιανουάριος-Φεβρουάριος	2-3 ημέρες	50 kg	80 kg	Όχι
13	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία				
14	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία				
15	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία				
16	Νοέμβριος - Δεκέμβριος	7 ημέρες	50 kg	80-100 kg	Ναι
17	Ιανουάριος-Φεβρουάριος	4-5 ημέρες	45-50 kg	80 kg	Στις νεαρές χοιρομητέρες

Γράφημα 10.4 : Ποσοστιαία καταγραφή των μηνών της γενετήσιας δραστηριότητας.

Ο πίνακας 10.5 είναι συγκεντρωμένος και παραθέτονται οι πληροφορίες που αφορούν τις παραμέτρους τοκετού στις μονάδες μελέτης μας. Χαρακτηριστικά σημειώνεται ότι η μέση ηλικία που έχουν οι χοιρομητέρες κατά τον πρώτο τοκετό

ποικίλει από μονάδα σε μονάδα. Συγκεκριμένα, σε τρεις εκτροφές οι χοιρομητέρες βρίσκονται σε ηλικία περίπου 10 μηνών, σε 4 παρατηρείται στην ηλικία των 11-12 μηνών, σε 5 εκτροφές στην ηλικία των 18 μηνών, σε 3 μονάδες σε αυτή των 24, σε μία σε αυτή των 27 μηνών και σε μία στους 36 μήνες. Επίσης, υπάρχουν διαφορές και στο σύνολο των γεννηθέντων χοιριδίων ανά χοιρομητέρα ανά έτος. Δηλαδή, παρατηρούμε ότι το εύρος αυτό κυμαίνεται από 3-4 χοιρίδια και φτάνουν και τα 10. Όσο αφορά το ποσοστό θνησιμότητας σε κάθε μονάδα, αυτό εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τις κλιματικές συνθήκες. Έτσι, μπορεί να είναι μηδενικό (σε έξι μονάδες), να είναι ελάχιστο, να είναι σε ένα ποσοστό 10-20% ή και σε ποσοστό 50% αλλά και να φτάσει και σε ποσοστό 95% (παρατηρήθηκε σε μία μόνο μονάδα εκτροφής). Το μέσο μέγεθος ανά τοκετομάδα είναι σχεδόν ο αριθμός των γεννηθέντων χοιριδίων. Η δε αναλογία του φύλου των χοιριδίων ανά τοκετομάδα διαφέρει από μονάδα σε μονάδα. Χαρακτηριστικά, σε τρεις μονάδες εξαρτάται από τη χρονιά, σε επτά μονάδες είναι μισά - μισά, ενώ μόλις σε δύο παρατηρείται ότι τα αρσενικά είναι περισσότερα από τα θηλυκά. Δύο είναι και οι μονάδες που παρατηρούνται περισσότερα θηλυκά, ενώ σε μία δεν έχει αναφέρει κάτι. Ο χώρος στον οποίο έλαβαν οι τοκετοί ήταν στην πλειοψηφία τους ο ελεύθερος, με εξαίρεση σε πέντε εκτροφές όπου οι γεννήσεις έλαβαν χώρο στον στάβλο, ενώ ήταν σχεδόν ομαδικοί. Τέλος, το μεσοδιάστημα μεταξύ έναρξης και λήξης των τοκετών κυμαίνεται από 3-7 μέρες και μπορεί να φτάσει και στις 40 ημέρες και υπάρχει και τέσσερις περιπτώσεις που είναι άγνωστο ή καλύτερα δεν έχει παρατηρηθεί αυτό το διάστημα.

Στον πίνακα 10.6 παραθέτονται πληροφορίες και στοιχεία που έχουν να κάνουν με την περίοδο της γαλουχίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η συχνότητα θηλασμού κατά το πλείστον είναι πολύ συχνή, με εξαίρεση δύο περιπτώσεις στις οποίες παρατηρήθηκε να είναι στη μία 4 φορές την ημέρα, ενώ στην άλλη 2 φορές την ημέρα. Η δε διάρκειά του ποικίλει και κυμαίνεται για τις εκτροφές μελέτης από 5' και φτάνει και τα 20', σε μια διαρκεί κατά βούληση των χοιριδίων ενώ σε τέσσερις δεν έχει παρατηρηθεί. Ο συνολικός χρόνος γαλουχίας διαφέρει από μονάδα σε μονάδα. Έτσι παρατηρούμε ότι μέχρι και δύο μήνες διαρκεί ο θηλασμός σε 9 εκτροφές, ενώ πάνω από 3 στις υπόλοιπες 5 μονάδες. Ενδιαφέρον, όμως, παρουσιάζει τα ποσοστά των χοιρομητέρων που θηλάζουν και ξένα μικρά, αφού η πλειονότητα δε θηλάζει ξένα χοιρίδια, ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που τα δέχονται ή τα δέχονται υπό προϋποθέσεις, αλλά και μια περίπτωση στην οποία δεν παρατηρηθεί αυτό το «φαινόμενο». Όμως, οι τρεις προτελευταίες μονάδες δεν έχουν αναφέρει κάποια στοιχεία για την περίοδο της γαλουχίας, και αυτό γιατί δεν έχουν παρατηρήσει τις αντιδράσεις των χοιρομητέρων καθώς και των χοιριδίων κατά την περίοδο αυτή.

ερίοδοι τοκετού

ΕΘΟΣ ΙΑΔΑΣ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΦΥΛΟΥ ΤΟΚΕΤΟΜΑΔΑΣ	ΧΩΡΟΣ ΤΟΚΕΤΩΝ	ΟΜΑΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΚΕΤΩΝ	ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗΜΑ ΕΝΑΡΞΗΣ-ΛΗΞΗΣ ΤΟΚΕΤΩΝ
	Κάποιες χρονιές θηλυκά και κάποιες αρσενικά	Σε ελεύθερο χώρο	Ναι	10 ημέρες
	Περίπου μισά-μισά	Κυρίως μέσα στο στάβλο	Σχεδόν	40 ημέρες
	Ανάλογα με τη χρονιά	Σε ελεύθερο χώρο	Ναι	7 ημέρες
	Μισά-μισά	Σε ελεύθερο και σε κλειστό χώρο	Σχεδόν	3 εβδομάδες
	Μισά-μισά	Μέσα στο στάβλο	Όχι	20 ημέρες
		Σε ελεύθερο χώρο	Όχι	Άγνωστο
	Περισσότερα αρσενικά	Σε ελεύθερο χώρο	Όχι	Ανάλογα πότε θα αρχίσουν να γεννάνε
	Περισσότερα αρσενικά	Μέσα στα κουμάσια	Ναι	3 ημέρες
	Ανάλογα με τη χρονιά	Σε ελεύθερο χώρο	Σχεδόν	7-10 ημέρες
	Μισά-μισά	Σε ελεύθερο χώρο	Ναι	5 ημέρες
	Μισά-μισά	Σε ελεύθερο χώρο	Σχεδόν	7 ημέρες
	Μισά-μισά	Σε ελεύθερο χώρο	Σχεδόν	1 εβδομάδα με 10 μέρες
	7 θηλυκά - 3 αρσενικά	Σε ενσταβλισμένο χώρο	Όχι	
		Σε ελεύθερο χώρο		
	Περισσότερα θηλυκά	Σε ενσταβλισμένο χώρο	Όχι	
	Συνήθως μισά-μισά	Σε ελεύθερο	Όχι	1 εβδομάδα με 10 μέρες
	Μισά-μισά	Σε ελεύθερο	Σχεδόν	1 εβδομάδα με 10 μέρες

Πίνακας 10.6 : Περίοδος γαλουχίας μικρών αγριόχοιρων

A/A	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΘΗΛΑΣΜΟΥ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΘΗΛΑΣΜΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΑΛΟΥΧΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΩΝ ΠΟΥ ΘΗΛΑΖΑΝ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΧΟΙΡΙΔΙΑ
1	Πολύ συχνή	5 λεπτά	2 μήνες	0%
2	Πολύ συχνή		Πάνω από 2 μήνες	Σε όλες που είναι στην ίδια ομάδα. Δεν δέχονται στην ομάδα τους αυτές που απομακρύνονται για 10ήμερο για να γεννήσουν
3	Πολύ συχνή	15-20 λεπτά	Πάνω από 2 μήνες	0%
4	Συνέχεια κατά βούληση	5-10 λεπτά	3-4 μήνες	Σχεδόν 100%
5	4 φορές την ημέρα	15 λεπτά	2 μήνες	100%
6			4 μήνες περίπου	
7	Συνέχεια, συνήθως μετά το φαγητό	10-15 λεπτά	Γύρω στον 1 μήνα	Μόνο όσες έχουν γεννήσει την ίδια περίοδο
8	2 φορές την ημέρα	15 λεπτά	Γύρω στους 2 μήνες	0%
9			3 μήνες	0%
10	Συχνή		Γύρω στους 2 μήνες	0%
11	Πολύ συχνή	10-15 λεπτά	2 μήνες	Σχεδόν 0%
12	Συχνή	15'-20'	2-3 μήνες	Σχεδόν 0%
13	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
14	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
15	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
16	Αρκετά συχνά	Κατά βούληση	40 μέρες	0%
17	Αρκετά συχνά	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία	40 μέρες	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

Ο επόμενος πίνακας (Πίνακας 10.7) περιέχει στοιχεία και αναφορές στην περίοδο του απογαλακτισμού σε κάθε μονάδα. Συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι σχεδόν σε όλες τις εκτροφές, πλην μίας που είναι τεχνητός ο απογαλακτισμός και σε μια που δεν αναφέρει τον τρόπο απογαλακτισμού των χοιριδίων, τα χοιρίδια απογαλακτίζονται με φυσιολογικό τρόπο και ο αριθμός των απογαλακτισθέντων μικρών διαφέρει, αλλά και πάλι κατά το πλείστον απογαλακτίζονται όλα, είτε σταδιακά είτε όλα μαζί. Όμως υπάρχουν και δύο περιπτώσεις εκτροφών, κατά τις οποίες ο παράγοντας «καιρικές συνθήκες» παίζει καθοριστικό ρόλο στον αριθμό των χοιριδίων που θα απογαλακτιστούν. Το χρονικό διάστημα από την οχεία μέχρι τον απογαλακτισμό είναι μεταξύ 6 με 8 μήνες, ενώ σε μία μόνο εκτροφή δεν έχει

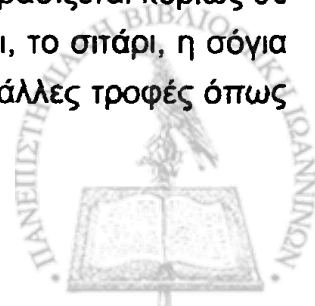

παρατηρηθεί και κατά συνέπεια δεν σημειώνεται αυτό το διάστημα Τέλος, δεν έχουμε σχεδόν σε καμία μονάδα επαναλήψεις οχείων (επομένως έχουμε έναν τοκετό ανά χοιρομητέρα ετησίως). Εξαιρέση αποτελούν δύο εκτροφές όπου γίνονται δύο οχείες κάθε χρόνο. Και στην περίπτωση του απογαλακτισμού θα πρέπει να σημειωθεί το γεγονός ότι στις τρεις προτελευταίες εκτροφές δεν καταγράφονται παρατηρήσεις για την περίοδο αυτή.

Πίνακας 10.7 : Περίοδος απογαλακτισμού αγριόχοιρων

Α/Α	ΑΠΟΓΑΛΑΚΤΙΣΜΟΣ			
	ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΓΑΛΑΚΤΙΣΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΓΑΛΑΚΤΙΣΘΕΝΤΩΝ ΧΟΙΡΙΔΙΩΝ/ ΤΟΚΕΤΟΜΑΔΑ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΣΤΗΜΑ ΟΧΕΙΑΣ- ΑΠΟΓΑΛΑΚΤΙΣΜΟΥ	ΕΠΑΝΑΛΥΨΕΙΣ ΟΧΕΙΩΝ (%)
1	Φυσικός απογαλακτισμός	4-5 χοιρίδια	6 μήνες	Όχι
2	Φυσικός απογαλακτισμός	Όλα	6-7 μήνες	Όχι
3	Φυσικός απογαλακτισμός	Σχεδόν όλα	6 μήνες	Όχι
4	Τεχνητός απογαλακτισμός	Γύρω στα 5-6 χοιρίδια	7 μήνες	Όχι
5	Φυσικός απογαλακτισμός	Σταδιακά όλα	7-8 μήνες	Όχι
6		Εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες		Έχουμε 2 οχείες
7	Φυσικός απογαλακτισμός	Όλα	6-7 μήνες	Όχι
8	Φυσικός απογαλακτισμός	Μέχρι 40 χοιρίδια	Γύρω στους 6 μήνες	Έχουμε 2 οχείες
9	Φυσικός απογαλακτισμός	Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες	7-8 μήνες	Όχι
10	Φυσικός απογαλακτισμός	Όλα	6 μήνες	Όχι
11	Φυσικός απογαλακτισμός	Όλα	7 μήνες	Όχι
12	Φυσικός απογαλακτισμός	Όλα	6 μήνες	Όχι
13	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
14	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
15	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
16	Φυσικός απογαλακτισμός	Όλα	7 μήνες	Όχι
17	Φυσικός απογαλακτισμός	Σταδιακά όλα	7-8 μήνες	Μπορεί και 2 οχείες το χρόνο

Από τα στοιχεία του επόμενου πίνακα διαπιστώνουμε ότι τα εκτροφόμενα ζώα δεν καλύπτουν, στην πλειονότητά τους, πλήρως τις ανάγκες τους από τη βοσκή. Για τον λόγο αυτό οι παραγωγοί χορηγούν συμπληρωματική τροφή, που βασίζεται κυρίως σε συμπυκνωμένες ζωοτροφές, όπως είναι το καλαμπόκι, το κριθάρι, το σιτάρι, η σόγια αλλά και σε χονδροειδείς ζωοτροφές, όπως τριφύλλι, σανός, και άλλες τροφές όπως

λάχανα, αγκάθια και τυρόγαλα σε ποσότητες και είδος καρπού που διαφέρουν από εκτροφή σε εκτροφή. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο πίνακα αυτές οι ζωοτροφές είναι αποθηκευμένες είτε σε αποθήκες είτε σε σιλό που διαθέτουν οι παραγωγοί. Βέβαια, διαφορές παρατηρούνται και στα σιτηρέσια για κάθε περίοδο και φάση των ζώων. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι για τους γεννήτορες αναλογούν 1,5-2 kg/ημέρα/ζώο από το χορηγούμενο σιτηρέσιο. Για τις χοιρομητέρες που βρίσκονται στην περίοδο της γαλουχίας το χορηγούμενο μίγμα σε κάθε μία από αυτές είναι περίπου 2-3 kg αλλά υπάρχει και η περίπτωση που φτάνει και τα 10 kg, ενώ στην πρώτη μονάδα τρώνε κατά βούληση. Όσο αφορά τις χοιρομητέρες σε ξηρά περίοδο, εδώ, υπάρχουν μονάδες που χορηγούν από 1-1,5 μέχρι και 2 kg μίγμα και μια μονάδα που χορηγεί 6-7 kg (η όγδοη εκτροφή). Στα απογαλακτισμένα χοιρίδια η χορηγούμενη ποσότητα κυμαίνεται από 0,5 kg και φτάνει και τα 3 kg, ωστόσο στην τρίτη αλλά και στην όγδοη εκτροφή δίνεται η δυνατότητα στα απογαλακτισμένα χοιρίδια να τρώνε κατά βούληση. Στην περίπτωση των παχυνόμενων χοιριδίων η αντίστοιχη ποσότητα κυμαίνεται από 1-1,5 kg/ζώο/ημέρα και φτάνει και τα 2 kg. Και εδώ παρατηρείται ότι μια μονάδα (και συγκεκριμένα η πρώτη) δεν περιορίζει την χορηγούμενη ποσότητα και επιτρέπει στα παχυνόμενα χοιρίδιά της να τρώνε κατά βούληση. Ωστόσο, στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω (που έχουν να κάνουν με τις χορηγούμενες ποσότητες των σιτηρεσίων) ισχύουν για το μεγαλύτερο τμήμα των προς μελέτη εκτροφών. Και αυτό γιατί υπάρχουν οκτώ μονάδες στις οποίες ισχύουν τα ακόλουθα : στη δεύτερη χορηγείται κατά μέσο όρο 2kg/ζώο ανεξαρτήτως της παραγωγικής φάσης στην οποία βρίσκονται τα ζώα. Στην τρίτη χορηγείται 0,5-1 kg/ζώο και κατά βούληση κατανάλωση του σιτηρεσίου. Στην έκτη χορηγείται 300 kg από συμπυκνωμένες ζωοτροφές. Στην έβδομη, η αναλογούμενη ποσότητα για κάθε παραγωγική φάση είναι 1-1,5 kg/ζώο/ημέρα. Στην ένατη εκτροφή, η χορηγούμενη ποσότητα ανά ζώο είναι περίπου μισό κιλό την ημέρα. Τέλος, στις τρεις προτελευταίες, χορηγείται περίπου 1 kg ανά ζώο την ημέρα.

Στον πίνακα 10.9 παραθέτονται στοιχεία που έχουν να κάνουν με τις πωλήσεις ζώων της κάθε μονάδας. Αναλυτικά, καταγράφεται ότι 5 εκτροφές είναι κυρίως ιδιοπαραγωγικές, δηλαδή τα παραγόμενα χοιρίδια προορίζονται για ίδια χρήση των παραγωγών, μία πωλεί 4 χοιρίδια ετησίως, μια πουλάει 5 ανά έτος, 2 μονάδες πωλούν ετησίως 10-15 χοιρίδια, ενώ στις υπόλοιπες οι πωλήσεις κυμαίνονται από 50 με 90 χοιρίδια και φτάνουν μέχρι και τα 150 χοιρίδια/έτος. Η ηλικία στην οποία φτάνουν να πωληθούν είναι συνήθως αυτή του ενός έτους, με εξαίρεση τεσσάρων μονάδων, οι οποίες πουλούν τα χοιρίδιά τους όταν είναι σε ηλικία 5-6 μηνών.

Πίνακας 10.8 : Διατ

Α/Α	ΚΑΛΥΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΟ ΒΟΣΚΗ	ΣΙΤΗΡΕΣΙΑ (kg/ημέ			
		ΓΕΝΝΗΤΟΡΩΝ	ΧΟΙΡ/ΡΩΝ ΣΕ ΓΑΛΟΥΧΙΑ	ΧΟΙΡ/ΡΩΝ ΣΕ ΞΗΡΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙ
1	Με βελανίδια	2 kg/ζώο	Κατά βούληση	2 kg/ζώο	3 κ
2	Κατά περιόδους πάνω από 50%	Κατά μέσο όρο 2 kg/			
3	Όχι πάντα	0,5 - 1 kg/ζώο, κατά βο			
4	Όχι πάντα	2 kg/ζώο	2 kg/ζώο	2 kg/ζώο	Πε
5	Ναι. Από φυσικά προϊόντα	2 kg/ζώο	2-3 kg/ζώο	2 kg/ζώο	1 κ
6		300 kg			
7	Όχι πάντα	1-1,5 kg/ζώο			
8	Ναι. Καρποί	30-35 kg δύο φορές την ημέρα	10 kg	6-7 kg	Κα
9	Όχι	0,5 kg/ζώο			
10	Όχι	1,5 kg/ζώο	2 kg/ζώο	1,5 kg/ζώο	1 κ
11	Σε ικανοποιητικό βαθμό	1,6 kg/ζώο και 1 kg/ζώο τριφύλλι	2 kg/ζώο και 1kg/ζώο τριφύλλι και σανός	1,6 kg/ζώο και 1 kg/ζώο τριφύλλι	1 κ
12	Σε ικανοποιητικό βαθμό	2 kg/ζώο	2-2,5 kg/ζώο	2 kg/ζώο	1-1
13		1kg/ζώο/ημέρα			
14		1kg/ζώο/ημέρα			
15		1kg/ζώο/ημέρα			
16	Σε ικανοποιητικό βαθμό	1,5-2 kg/ζώο	2 kg/ζώο	1,5 kg/ζώο	
17	Σχεδόν με βελανίδια και άλλους καρπούς από το δάσος	1,5 kg/ζώο	2 kg/ζώο	1,5 kg/ζώο	

ιοφή αγριόχοιρων

α)		ΣΥΣΤΑΣΗ
ΟΓΓΑΛΑΚΤΙΣΜΕΝΩΝ ΧΟΙΡΙΔΙΩΝ	ΠΑΧΥΝΩΜΕΝΩΝ ΧΟΙΡΙΔΙΩΝ	
3/ζώο	Κατά βούληση	Καλαμπόκι, κριθάρι, τριφύλλι
ζώο		Τις περιόδους που είναι ελεύθερα για βοσκή, σκέτο καλαμπόκι καρπτό. Όταν είναι κλεισμένα μίγματα από τις βιομηχανίες ζωοτροφών ΕΛΒΙΖ, ΒΙΟΖΩΗΣ
ύληση		Κριθάρι, καλαμπόκι
ρίπου μισό κιλό	2 kg/ζώο	Καλαμπόκι, σόγια και λίγο τυρόγαλα
3/ζώο	2 kg/ζώο	Καλαμπόκι και πίτουρα
		80% καλαμπόκι και 20% κριθάρι και λίγη σόγια
		Καλαμπόκι
ά βούληση	1-1,5 kg/ζώο	Καλαμπόκι, πίτουρα, αγκάθια
		Κριθάρι, καλαμπόκι, κολοκύθια, λάχανο, βελανίδια
3/ζώο	1,5 kg/ζώο	Κριθάρι, σόγια
3/ζώο	1,5 kg/ζώο και 1 kg/ζώο τριφύλλι	Καλαμπόκι, κριθάρι, σόγια, σανός και τριφύλλι
5 kg/ζώο	2 kg/ζώο	Σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι σπαστό
		Καλαμπόκι και πίτουρα
		Καλαμπόκι και πίτουρα
		Καλαμπόκι - πίτουρα με τυρόγαλα
1,5 kg/ζώο	2 kg/ζώο	Καλαμπόκι, σιτάρι, πίτουρα, τριφύλλι καρπούς από το δάσος
1,5 kg/ζώο	2 kg/ζώο	Καρπούς από το δάσος, καλαμπόκι σπαστό, σιτάρι, πίτουρα και τριφύλλι

Το μέσο βάρος που έχουν είναι κατά μέσο όρο τα 18 με 50 kg. Η τιμή πώλησης σφαγίου ανά κιλό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ενιαία, αφού κάθε παραγωγός πουλά όσο θέλει. Έτσι έχουμε παραγωγούς που πωλούν με 5 και 7€ το κιλό, αλλά και άλλους που πωλούν με 15-18€. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε παραγωγός πουλάει, πέρα από το κρέας των χοιριδίων, και κρέας χοιρομητέρων και κάπρων, σε τιμή που κυμαίνεται από 5-7€ ανά κιλό, ανάλογα με τη μονάδα. Τέλος, όσο αφορά πωλήσεις γεννητόρων, αυτές έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια και οι δύο μονάδες που πωλούν σήμερα, πωλούν περίπου 100-150€ τον κάθε γεννήτορα, ενώ η μια μονάδα που πωλούσε, πωλούσε κάθε γεννήτορα έναντι 100.000 δραχμών.

Πίνακας 10.9 : Συνολικές πωλήσεις ανά εκτροφή

Α/Α	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΧΟΙΡΙΔΙΩΝ		ΜΕΣΟ ΒΑΡΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (kg)	ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ		ΠΩΛΗΣΗ ΖΩΩΝ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	
	Έτος	Περίοδος			Ζ.Β.	Σφάγιο	Κάπρων	Χοιρ/ρων
1	100	Την άνοιξη	20-30	>1 έτος		18,00 €	100.000 δρχ.	
2	50		60	5 μηνών		7,00 €		
3	Κυρίως ιδιοπαραγωγή, αλλά πουλάει γύρω στα 10-15		40-50	>12 μηνών		7,00 €		
4	Γύρω στα 150	Δεκέμβριο	40-50	>12 μηνών		5,00 €		
5	Ιδιοπαραγωγή							
6				6 μηνών		780 €/χοιρίδιο		
7	Ιδιοπαραγωγή							
8	10 με 15	20 με 25	30	13-14 μηνών		8,00 €		
9	Ανάλογα με τη ζήτηση (10-15)		Ανάλογα με την ηλικία που τα ξεκόβει	Συνήθως >12 μηνών		15,00 €	Αν του ζητηθεί, γύρω στα 100 ευρώ/ζώο	
10	Ιδιοπαραγωγή							
11	90		30-40	Περίπου ενός έτους		15,00 €	Αν του ζητηθεί, γύρω στα 150 ευρώ/ζώο	
12	Κυρίως ιδιοπαραγωγή, αλλά πουλάει γύρω στα 15		25	Περίπου ενός έτους		6,00 €		
13	Ιδιοπαραγωγή							
14	4		18	6 μηνών		15,00 €		
15	5		Περίπου 18	7 μηνών		15,00 €		
16	Πολύ λίγα		30-50	8-12 μηνών		10€		
17	Περίπου 50		30-40	12 μηνών		7-9€		

Τέλος, ο πίνακας 10.10 αφορά τα προγράμματα πρόληψης και περίθαλψης που τυχόν ακολουθούν οι παραγωγοί για τις μονάδες τους. Επομένως, από αυτόν τον

πίνακα οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι μόνο τέσσερις μονάδες ακολουθούν κάποιο πρόγραμμα εμβολιασμών, ενώ όσο αφορά τις απολυμάνσεις που λαμβάνουν χώρα στα εκτροφεία, μόνο σε δύο περιπτώσεις γίνονται. Τέλος, τα τυχόν νεκρά ζώα που μπορεί να βρεθούν, θάβονται από σχεδόν όλους τους παραγωγούς.

Πίνακας 10.10 : Πρόληψη και θεραπεία

Α/Α	Υπαρξη προγράμματος εμβολιασμού	Απολυμάνσεις	Διαχείριση νεκρών ζώων
1	Δύο φορές το χρόνο, για σκουλήκια	Όχι	Αν βρεθεί κάποιο θάβεται
2			Δεν υπάρχουν (μόνο ένα βρέθηκε το οποίο και θάφτηκε)
3			Αν βρεθεί κάποιο θάβεται
4	Ναι. Για συγκεκριμένες αρρώστιες	Ναι	Κάψιμο
5	Όχι	Όχι	Θάψιμο
6	Όχι	Όχι	Ελάχιστα
7	Στα μεγάλα για το γάλα (χορήγηση ορού)	Ναι	Αν προκύψει κάποιος θάνατος και βρεθεί το πτώμα θάψιμο
8	Όχι	Όχι	Θάψιμο
9	Όχι	Όχι	Θάψιμο
10			
11	Όχι	Όχι	Αν βρεθεί κάποιο θάβεται
12	Όχι	Όχι	Τίποτε
13			Τίποτε
14			Τίποτε
15			Τίποτε
16	Όχι	Όχι	Δεν εντοπίστηκε κανένα
17	Για συγκεκριμένες αρρώστιες	Όχι	Δεν βρέθηκαν πολλά (2-3) και αυτά θάφτηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Το κεφάλαιο αυτό έχει σαν σκοπό την παρουσίαση, όσο το δυνατό συνοπτικά, των εσόδων και εξόδων των μελετούμενων μονάδων εκτροφής αγριόχοιρων στην περιοχή του Νομού Ιωαννίνων. Στο τέλος της συνοπτικής αυτής παρουσίας, θα εξαχθούν κάποια σημαντικά συμπεράσματα για το κατά πόσο είναι πετυχημένη ή όχι η εκτροφή των αγριόχοιρων από την οικονομική της πλευρά.

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

1. ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

Α/Α	Παραγωγική κατεύθυνση και τύπος σταβλισμού	€/m ² κτιρίων	€/μονάδα δυναμικότητας
1	Στάβλος	20,00	
2	Αποθήκη	20,00	
3	Υπόστεγα	5,00	
4	Περίφραξη		6,00-20,00

Οι παραπάνω τιμές είναι οι ελάχιστες τιμές με τις οποίες κάποιος μπορεί να κτίσει πρόχειρες κατασκευές. Και αυτό γιατί οι κτιριακές εγκαταστάσεις των μελετούμενων εκτροφών είναι ανύπαρκτες ως υποτυπώδεις.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ - ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΕ ΕΚΥΤΡΟΦΗ ΜΕΛΕΤΗΣ.

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα με τα κατώτερα όρια επιλέξιμης δαπάνης και δυναμικότητας, ο αναλυτικός προϋπολογισμός των κτιριακών εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού και της περίφραξης των εκτροφείων, δύνονται συγκεντρωτικά στον ακόλουθο πίνακα.

2. ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ - ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ

1. ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ							
Α/Α	ΣΤΑΒΛΟΣ+ΣΤΕΓΑΣΤΡΑ		ΑΠΟΘΗΚΗ		ΣΥΝΟΛΟ ΣΕ €	ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ 10%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΕ €
	€/m ² κτιρίων	m ²	€/m ² κτιρίων	m ²			
1	5,00	774	20,00	50	4.870,00	487,00	
2	20,00	60	20,00	14	1.480,00	148,00	
3	-*		20,00	20	400,00	40,00	
4	20,00	136	20,00	40	4.370,00	437,00	
	5,00	170					
5	20,00	50	20,00	15	1.300,00	130,00	
6	-		20,00	2*25	1.000,00	100,00	
7	-		-		-	-	
8	20,00	21*3	-		1.260,00	126,00	
9	-		20,00	10	200,00	20,00	
10	-		-		-	-	
11	5,00	2*105	20,00	2*20	1.850,00	185,00	
12	5,00	24	20,00	20	520,00	52,00	
13	20,00	30	20,00	10	800,00	80,00	
14	-		-		-	-	
15	20,00	80	20,00	30	2.200,00	220,00	
16	-		20,00	30	600,00	60,00	
17	-		20,00	40	800,00	80,00	

* Οι παύλες, στον πίνακα, σημαίνουν ότι στην εκτροφή δεν υπάρχει στάβλος - υπόστεγα ή/και αποθήκη.

2. ΚΟΣΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ - ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ

Α/Α	ΤΑΪΣΤΡΕΣ-ΠΟΤΙΣΤΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΕ €	ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ 10%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΠΕΡΙΦΡΑΞΗ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
1	-	-	-	-	105.000,00	105.000,00
2	-	-	-	-	30.000,00	30.000,00
3	-	-	-	-	37.500,00	37.500,00
4	-	-	-	-	39.000,00	39.000,00
5	-	-	-	-	30.000,00	30.000,00
6	-	-	-	-	300.000,00	300.000,00
7	-	-	-	-	67.500,00	67.500,00
8	-	-	-	-	67.500,00	67.500,00
9	-	-	-	-	150.000,00	150.000,00
10	-	-	-	-	450.000,00	450.000,00
11	-	-	-	-	52.500,00	52.500,00
12	-	-	-	-	45.000,00	45.000,00
13	-	-	-	-	7.500,00	7.500,00
14	-	-	-	-	60.000,00	60.000,00
15	-	-	-	-	5.000,00	5.000,00
16	-	-	-	-	45.000,00	45.000,00
17	-	-	-	-	45.000,00	45.000,00

Όσο αφορά τις ποτίστρες και τις ταΐστρες, αυτές είναι κυρίως αυτοσχέδιες, με αποτέλεσμα η αγορά τους να μην θεωρείται αναγκαία. Η τιμή του συρματοπλέγματος, σχετικά καλής ποιότητας και αντοχής, που χρησιμοποιείται σε κάθε εκτροφή, ανέρχεται περίπου στα 15€/m. Στον πίνακα δίνεται η συνολική δαπάνη που κατέβαλε κάθε παραγωγός.

3. ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Α/Α	ΕΙΔΟΣ		ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ €/ΖΩΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΕ €
	ΚΑΠΡΟΙ	ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΕΣ		
1	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
2	1	1	120,00	240,00
3	Σύλληψη από τη φύση	2	120,00	240,00
4	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
5	1	1	100,00	200,00
6	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
7	1	2	150,00	450,00
8	2	Σύλληψη από τη φύση	100,00	200,00
9	2	4	100,00	200,00
10	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
11	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
12	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
13	2	3	50,00	250,00
14	4	8	100,00	400,00
15	5	5	50,00	250,00
16	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-
17	Σύλληψη από τη φύση	Σύλληψη από τη φύση	-	-

Στον παραπάνω πίνακα σημειώνεται η συνολική δαπάνη που κατέβαλαν ορισμένοι από τους εκτροφείς για να αγοράσουν τον αρχικό πληθυσμό των μονάδων τους, αλλά και οι υπόλοιπες στις οποίες τα αρχικά τους ζώα αποκτήθηκαν μετά από τη σύλληψή τους στο φυσικό τους περιβάλλον.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Στο σημείο αυτό θα παρουσιαστούν για κάθε εκτροφή ξεχωριστά τα ποσοστά χρηματοδότησης, με τα οποία καλύπτονται τα έξοδα της κάθε εκτροφής.

Εκτροφή 1^η, 5^η, 7^η, 8^η και 9^η.

Α/Α	ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟ 1 ^{ης}	ΠΟΣΟ 5 ^{ης}	ΠΟΣΟ 7 ^{ης}	ΠΟΣΟ 8 ^{ης}	ΠΟΣΟ 9 ^{ης}
1	Ιδία κεφάλαια	30%	33.107,10	9.429,00	20.250,00	20.665,80	45.066,00
2	Επιδότηση	60%	66.214,20	18.858,00	40.500,00	41.331,60	90.132,00
3	Δάνειο	10%	11.035,70	3.143,00	6.750,00	6.888,60	15.022,00
	Σύνολο						

Εκτροφή 2^η, 3^η, 4^η, 6^η, 12^η.

Α/Α	ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟ 2 ^{ης}	ΠΟΣΟ 3 ^{ης}	ΠΟΣΟ 4 ^{ης}	ΠΟΣΟ 6 ^{ης}	ΠΟΣΟ 12 ^{ης}
1	Ιδία κεφάλαια	70%	22.139,60	26.558,00	30.664,90	210.770,00	31.900,40
2	Δάνειο	30%	9.488,40	11.382,00	13.142,10	90.330,00	13.671,60

Εκτροφή 10^η, 11^η, 13^η, 14^η, 15^η.

Α/Α	ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟ 10 ^{ης}	ΠΟΣΟ 11 ^{ης}	ΠΟΣΟ 13 ^{ης}	ΠΟΣΟ 14 ^{ης}	ΠΟΣΟ 15 ^{ης}
1	Ιδία κεφάλαια	30%	135.000,00	16.360,50	2.496,00	18.000,00	2.226,00
2	Επιδότηση	60%	270.000,00	32.721,00	4.992,00	36.000,00	4.452,00
3	Δάνειο	10%	45.000,00	5.453,50	874,00	6.000,00	742,00

Εκτροφή 16^η και 17^η.

Α/Α	ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟ 16 ^{ης}	ΠΟΣΟ 17 ^{ης}
1	Ιδία κεφάλαια	30%	13.698	13.764
2	Επιδότηση	60%	27.396	27.528
3	Δάνειο	10%	4.566	4.588

5. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Εκτροφές: 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η, 6^η, 7^η, 8^η, 9^η, και 10^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	1 ^η	2 ^η	3 ^η	4 ^η	5 ^η	6 ^η	7 ^η	8 ^η	9 ^η	10 ^η
1	Κρέας χοιριδίων	100	50	20	150	-	240	-	10	15	-
2	Χοιρ/ρες	14	2	2	12	-	2	-	1	3	-
3	Κάπροι	4	1	1	2	-	1	-	1	2	-

Εκτροφή 11^η, 12^η, 13^η, 14^η, 15^η, 16^η και 17^η.

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	11 ^η	12 ^η	13 ^η	14 ^η	15 ^η	16 ^η	17 ^η
1	Κρέας χοιριδίων	90	15-20	10	4	5	25	80
2	Χοιρ/ρες	12	2	-	1	2	10	8
3	Κάπροι	3	1	-	1	1	1	2

Α/Α	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ (kg)		
	Κρέας χοιριδίων	Χοιρομητέρες	Κάπροι
1	2500	910	440
2	3000	180	120
3	900	100	80
4	6750	540	160
5	Ιδιοπαραγωγή		
6	780€/χοιρίδιο	-	-
7	Ιδιοπαραγωγή		
8	300	30	50
9	450	120	160
10	Ιδιοπαραγωγή		
11	3150	480	240
12	375	60	50
13	Ιδιοπαραγωγή		
14	72	40	60
15	90	100	70
16	1000	400	70
17	1750	320	130

6. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΝΑ ΈΤΟΣ

Εκτροφή 1^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	2.500	18,00	45.000,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	1.350	8,00	10.800,00
3	Γεννήτορες	100 Γεννήτορες	293,50	29.350,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Εκτροφή 2^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	3000	7,00	21.000,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	300	5,00	1.500,00
ΣΥΝΟΛΟ				22.500,00

Εκτροφή 3^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	900	7,00	6.300,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	180	5,00	900,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Εκτροφή 4^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	6.750	5,00	33.750,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	700	5,00	3.500,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Εκτροφή 8^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	300	8,00	2.400,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	80	5,00	400,00
				2.800,00

Εκτροφή 9^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	450	15,00	6.750,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	280	7,00	1.960,00
3	Γεννήτορες	30 άτομα/έτος	100	3.000,00

Εκτροφή 11^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	3.150	15,00	47.250,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	720	5,00	3.600,00
3	Γεννήτορες	20 Γεννήτορες	150,00	3.000,00

Εκτροφή 12^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	437,50	6,00	2.625,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	110	6,00	660,00

Εκτροφή 14^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	72	15,00	1.080,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	100	6,00	600,00
ΣΥΝΟΛΟ				1.680,00

Εκτροφή 15^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	90	15,00	1.350,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	170	5,00	850,00
ΣΥΝΟΛΟ				2.200,00

Εκτροφή 16^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	1.000	10,00	10.000,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	450	5,00	2.350,00
ΣΥΝΟΛΟ				12.350,00

Εκτροφή 17^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (€)
1	Χοιρίδια	2.800	8,00	22.400,00
2	Κρέας (χοιρ/ρων και κάπρων)	450	7,00	3.150,00
ΣΥΝΟΛΟ				25.550,00

7. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Εκτροφή 1^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	67.060 kg/έτος	0,40	26.824,00
2	Τριφύλλι μπάλα	19.020 kg/έτος	0,50	9.510,00
3	Κριθάρι	64.320 kg/έτος	0,30	19.296,00
4	Ενοικίαση κοινοτικών βοσκοτόπων	4.000 στρ.	3,00	12.000,00
				67.630,00

Εκτροφή 2^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	13.372,50	0,40	5.349,00
2	Μίγμα ζωοτροφών	17.830,00	2,00	35.660,00

Εκτροφή 3^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	5.385,00	0,40	2.154,00
3	Κριθάρι	1.125,00	0,30	337,50

Εκτροφή 4^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	48.140	0,40	19.256,00
2	Τυρόγαλα	2.125	0,15	318,75
3	Σόγια	38.125	0,30	11.437,50

Εκτροφή 5^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	3.710	0,40	1.484,00
7	Πίτουρα	840	0,20	168,00
ΣΥΝΟΛΟ				1.652,00

Εκτροφή 6^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	90.000	0,40	36.000,00
2	Κριθάρι	22.000	0,30	6.600,00
ΣΥΝΟΛΟ				42.600,00

Εκτροφή 7^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	4.750	0,40	1.900,00
ΣΥΝΟΛΟ				1.900,00

Εκτροφή 8^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	19.997,50	0,40	7.999,00
2	Πίτουρα	12.030	0,20	2.406,00
ΣΥΝΟΛΟ				10.405,00

Εκτροφή 9^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/kg)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	5.125	0,40	2.050,00
2	Πίτουρα	835	0,20	167,00
ΣΥΝΟΛΟ				2.217,00

Εκτροφή 10^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
3	Κριθάρι	1.1950	0,30	3.585,00
6	Σόγια	2.195	0,30	658.50
8	Ενοίκιαση κοινοτικών βοσκοτόπων	3.000 στρ.	3,00	9.000,00

Εκτροφή 11^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	18.170	0,40	7.268,00
2	Τριφύλλι μπάλα	21.140	0,50	10.570,00
3	Κριθάρι	3.370	0,30	1.011,00
4	Σανός μπάλα	100	0,30	30,00
5	Σόγια	10.070	0,30	3.021,00

Εκτροφή 12^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι σπαστό	6.360	0,45	2.862,00
3	Κριθάρι	1.190	0,30	357,00
5	Σιτάρι	5.590	0,40	2.276,00

Εκτροφή 13^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	1.475	0,40	590,00
2	Πίτουρα	190	0,20	38,00

Εκτροφή 14^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	1.475	0,40	590,00
7	Πίτουρα	190	0,20	38,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Εκτροφή 15^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	2.560	0,40	1.024,00
2	Πίτουρα	1.440	0,20	288,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Εκτροφή 16^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	21.145	0,40	8.458,00
2	Σιτάρι	18.145	0,40	7.258,00
3	Πίτουρα	2.185	0,20	437,00
4	Τριφύλλι μπάλα	2.160	0,50	1.080,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Εκτροφή 17^η

Α/Α	ΕΙΔΟΣ	ΒΑΡΟΣ (kg/έτος)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/έτος)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (€)
1	Καλαμπόκι	28.160	0,40	11.264,00
2	Τριφύλλι μπάλα	5.730	0,50	2.865,00
5	Σιτάρι	18.000	0,40	7.200,00
7	Πίτουρα	1.600	0,20	320,00
ΣΥΝΟΛΟ				

Οι τιμές ,που χρησιμοποιήθηκαν για να υπολογιστεί το σύνολο της δαπάνης που έχει να κάνει με το θέμα της διατροφής, είναι αυτές που εφαρμόζονται στο εργοστάσιο ζωοτροφών «Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε».

Πρέπει, στο σημείο αυτό, να σημειωθεί ότι η εργασία στην κάθε εκμετάλλευση προσφέρεται από τον ίδιο παραγωγό και την οικογένειά του και έχει υπολογιστεί σε 1,5 άτομα ετησίως, με μέση ετήσια καταβολή γύρω στα 10.000€ ετησίως.

Φτάνοντας στο τέλος του κεφαλαίου αυτού πρέπει να κάνουμε μία σύγκριση μεταξύ των εσόδων και των δαπανών της κάθε μονάδας. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι υπάρχουν μονάδες που έχουν ένα καλό κέρδος από την εκτροφή αγριόχοιρων, αλλά και άλλες που οι δαπάνες που καταβάλλουν είναι λίγο περισσότερες από τα έσοδα που αποκτούν από αυτήν τη δραστηριότητα. Βέβαια, δεν λείπουν και οι μονάδες που τα έσοδα και τα έξοδά τους ισορροπούν.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Φτάνοντας στο τέλος της εργασίας αυτής, θα πρέπει να παραθέσουμε στο σημείο αυτό τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκτροφείς άγριων χοίρων, αλλά και τις προτάσεις τους για την καλύτερη αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Συγκεντρωτικά, μπορούμε να πούμε ότι γενικά όλοι οι παραγωγοί αντιμετωπίζουν κοινά και σοβαρά προβλήματα. Αυτά μπορούν να επικεντρωθούν στα εξής:

☉ Στη συνεχόμενη αύξηση της τιμής των ζωοτροφών.

☉ Στον τρόπο διάθεσης και προώθησης τόσο του κρέατος του αγριόχοιρου, αφού δεν υπάρχει ένα εξειδικευμένο δίκτυο και τη δουλειά αυτή, όσο και ζώων αναπαραγωγής, αφού το υπουργείο έχει απαγορεύσει την αγορά και κατά επέκταση την απελευθέρωση τους στα δάση από τους κυνηγητικούς συλλόγους.

☉ Ο μικρός αριθμός αγριόχοιρων προς πώληση ετησίως αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα για κάποιες εκτροφές, με αποτέλεσμα την οικονομική τους εξαθλίωση.

☉ Σοβαρό πρόβλημα θεωρείται, από μερικούς, και η μικρή απόδοση σε κρέας που δίνουν τα αγριογούρουνα, σε αναλογία με τη χορηγούμενη τροφή, με αποτέλεσμα να μην έχουν κέρδος.

☉ Τέλος, στην τιμή πώλησης του κρέατος του αγριόχοιρου, μιας και στις ημέρες μας η τιμή του είτε έχει παραμείνει σταθερή είτε έχει μειωθεί σημαντικά.

Βέβαια, κάποιοι από τους παραγωγούς αυτούς εκτός από τα παραπάνω προβλήματα αντιμετωπίζουν και κάποια επιπρόσθετα. Αυτά έχουν κυρίως να κάνουν με τα εξής θέματα:

☉ Όσοι από τους παραγωγούς είχαν ενταχθεί σε κάποια προγράμματα, στις ημέρες μας τους έχουν καταργήσει τις επιχορηγήσεις αλλά και τα οικονομικά βοηθήματα.

☉ Επίσης, υπάρχουν, σε κάποιες περιπτώσεις, πρόβλημα με τους συγχωριανούς, μιας και ορισμένες φορές τα αγριογούρουνα τους αφού καταστρέψουν το συρματοπλέγμα κάνουν «επιθέσεις» στα γειτονικά χωράφια.

☉ Ακόμη, υπάρχουν δύο παραγωγοί οι οποίοι εάν δεν στηριχτούν από την πολιτεία λόγω του υψηλού κόστους της εκτροφής των αγριόχοιρων και σε συνδυασμό με το ότι δεν ανταποκρίνονται στις οικονομικές απολαβές που τους μένουν, θα αναγκαστούν να τα πουλήσουν.

☉ Παράλληλα, υπάρχουν και οι περιπτώσεις όπου άγρια γουρούνια αφού προσεγγίσουν τις κλειστές εκτάσεις με τα αγριογούρουνα των εκτροφείων και αφού καταστρέψουν τα συρματοπλέγματα προκαλούν καταστροφές στις εκτάσεις και στα ζώα τους.

☉ Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι ένας παραγωγός αντιμετωπίζει πρόβλημα κατά τον τοκετό, όπου τα ζώα παρουσίασαν πυρετό και ψόφησαν 2.

☉ Τέλος, παρουσιάστηκε σε δύο μονάδες κρούσμα επίθεσης αρκούδας με αποτέλεσμα να έχει απώλειες μικρών και πολλών τραυματισμένων.

Ωστόσο, στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρατηρήθηκε ότι μια παραγωγή έχει πουλήσει τα ζώα του λόγω του ότι δεν μπορούσε να αντεπεξέρθει στις υψηλές οικονομικές απαιτήσεις που χρειάζονται για την διαδικασία αυτή σε αντιθέσει με αυτά που του αποδίδουν, αλλά και γιατί είχε κουραστεί και λόγω του προχωρημένου της ηλικίας του.

Κλείνοντας, παραθέτονται οι προτάσεις που καταθέτουν οι παραγωγοί, έτσι ώστε τα παραπάνω προβλήματα που αντιμετωπίζουν αν όχι να πάψουν να υπάρχουν τουλάχιστον να περιοριστούν στο ελάχιστο:

● Καλύτερη οργάνωση και οικονομική στήριξη και ενίσχυση των εκτροφών αγριόχοιρων, με σκοπό την διατήρηση αυτού του κλάδου.

● Επιχορήγηση των ζωοτροφών από το κράτος λόγω της ανοδικής τους τιμής και το οποίο αποτελεί, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, μια σημαντική οικονομική πληγή για τους εκτροφείς.

● Οργάνωση ενός καλά οργανωμένου δικτύου αγοράς και προώθησης του κρέατος αγριόχοιρου στην αγορά.

● Συνεργασία με τα κρεοπωλεία.

● Καλύτερη τιμή πώλησης του κρέατος του αγριόχοιρου.

● Ύπαρξη συστηματικού γενετικού ελέγχου των αγριόχοιρων των εκτροφών από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους. Αυτό θα έχει σαν σκοπό την πιστοποίηση της μη ύπαρξης υβριδισμού τους με ήμερες φυλές χοίρων και θα βοηθήσει κυρίως στη διατήρηση του είδους τους, αλλά και στην πιστοποίηση των προϊόντων τους (π.χ. κρέας) ως «γνήσια» προϊόντα, έτσι ώστε οι καταναλωτές να ξέρουν τι τρώνε.

● Δημιουργία σφαγείων για αγριογούρουνα ή δημιουργία γραμμής στα ήδη υπάρχοντα σφαγεία.

● Ιδανική σε δεύτερη ενασχόληση και όχι σαν κύρια, λόγω του ότι είναι ασύμφορη.

● Προτιμότερη ως χόμπι και όχι σαν συστηματική εκτροφή και αυτό γιατί είναι χρονοβόρα και με ελάχιστη σε παραγωγή κρέατος εκτροφή.

● Τέλος, αγορά ζώων αναπαραγωγής από μονάδες που να εκτρέφουν πιστοποιημένα αγριογούρουνα τόσο από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους, αλλά και από ειδικούς φορείς (π.χ. κυνηγητικοί σύλλογοι), με σκοπό την απελευθέρωσή τους στα δάση.

Επομένως, αυτά που πρέπει να πράξει η πολιτεία αλλά και γενικά όλοι εκείνοι οι φορείς οι οποίοι εμπλέκονται έμμεσα ή άμεσα με την διαχείριση των αγριόχοιρων που προέρχονται από ιδιωτικά εκτροφεία είναι τα ακόλουθα:

Πρώτον, οι κυνηγετικοί σύλλογοι να αποφεύγουν να απελευθερώνουν αγριόχοιρους από ιδιωτικά εκτροφεία και όταν αυτό συμβαίνει να ζητούν πιστοποιητικό καθαροαιμίας από τον εκτροφέα. Επίσης στο εκτροφείο να ρίχνουν μια ματιά στην μορφολογία των γεννητόρων μήπως εντοπίσουν φαινοτυπικά σημάδια υβριδισμού. Οι κυνηγετικοί σύλλογοι που δεν τηρούν τα παραπάνω να μην τυχαίνουν οικονομικής ενίσχυσης από τις Ομοσπονδίες και να μην εγκρίνεται η δαπάνη αυτή ως φιλοθηραματική από τα Δασαρχεία.

Δεύτερον, το Υπουργείο Γεωργίας να προβεί σε κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις ώστε:

♦ Η Δασική Υπηρεσία να προβαίνει σε συνεργασία με το επιστημονικό προσωπικό των κυνηγετικών οργανώσεων σε δειγματοληπτικό έλεγχο της καθαροαιμίας των αγορασθέντων αγριόχοιρων, που πρόκειται να απελευθερωθούν, από ιδιωτικά εκτροφεία. Για να γίνει αυτό αρκεί η λήψη 10 ml αίματος από κάθε ζώο και η συνεργασία με ένα εργαστήριο κυτογενετικής κάποιας Κτηνιατρικής Σχολής για την ανάλυση του καρυοτύπου.

♦ Να απαγορευθεί η εκτροφή υβριδίων αγριόχοιρου (ημιάγρια) και οικόσιτου χοίρου με ελεύθερη βοσκή. Ως αντιστάθμισμα θα πρέπει να παραχωρείται στους εκτροφείς κατά χρήση δασική έκταση, εμβαδού αναλόγου της δυναμικότητας της μονάδας (13,3 m² ανά kg εκτρεφόμενου ζώου ή 0,5 - 3,3 ha ανά ΜΖΚ όπως ορίζεται στους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής, ΚΥΑ 568/125347/20-1-2004), όπως σε ανάλογες περιπτώσεις παραχωρείται έκταση για εγκαταστάσεις ποιμνιοστασίων, πτηνοτροφείων κλπ, την οποία θα υποχρεώνονται να την περιφράξουν.

Ως ύστατη λύση θα έπρεπε οι κυνηγετικές οργανώσεις να αναλάβουν κάποια πρωτοβουλία και αφού εξαντλήσουν τα περιθώρια συνεργασίας με το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης ώστε η πολιτική ηγεσία αλλά και οι αρμόδιες υπηρεσίες να αντιληφθούν το μέγεθος και την σοβαρότητα του θέματος και οι τελευταίες να συνεργαστούν μεταξύ τους (δασικές και γεωργικές υπηρεσίες) και να δώσουν λύση, να παραπέμψουν το θέμα στη δικαιοσύνη (Συμβούλιο της Επικρατείας και Ευρωπαϊκό Δικαστήριο).

Παρακάτω παρατίθενται κάποιοι όροι της γενετικής για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω:

Γονίδιο είναι μια μονάδα κληρονομικότητας που ελέγχει κάποιο χαρακτηριστικό του οργανισμού.

Χρωμοσώματα είναι οι φορείς στους οποίους βρίσκονται κατά κανόνα τα γονίδια.

Τα χρωμόσωμα βρίσκονται στους **πυρήνες** των κυττάρων των οργανισμών και πολλοί απ' αυτούς είναι διπλοειδείς δηλαδή οι πυρήνες τους περιέχουν δύο σειρές χρωμοσωμάτων (ζεύγη).

Κυτογενετική είναι η επιστήμη που μελετά την κληρονομικότητα σε σχέση με τα κύτταρα.

Καρυότυπος είναι η συγκεκριμένη χρωμοσωμική συγκρότηση ενός ατόμου ή ομάδας συγγενών ατόμων, η οποία προσδιορίζεται από το μήκος των χρωμοσωμάτων, τη μορφολογία τους και τον αριθμό τους.

Φαινότυπος είναι η εξωτερική εμφάνιση ενός ατόμου.

Γενότυπος είναι η γενετική σύσταση ενός ατόμου.

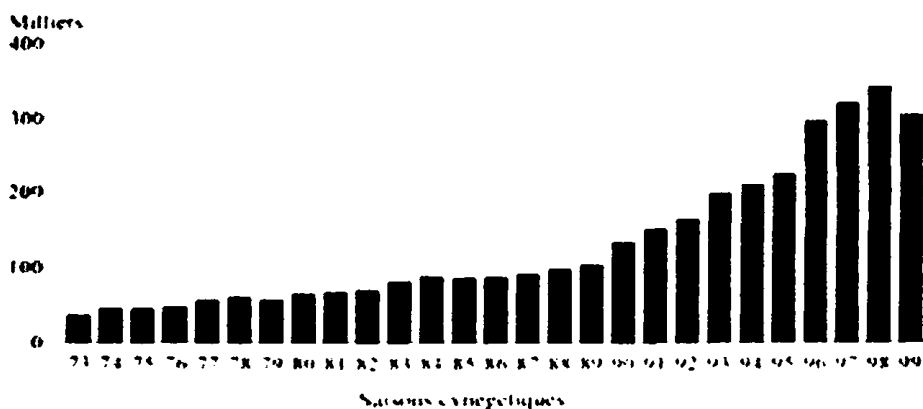
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ο ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΣ ΚΑΙ Η ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Κυνηγετική διαχείριση ή θηραματική διαχειριστική είναι η τεχνική που ασχολείται με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή διαφόρων ενεργειών και παρεμβάσεων (διαχειριστικών μέτρων) επί των θηραματικών πληθυσμών και του περιβάλλοντός τους, για την επίτευξη διαρκούς ετήσιας (αιφορικής) κυνηγετικής κάρπωσης, με αντικειμενικό σκοπό την κάλυψη αναψυχικών αναγκών του ανθρώπου. Στην κυνηγετική διαχείριση για την επίτευξη αιφορικής κυνηγετικής κάρπωσης εφαρμόζονται διαχειριστικά μέτρα τέτοια ώστε η ετήσια κυνηγετική κάρπωση να είναι αφενός μεν η μέγιστη δυνατή και αφετέρου σταθερή κατά το δυνατόν από έτος σε έτος και αυτά συνίστανται σε μέτρα προστασίας και διατήρησης του αναπαραγωγικού δυναμικού των θηραματικών πληθυσμών, σε μέτρα βελτίωσης ή διατήρησης των συνθηκών τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος που τους επηρεάζει, καθώς και σε κάθε άλλο μέτρο που ευνοεί την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπων, θηραμάτων και περιβάλλοντος.

■ ÉVOLUTION ANNUELLE DU TABLEAU DE CHASSE NATIONAL

Πηγή : " Office National de la Chasse " (Εθνικός οργανισμός θήρας της Γαλλίας)

Ειδικότερα στην περίπτωση του αγριόχοιρου, το αντικείμενο διαχείρισης είναι πάντα ένας πληθυσμός αγριόχοιρων, ο οποίος διαβιεί σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα, η οποία μπορεί να είναι ένα αγροδασόκτημα, ένα δάσος, ένας νομός, μια περιφέρεια ή μια ολόκληρη χώρα.

Πρώτα λοιπόν πρέπει να έχουμε έναν πληθυσμό που θα διαχειριστούμε και μια έκταση πάνω στην οποία κινείται αυτός ο πληθυσμός αλλά και εμείς. Στη συνέχεια τίθεται ο διαχειριστικός σκοπός, ο οποίος θα απαντήσει στο ερώτημα τι θέλουμε να κάνουμε αυτόν τον πληθυσμό. Θα τον αυξήσουμε, θα τον σταθεροποιήσουμε ή θα τον μειώσουμε; Αφού λοιπόν αποφασίσουμε τι θέλουμε να κάνουμε τον πληθυσμό, θα καθορίσουμε τα διαχειριστικά μέτρα που θα λάβουμε ώστε να πετύχουμε το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Για να καθορίσουμε όμως τα διαχειριστικά μέτρα πρέπει πρώτα να έχουμε υπόψη μας τα παρακάτω:

- ✦ Τις βιολογικές απαιτήσεις και τη συμπεριφορά του είδους,
- ✦ Τους πιθανούς περιοριστικούς παράγοντες (φυσικούς και ανθρωπογενείς) και
- ✦ Το οικονομικό κόστος των ενεργειών και των παρεμβάσεων.

Αφού σταθμίσουμε λοιπόν τα παραπάνω και δούμε ότι μπορούμε ή καλύτερα μας συμφέρει να προχωρήσουμε στη λήψη μέτρων αρχίζει ο σχεδιασμός τους κατά χώρο και χρόνο.

Η κυνηγετική διαχείριση του αγριόχοιρου εφαρμόζεται διεθνώς (στην πράξη) ακολουθώντας δύο μεθόδους (μοντέλα).

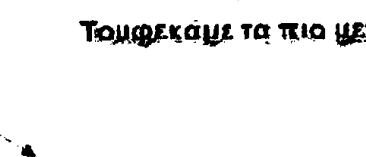

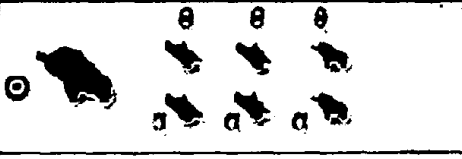

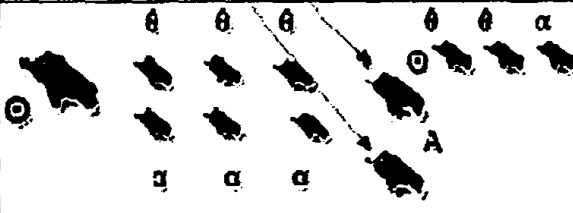

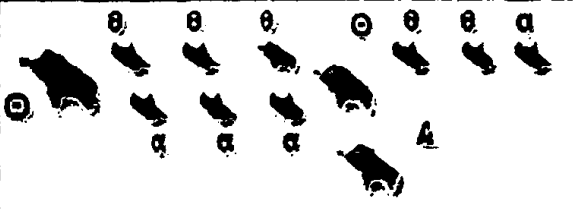

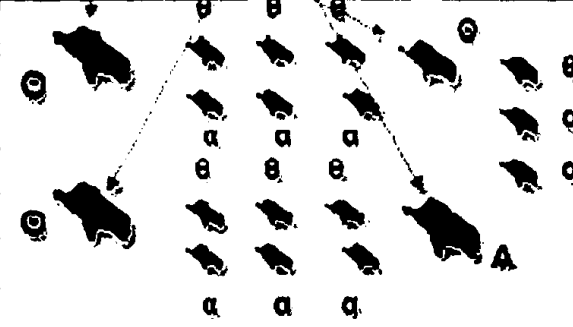
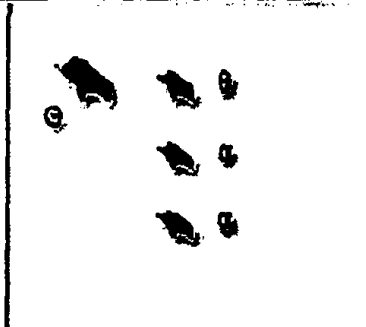
➤ Το πρώτο μοντέλο επιτυγχάνει τη ρύθμιση του πληθυσμού με μόνο διαχειριστικό μέτρο την ρύθμιση της κυνηγετικής κάρπωσης (ποσοτικής και ποιοτικής), με στόχο την βελτίωση, την διατήρηση ή την υποβάθμιση του αναπαραγωγικού δυναμικού, ώστε το αποτέλεσμα να είναι η αύξηση, η σταθεροποίηση ή η μείωση του πληθυσμού αντίστοιχα. Για να εφαρμοστεί αυτό το μοντέλο διαχείρισης πρέπει πρωταρχικά να καθορίζεται η συνολική ετήσια κυνηγετική κάρπωση και η ποσοστιαία σύνθεσή της ως προς την ηλικία, το φύλλο και άλλα χαρακτηριστικά των θηρευθέντων ζώων. Πρέπει λοιπόν κατά τη διάρκεια της κυνηγετικής περιόδου να γίνεται καταγραφή της κυνηγετικής κάρπωσης τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Από τα στοιχεία που συλλέγονται για την κυνηγετική κάρπωση, είτε από τους ίδιους τους κυνηγούς με ερωτηματολόγιο, είτε από τους θηροφύλακες στη διάρκεια του ελέγχου, μπορούμε να δούμε ποια είναι η συνολική κυνηγετική κάρπωση στην υπό διαχείριση περιοχή, ποιο είναι το ποσοστό των θηρευθέντων ζώων έναντι των υπαρχόντων, ποια είναι η σύνθεση των θηρευθέντων ως προς την ηλικία (ενήλικα / ανήλικα), ως προς το φύλο (αρσενικά / θηλυκά), ως προς το βάρος, αν υπάρχουν μεταξύ των θηλυκών έγκυα ζώα και σε πιο στάδιο, κ.ά.

Από τα παραπάνω στοιχεία μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα όπως: από την ηλικία και το φύλο, πώς επηρεάζεται το αναπαραγωγικό δυναμικό, από το βάρος για την ποιότητα του ενδαιτήματος και την υγεία των ζώων, από τα έγκυα που τυχόν υπάρχουν για τη γεννητικότητα και την περίοδο αναπαραγωγής. Με τα στοιχεία αυτά λοιπόν μπορούμε να ρυθμίσουμε τους κανόνες του κυνηγιού ώστε να οδηγηθούμε στον σκοπό που έχουμε θέσει: αύξηση, σταθεροποίηση ή μείωση.

Παρακάτω θα δούμε την περίπτωση της αύξησης ή μείωσης του πληθυσμού του αγριόχοιρου με μόνο εργαλείο την ποιοτική επιλογή στην κυνηγετική κάρπωση.

Στην εικόνα που βλέπουμε παρακάτω φαίνεται παραστατικά ο μηχανισμός αύξησης του πληθυσμού του αγριόχοιρου αν για τρία χρόνια δεν χτυπάμε τα μεγάλα θηλυκά.

	Αύξηση του πληθυσμού	Μείωση του πληθυσμού
Τέλος χειμώνα – Άνοιξη 2003	1 ^η περίπτωση Τουφεκάμε μικρά 	2 ^η περίπτωση Τουφεκάμε τα πιο μεγάλα
Τέλος Άνοιξης 2003		
Κυνηγετική περίοδος 2003 - 2004		
Τέλος χειμώνα		
Τέλος Άνοιξης 2004		
Κυνηγετική περίοδος 2004-05		
Τέλος του χειμώνα		
Τέλος Άνοιξης 2005		

Του Θεοφάνη Καραμπατζάκη, Δασολόγου - Περιβαλλοντολόγου

Και να πώς εξηγείται: Έστω ότι σε μια περιοχή στο τέλος του χειμώνα (λήξη του κυνηγιού), υπάρχει μια ενήλικη χοιρομητέρα. Αυτή, την ερχόμενη άνοιξη, θα γεννήσει 6 χοιρίδια (3 αρσενικά και 3 θηλυκά). Μπορούμε λοιπόν να κυνηγήσουμε με δύο

σενάρια. Στο μεν πρώτο, δεν θα χτυπάμε τα μεγάλα θηλυκά, στο δε δεύτερο θα χτυπάμε κατά κανόνα τα πιο μεγάλα. Έτσι, το επόμενο φθινόπωρο για το μεν πρώτο σενάριο χτυπάμε 4 χοιρίδια (2 αρσενικά και 2 θηλυκά), για το δε δεύτερο χτυπάμε τη χοιρομητέρα και 3 χοιρίδια (1 θηλυκό και 2 αρσενικά). Στο τέλος του χειμώνα έχουμε στην περιοχή για το πρώτο σενάριο μια μεγάλη (ενήλικη) χοιρομητέρα και δύο χοιρίδια (1 αρσενικό και 1 θηλυκό) και για το δεύτερο σενάριο μόνο τρία χοιρίδια (2 θηλυκά και 1 αρσενικό).

Έτσι, την ερχόμενη άνοιξη μετά τις γέννες θα έχουμε για το πρώτο σενάριο την μεγάλη χοιρομητέρα με τα 6 χοιρίδιά της (3 θηλυκά και 3 αρσενικά) και τα δύο χοιρίδια του χειμώνα που έχουν γίνει έφηβοι και το θηλυκό να έχει γεννήσει 3 χοιρίδια (2 θηλυκά και 1 αρσενικό). Για το δεύτερο σενάριο, οι δύο έφηβες πλέον θηλυκές έχουν γεννήσει από τρία χοιρίδια και υπάρχουν συνολικά 6 χοιρίδια (3 αρσενικά και 3 θηλυκά) και ένας έφηβος κάπρος.

Με το κυνήγι το ερχόμενο φθινόπωρο για το πρώτο σενάριο χτυπάμε 8 χοιρίδια (4 αρσενικά και 4 θηλυκά) και για το δεύτερο σενάριο χτυπάμε όλα τα μεγάλα (τις 2 έφηβες χοιρομητέρες και το καπράκι) και τα 5 χοιρίδια (3 αρσενικά και 2 θηλυκά). Έτσι στο τέλος του χειμώνα (λήξη κυνηγίου) στην περιοχή έχουν μείνει για το πρώτο σενάριο μία μεγάλη χοιρομητέρα, μια έφηβη, ένα μικρό θηλυκό και ένας έφηβος κάπρος και για το δεύτερο σενάριο μόνο ένα μικρό θηλυκό.

Με τις γέννες της άνοιξης έχουμε για το πρώτο σενάριο 2 ενήλικες χοιρομητέρες που θα γεννήσουν από 6 χοιρίδια, μία έφηβη που θα γεννήσει 3 (συνολική παραγωγή 9 χοιρίδια) και έναν κάπρο 3 ετών. Για το δεύτερο σενάριο έχουμε μόνο μία έφηβη χοιρομητέρα που θα γεννήσει μόνο 3 χοιρίδια.

Το μοντέλο αυτό της διαχείρισης λέγεται **«Διαχείριση σε στενά πλαίσια»**.

➤ Το δεύτερο μοντέλο το οποίο είναι συνθετότερο, αλλά πιο ολοκληρωμένο, επιτυγχάνει την ρύθμιση του πληθυσμού ρυθμίζοντας μεν την κυνηγετική κάρπωση (ποσοτική και ποιοτική) με σκοπό τον έλεγχο του αναπαραγωγικού δυναμικού αλλά εφαρμόζοντας και μια σειρά άλλων ενεργειών και παρεμβάσεων (διαχειριστικών μέτρων) που έχουν σχέση και με τον ίδιο τον πληθυσμό αλλά και με το περιβάλλον του.

Αυτά είναι:

1. Γνώση της κατάστασης του πληθυσμού:

Η καταγραφή και ανάλυση της κυνηγετικής κάρπωσης, η απογραφή, οι εκτιμήσεις, η μελέτη της συμπεριφοράς.

Για την καταγραφή και ανάλυση της κυνηγετικής κάρπωσης ισχύει ό,τι και στην προηγούμενη μέθοδο.

Απογραφές και εκτιμήσεις των πληθυσμών του είδους αυτού είναι δύσκολο να γίνουν, γιατί παρουσιάζει μεγάλη κινητικότητα. Παρ' όλα ταύτα απογραφή του πληθυσμού συνήθως γίνεται με τη μέθοδο της σάρωσης δειγματοληπτικών επιφανειών και εκτιμήσεις με τη μέθοδο του μαρκάριατος και της επανασύλληψης.

Μελέτη της συμπεριφοράς του είδους μπορεί να γίνει είτε μέσα από την ανάλυση της κυνηγετικής κάρπωσης, είτε με μαρκάρια και επανασύλληψη, είτε με τη μέθοδο της ραδιοπαρακολούθησης.

2. Κανονισμοί στην άσκηση του κυνηγιού:

Επιτρεπόμενες ημέρες της εβδομάδας, περιοχές απαγόρευσης της θήρας, μέθοδος κυνηγιού, επιλεκτικό κυνήγι ως προς το φύλλο και την ηλικία των θηραμάτων.

Ο αγριόχοιρος είναι ζώο που αγαπά την ησυχία. Γι' αυτό δεν πρέπει να κυνηγιέται κάθε μέρα. Το καθημερινό κυνήγι αγχώνει τα ζώα με κίνδυνο να εγκαταλείψουν την περιοχή ή να διασπαστούν τα κοπάδια που είναι ο σημαντικότερος κρίκος στην οικολογία του είδους. Επίσης, στην υπό διαχείριση περιοχή πρέπει να υπάρχει καλά σχεδιασμένο δίκτυο απαγορευμένων στο κυνήγι περιοχών όπου τα ζώα θα βρίσκουν την πολυπόθητη ησυχία.

Η κυνηγετική παράδοση στη χώρα μας θέλει το κυνήγι αυτού του θηράματος ομαδικό. Κυνηγιέται λοιπόν με τη μέθοδο της παγάνας με σκυλιά δίωξης. Το αρνητικό είναι ότι ως μέσο θήρευσης χρησιμοποιείται το λειόκανο τυφέκιο με πυρομαχικά που βάλλουν σφαιρίδια. Έτσι πολλές φορές κυρίως μεγάλα ζώα τραυματίζονται και υποκύπτουν στα τραύματά τους πολύ αργότερα. Το κυνήγι αυτού του θηράματος πρέπει να γίνεται με ραβδωτό τυφέκιο ή με λειόκανο αλλά με τον περιορισμό ότι θα χρησιμοποιεί πυρομαχικά με ένα μόνο βλήμα (μονόβολλο).

Το αποτέλεσμα που φέρει το επιλεκτικό κυνήγι στους πληθυσμούς το αναλύσαμε στην προηγούμενη μέθοδο.

3. Βελτίωση του ενδαιτήματος

Ο αγριόχοιρος είναι είδος παμφάγο και πολύ δυνατό. Συνεπώς δεν έχει μεγάλη ανάγκη από βελτίωση του ενδαιτήματός του όσον αφορά στην τροφή. Έχει όμως αυξημένες ανάγκες σε νερό τόσο για να πίνει όσο και για να κάνει λασπόλουτρα που τον απαλλάσσουν από τα εξωπαράσιτα. Πρέπει λοιπόν από τον διαχειριστή να λαμβάνεται μέριμνα για νερό.

4. Λήψη μέτρων προστασίας του πληθυσμού από ανθρωπογενείς αιτίες

Μια σωστή διαχείριση πρέπει να λαμβάνει μέριμνα για την προστασία των πληθυσμών από ανθρωπογενείς αιτίες που οι σοβαρότερες είναι η λαθροθήρα, ο υβριδισμός και η υποβάθμιση του φυσικού ενδαιτήματος (βιότοπος).

Τα μέτρα είναι αντίστοιχα:

◆ Καλή και οργανωμένη θηροφύλαξη, η οποία θα επιβάλλει και τους κανόνες άσκησης του κυνηγιού που αναφέραμε παραπάνω, καθώς επίσης θα συμβάλλει και στη λήψη στοιχείων αναγκαίων για τη διαχείριση (στοιχεία κάρπωσης, καταμετρήσεις, κλπ).

◆ Απαγόρευση της ελεύθερης βοσκής οικόσιτων και ημιάγριων χοίρων και απελευθέρωση αγριόχοιρων τεχνητής εκτροφής ύστερα από γενετική πιστοποίηση.

◆ Καταγγελία κάθε ενέργειας υποβάθμισης του ενδιαιτήματος από οποιονδήποτε τρίτον.

5. Λήψη μέτρων για τις ζημιές που προκαλεί ο πληθυσμός στις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Ο αγριόχοιρος είναι πολύ γερό ζώο και πολλές φορές στην προσπάθειά του να βρει τροφή επισκέπτεται αγροτικές καλλιέργειες (σιτηρά, καλαμπόκι, κ.ά.) και τα καταστρέφει ολοσχερώς. Πολλές φορές προκαλεί καταστροφές ακόμη και σε περιβόλια ή κήπους. Στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει ο διαχειριστικός φορέας να αποζημιώνει τους ζημιωμένους αγρότες αφενός και αφετέρου να προσπαθεί να αποτρέψει τα ζώα αυτά να επισκέπτονται τους αγρούς, κάνοντας το δάσος πιο ελκυστικό. Αυτό γίνεται με σπορές διαφόρων φυτικών ειδών που προτιμά στα ξέφωτα του δάσους ή με διασπορά τροφής τεχνητά (π.χ. καλαμπόκι).

6. Ανάλυση κόστους - οφέλους.

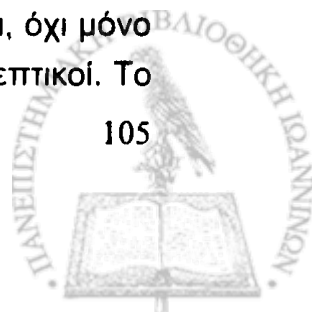
Όπως βλέπουμε το μοντέλο αυτό διαχείρισης περιέχει ενέργειες και παρεμβάσεις οι οποίες έχουν κάποιο κόστος. Είναι λοιπόν σάφρον, πριν προβούμε στην εφαρμογή τους να αποτιμηθεί το όφελος που θα προκύψει, ώστε το όλο εγχείρημα να είναι συμφέρον. Το μοντέλο αυτό της διαχείρισης λέγεται «**Διαχείριση σε διευρυμένα πλαίσια**».

«ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΙ» ΕΙΔΩΝ ΑΓΡΙΑΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΥΝΗΓΗΤΙΚΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι είναι γεγονός πως οι πληθυσμοί πολλών ειδών άγριας πανίδας έχουν μειωθεί αισθητά. Στα είδη αυτά συμπεριλαμβάνονται τόσο θηρεύσιμα (δηλαδή είδη που σύμφωνα με την ελληνική και κοινοτική νομοθεσία επιτρέπεται το κυνήγι τους) όσο και μη θηρεύσιμα.

Εδώ και αρκετά χρόνια οι κυνηγητικοί σύλλογοι και οι ανά την Ελλάδα Ομοσπονδίες τους, προβαίνουν σε απελευθερώσεις διαφόρων ειδών της πρώτης κυρίως κατηγορίας.

Όμως, στην πραγματικότητα, οι εμπλουτισμοί αυτοί, έτσι όπως γίνονται, όχι μόνο δεν είναι χρήσιμοι, αλλά αντίθετα πολλές φορές είναι επιζήμιοι και καταστρεπτικοί. Το

αρνητικό αποτέλεσμα είναι εμφανές, όχι μόνο στα απελευθερωμένα άτομα αλλά και σε αυτούς καθ' αυτούς τους γηγενείς άγριους πληθυσμούς.

Συγκεκριμένα, αγριογούρουνα που απελευθερώθηκαν από τους κυνηγητικούς συλλόγους στην αρχή του καλοκαιριού του 1999 στην Κόνιτσα και στο Ζαγόρι αλλά και σε άλλα μέρη (π.χ. Αρκαδία), προκάλεσαν την οργή των λιγιστών κατοίκων των ορεινών χωριών, εξαιτίας των σημαντικών καταστροφών που προκάλεσαν στις λιγιστές καλλιέργειες καλαμποκιού τους.

Επίσης, έχει παρατηρηθεί ότι η απελευθέρωση ειδών χωρίς να έχει προβλεφθεί η φύλαξή τους με αποτέλεσμα να αποδεκατίζονται από τους λαθροκυνηγούς. Δηλαδή, εξοικειωμένα στην παρουσία του ανθρώπου, αγριογούρουνα, λαγοί και πέρδικες, που για πρώτη φορά αναζητούν την τροφή τους στο φυσικό περιβάλλον, μη γνωρίζοντας καθόλου να προφυλαχτούν, πέφτουν εύκολα θύματα των λαθροκυνηγών.

Ακόμη, τα πράγματα είναι χειρότερα όταν το καινούργιο είδος (ή υποείδος ή φυλή) που απελευθερώνεται από τους κυνηγητικούς συλλόγους μπορεί και ανταλλάσσει γενετικό υλικό, δηλαδή διασταυρώνεται με το προϋπάρχον. Συχνά δύσκολα κάποιος μπορεί να διακρίνει τα υβρίδια από τα καθαρόαιμα. Χαρακτηριστική περίπτωση το αγριογούρουνο και ο κίνδυνος απώλειας της γνησιότητάς του εξαιτίας του υβριδισμού του με τον οικόσιτο χοίρο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε και πιο πάνω.

Μάλιστα, αφού δεν γίνονται ανάλογες εξετάσεις, είναι σχεδόν βέβαιο πως πολλά από τα άτομα που απελευθερώνονται, όχι μόνο δεν έχουν ελληνική ή βαλκανική προέλευση, αλλά προέρχονται από διασταυρώσεις με ήμερους χοίρους, αφού άλλωστε ανήκουν στο ίδιο είδος.

Συνεπώς οι ενέργειες όλων των εμπλεκόμενων φορέων και φυσικά και των κυνηγητικών συλλόγων και ομοσπονδιών θα πρέπει να στοχεύουν στην σταθεροποίηση των άγριων πληθυσμών στα επίπεδα της βιοχωρητικότητας των διαφόρων οικοσυστημάτων και όχι στην ανεξέλικτη απελευθέρωση ατόμων διαφόρων ειδών.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΥ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Εισαγωγή

Το αγριογούρουνο αποτελεί δίχως άλλο ένα από τα πλέον δύσκολα και επικίνδυνα κυνήγια λόγω της ταχύτητας που αναπτύσσει κατά το τρέξιμο και της μεγάλης δύναμής του. Επιτίθεται άφοβα με ορμή και μανία εναντίον του ασύνετου κυνηγού ή σκύλου και τον ξεσκίζει.

Στην χώρα μας το κυνήγι γίνεται το φθινόπωρο και κυρίως το χειμώνα. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι κυνηγιού. Οι Έλληνες κυνηγοί χρησιμοποιούν την παγάνα. Γι' αυτήν χρειάζονται μέχρι και 30 κυνηγοί με τα σκυλιά τους, που χωρίζονται σε δύο ομάδες: σε αυτούς που θα πιάσουν τα καρτέρια (πόστα) και λέγονται ντουφέκια, και στους παγανιστάδες, οι οποίοι θα παγανίσουν την περιοχή που διάλεξαν για το κυνήγι. Έτσι, οι παγανιστάδες ξεκινούν από διαμετρικά αντίθετα σημεία προς το εσωτερικό του δάσους, κάνοντας δυνατούς θορύβους με κραυγές και χτυπώντας μεταλλικά αντικείμενα με σκοπό να τρομάξουν τα ζώα και να τα κατευθύνουν προς τα καρτέρια. Τα ντουφέκια, καθώς το έξαλλο ζώο περνάει ανάμεσά τους, το σημαδεύουν προσπαθώντας να το πετύχουν σε καίριο σημείο, γιατί αν το χτυπήσουν στην πανοπλία του το μόνο που θα κατορθώσουν να του προξενήσουν είναι μια πολύ επιπόλαιη πληγή.

Το κυνήγι του, όπως προαναφέρθηκε, γίνεται συνήθως από παρέες. Στην περιοχή μελέτης (Ν. Ιωαννίνων) κάθε παρέα αποτελείται από 10-20 άτομα και 2-10 σκυλιά κατά μ.ό. Οι κυνηγοί είναι άνθρωποι όλων των ηλικιών (15-90 ετών, έχουν παρατηρηθεί) και κυνηγούν με μεγαλύτερη ή μικρότερη συχνότητα ανάλογα με τον ελεύθερο χρόνο τους. Τα σκυλιά είναι σκυλιά καταδίωξης που σημαίνει ότι σπανίως προσπαθούν να επιτεθούν στο θήραμα. Συνήθως το καταδιώκουν. Αγοράζονται από Βουλγαρία - Γιουγκοσλαβία - Τουρκία και κοστίζουν 800,00-1500,00€ κατά μ.ό. (έχουν όμως πληρωθεί μέχρι και 3000,00€ για αγορά καλών σκυλιών). Της αγοράς προηγείται δοκιμή για 1-2 μήνες. Τα σκυλιά στεγάζονται σε κλουβιά σε κτήμα που ανήκει σε κυνηγό της παρέας και τα φροντίζουν (τροφή, ιατρική περίθαλψη) ένας ή περισσότεροι κυνηγοί που έχουν αναλάβει αυτήν την υπόθεση. Τα έξοδα της αγοράς και της συντήρησης μοιράζονται σε όλους. Η κυνηγετική περίοδος για τον αγριόχοιρο ξεκινά στις 15/9 και λήγει στις 10/1 του νέου έτους τα τελευταία χρόνια. Το κυνήγι δεν επιτρέπεται όλες τις μέρες της εβδομάδας αλλά μόνο Τετάρτη, Σάββατο και Κυριακή. Κάθε παρέα έχει δικαίωμα να θηρεύει μέχρι δυο αγριόχοιρους ανά ημερήσια έξοδο.

Στη χώρα μας ο τρόπος κύνηγιού είναι πάντα η παγάνα, όπου τα αγριογούρουνα πιέζονται από τους παγανιέριδες προς τα καρτέρια. Σε άλλες χώρες, εφαρμόζονται και το κυνήγι από κυνηγούς που ψάχνουν μόνοι ή στήνουν καρτέρι σε προετοιμασμένα σημεία. Η δεύτερη μέθοδος τείνει να είναι πιο επιλεκτική, επιτρέποντας στον κυνηγό να επιλέξει πιο θήραμα θα πάρει.

Όποια μέθοδος και αν εφαρμόζεται είναι ουσιαστικής σημασίας η αποφυγή θήρευσης του κυρίαρχου θηλυκού και των άλλων θηλυκών της αγέλης. Παράλληλα, η αφαίρεση των ανώριμων αρσενικών ωφελεί στην αναπαραγωγή της αγέλης.

Φάσεις του Κυνηγίου

Η πρώτη φάση του κυνηγίου έχει να κάνει με την επιλογή του μέρους που θα κυνηγήσει η παρέα. Αυτό γίνεται σε δυο στάδια: Το πρώτο αναφέρεται στη γενικότερη γεωγραφική τοποθεσία, συνήθως εντός του νομού, π.χ. στο Ν. Ιωαννίνων θα κυνηγήσουν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μαστοροχωριών. Το δεύτερο αναφέρεται στην επιλογή συγκεκριμένης πλαγιάς, ρέματος, λόφου ή συνδυασμού αυτών που θα κυνηγήσουν τελικά, π.χ. στο Δήμο Μαστοροχωριών θα κυνηγήσουν στα χωράφια της Καστάνιανης. Εδώ, πρέπει να σημειωθεί ότι η περιοχή που κυνηγά μια παρέα είναι μια έκταση 20-70 εκταρίων, η οποία οριοθετείται από μονοπάτια που είναι γνωστά στους κυνηγούς. Η πρώτη απόφαση παίρνεται την προηγούμενη μέρα συνήθως σε γνωστό καφενείο που συχνάζουν οι κυνηγοί. Οι απόντες ενημερώνονται τηλεφωνικά για την τελική επιλογή της τοποθεσίας. Η δεύτερη απόφαση λαμβάνεται επιτόπου αναλόγως με τις συνθήκες που επικρατούν.

Διακρίνονται δύο περιπτώσεις:

α) Αν μέχρι την προηγούμενη μέρα έβρεχε, πράγμα που σημαίνει ότι τα παλιά ίχνη έχουν σβηστεί και διακρίνονται εύκολα από αυτά της προηγούμενης μέρας, οι κυνηγοί χωρίζονται σε δυάδες και περπατούν στα μονοπάτια της περιοχής ψάχνοντας για φρέσκα ίχνη. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται «κόψιμο». Αν βρεθούν ίχνη περισσότερων ζώων να μπαίνουν σε μία περιοχή από αυτά που βγαίνουν, υποδηλώνεται ότι κάποια αγριογούρουνα είναι μέσα και ετοιμάζεται το στήσιμο της παγάνας. Αν δεν βρεθούν ίχνη μέχρι το μεσημέρι η παρέα εγκαταλείπει την περιοχή χωρίς να κυνηγήσει. Αυτό το κάνουν γιατί αν ξεκινήσουν παγάνα στην τύχη, είναι πιθανόν τα σκυλιά να πάρουν την μυρωδιά κάποιου άλλου ζώου και να χαθούν. Τουλάχιστον ένα σκυλί χάνεται με αυτόν τον τρόπο ανά παρέα κάθε χρόνο.

β) Όταν δεν έχει βρέξει πρόσφατα, η επιλογή του μέρους γίνεται με κριτήριο τα δεδομένα που υπάρχουν για παρόμοιες μέρες (δηλαδή μέρες με τις ίδιες καιρικές συνθήκες κ.λπ.) στο παρελθόν.

Αν δηλαδή παλιότερα είχαν βρει ή όχι αγριογούρουνα σε αυτό το μέρος με ανάλογες συνθήκες. Αφού αποφασιστεί το μέρος που θα κυνηγηθεί, ξεκινά το στήσιμο της παγάνας το οποίο αποτελεί τη δεύτερη φάση του κυνηγιού. Η παρέα χωρίζεται σε δυο λειτουργικά μέρη: τα καρτέρια και την παγάνα. Ο ρόλος ενός κυνηγού που θα πιάσει καρτέρι είναι να περιμένει, όσο το δυνατόν, χωρίς να γίνεται αντιληπτός, να περάσει το θήραμα και να το χτυπήσει. Τα καρτέρια απέχουν μεταξύ τους απόσταση 100-300 m με πρώτο κριτήριο την ασφάλεια των κυνηγών (να μην είναι δυνατόν να χτυπηθεί κάποιος κατά λάθος) και δεύτερον το να μην μπορεί μεταξύ δυο καρτεριών να περάσει κάποιο θήραμα χωρίς να γίνει αντιληπτό. Επιλέγονται δε οι θέσεις των καρτεριών συμφωνά με τις εμπειρίες προηγούμενων χρόνων. Ο ρόλος των κυνηγών που θα κάνουν παγάνα είναι να φωνάζουν και να ρίχνουν τουφεκίες στον αέρα, ωθώντας τα αγριογούρουνα προς τα καρτέρια. Η παγάνα και τα καρτέρια σχηματίζουν κλοιό (πιο πυκνό στα καρτέρια και πιο αραιό στη παγάνα). Την κύρια δουλειά την κάνουν τα σκυλιά, τα οποία μόλις πιάσουν οι κυνηγοί τις θέσεις τους, αφήνονται από κάποιο τίαχατζι πάνω στα ίχνη, αν έχουν βρεθεί τέτοια, ή αλλιώς τυχαία προς την μεριά των καρτεριών.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω τα σκυλιά αυτά είναι εκπαιδευμένα να ψάχνουν, να βρίσκουν και να καταδιώκουν τα αγριογούρουνα, σπανίως όμως επιχειρούν τα ίδια να τους επιτεθούν. Αυτό συμβαίνει μόνο σε μικρά αγριογούρουνα. Αντίθετα τα μεγαλύτερα επιτίθενται, ως δυνατότερα που είναι, αραιά και που στα σκυλιά με αποτέλεσμα συνήθως τον τραυματισμό και σπανιότερα τη θανάτωση των τελευταίων (την τελευταία δεκαετία η υπό μελέτη παρέα έχει χάσει τουλάχιστον 5 σκυλιά από επιθέσεις αγριογούρουνων).

Διακρίνονται τέσσερις συμπεριφορές των σκυλιών:

- α) Δε γαβγίζουν καθόλου: σημαίνει ότι δεν έχουν βρει ακόμα ίχνη ή μυρωδιά,
- β) Γαβγίζουν σποραδικά: έχουν βρει ίχνη και αναζητούν το θήραμα,
- γ) Γαβγίζουν και ουρλιάζουν (σαν τσοπανόσκυλα): έχουν βρει το θήραμα, το οποίο κάθεται συνήθως στο γιατάκι του και προσπαθούν να το εκφοβίσουν και να το τρέψουν σε φυγή,

δ) Γαβγίζουν ασταμάτητα: το θήραμα έχει σηκωθεί και τρέχει, τα σκυλιά το κυνηγάνε.

Η συμπεριφορά της παγάνας είναι ανάλογη αυτής των σκυλιών. Έτσι:

- α) Στην πρώτη περίπτωση, οι παγατζήδες φωνάζουν ανά διαστήματα,
- β) Στη δεύτερη, φωνάζουν αραιά και ρίχνουν αραιές τουφεκίες στον αέρα,
- γ) Η τρίτη είναι και η πιο κρίσιμη φάση: εδώ είναι πολύ πιθανόν το θήραμα αντί να σηκωθεί να φύγει να επιτεθεί στα σκυλιά. Για τον λόγο αυτόν, μόλις οι παγατζήδες

καταλάβουν ότι τα σκυλιά βρήκαν το αγριογούρουνο, φωνάζουν συνέχεια και ρίχνουν πολλές τουφεκιές στον αέρα έτσι ώστε να φύγει προς τα καρτέρια

δ) Στην τέταρτη περίπτωση, αφού το θήραμα έχει τραπή σε φυγή, οι φωνές και τα καρτέρια πυκνώνουν ακόμα περισσότερο.

Εδώ υπάρχουν τρία ενδεχόμενα:

- ✓ Το θήραμα να πάει στα καρτέρια και να χτυπηθεί,
- ✓ Το θήραμα να περάσει από τα καρτέρια και να φύγει εκτός παγάνας,
- ✓ Το θήραμα να γυρίσει πίσω.

Στην πρώτη περίπτωση το κυνήγι τελειώνει με επιτυχία. Μαζεύονται τα σκυλιά, ενημερώνονται όλοι και σιγά - σιγά επιστρέφουν προς τα αυτοκίνητα. Στη δεύτερη περίπτωση, το ζητούμενο είναι να πιαστούν τα σκυλιά και να μη φύγουν μαζί με το θήραμα. Δεν είναι λίγες οι φορές που κάποιιοι από τους κυνηγούς κάθονται με φωτιά ολόκληρο το βράδυ περιμένοντας τα σκυλιά να γυρίσουν. Στην τρίτη περίπτωση, αν η μέρα δεν έχει προχωρήσει πολύ, επαναλαμβάνεται η παγάνα. Αν το σούρουπο πλησιάζει, τότε οι κυνηγοί μαζεύουν τα σκυλιά και αποχωρούν.

Στην περίπτωση που έχουν θηρευτεί ένα ή περισσότερα αγριογούρουνα, τότε οι κυνηγοί πηγαίνουν σε γνωστό καφενείο ή ταβέρνα, συνήθως εκτός πόλης, όπου έχουν συνεννοηθεί εκ των προτέρων με τον ιδιοκτήτη και έχουν την άδεια να τα γδάρουν και να τα μοιράσουν. Αυτή είναι και η τρίτη και τελευταία φάση του κυνηγιού. Εκεί δύο με τρεις κυνηγοί ασχολούνται με το γδάρσιμο και το μοίρασμα ενώ οι άλλοι κυνηγοί τρώνε και πίνουν σε κλίμα ευφορίας με πειράγματα και ιστορίες από τους παλιότερους. Η όλη διαδικασία αποτελεί ένα μικρό γλέντι στο οποίο πολλές φορές συμμετέχουν φίλοι και γνωστοί των κυνηγών.

Το κρέας μοιράζεται κατά προσέγγιση σε ίσα κομμάτια και στη συνέχεια με κλήρωση παίρνουν όλοι το μεράδι τους. Το κεφάλι (ή τα κεφάλια) τα παίρνει δικαιοματικά αυτός που σκότωσε το αγριογούρουνο. Δικαίωμα στο μεράδι έχουν όλοι ανεξαρτήτως ηλικίας. Εκτός των κανονικών, βγαίνουν και ένα δυο μεράδια παραπάνω γι' αυτούς που φροντίζουν τα σκυλιά σαν επιβράβευση για τον κόπο τους.

Η παρέα από την οποία έχουν προκύψει τα στοιχεία θηρεύει κατά μ.ό. γύρω στα 20 αγριογούρουνα ετησίως την τελευταία δεκαετία.

Μύθοι και Πραγματικότητες στο Κυνήγι του Αγριόχοιρου

Σύμφωνα με το νόμο μία παρέα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα δέκα άτομα ανά ημερήσια έξοδο. Στην πράξη οι περισσότερες παρέες βγαίνουν για κυνήγι με τουλάχιστον δεκαπέντε άτομα ημερησίως.

Το κόστος αγοράς στα κοινά έξοδα διαιρείται με το 20 που είναι ο αριθμός των μελών της παρέας.

Το συνολικό κόστος όπως προκύπτει από τους πίνακες είναι:

α) €/έτος (50 μέρες) 1592,00-1679,5

β) €/έτος (25 μέρες) 100 2,5 - 0-10%

γ) €/μέρα (50 μέρες) 28,79-30,39

δ) €/μέρα (25 μέρες) 34,83-38,03

Στα συμπληρωματικά έξοδα περιλαμβάνονται αυτά που γίνονται για τη διάνοιξη και συντήρηση μονοπατιών που κάνει η παρέα κάθε καλοκαίρι, η τροφή που ρίχνουνε για τα αγριογούρουνα κάποιες μέρες το χρόνο, τσιγάρα κ.λπ. Τα απρόβλεπτα περιλαμβάνουν ιατρική περίθαλψη των σκυλιών σε περίπτωση τραυματισμού, τυχόν φθορές στα αυτοκίνητα κ.λπ. Εντός κυνηγετικής περιόδου, ένας κυνηγός, όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να κυνηγήσει περίπου 50 μέρες τις οποίες αφιερώνει εξολοκλήρου (από τις 05:00π.μ. έως τις 20:00μ.μ.) εκτός κυνηγιού αφιερώνονται 5-10 μέρες το χρόνο σε συγκεντρώσεις και άλλες δραστηριότητες και γύρω στις 15 ώρες το μήνα για συντήρηση του εξοπλισμού, προετοιμασία κ.λπ.

Το πραγματικό κόστος άσκησης του κυνηγιού ανέρχεται σε 100-1700€ χονδρικά. Ο συνολικός χρόνος απασχόλησης κυμαίνεται από 750-1200 ώρες το χρόνο κατά προσέγγιση. Το ισοδύναμο δαπάνης - χρόνου απασχόλησης είναι: 1,34-1,42€ ανά ώρα. Η παρέα θηρεύει όπως έχει ειπωθεί 20 αγριόχοιρους κατά μέσο όρο ετησίως οι οποίοι κατά μέσο όρο ζυγίζουνε 30 kg. Με δεδομένο ότι 1 kg καθαρού κρέατος αγριόχοιρου κοστίζει στην αγορά γύρω στα 20,00€ και ότι η παρέα απαρτίζεται από 20 άτομα κάθε κυνηγός απολαμβάνει γύρω στα 30 kg ανά έτος που ισοδυναμούνε με 600,00€. Επειδή στην πράξη οι περισσότεροι κυνηγάνε τα 2/3 του συνόλου των 50 ημερών κάθε κυνηγός απολαμβάνει γύρω στα 400,00€ ανά έτος (20 kg καθαρού κρέατος αγριόχοιρου).

Το συνολικό κόστος προς το συνολικό αποτέλεσμα είναι 2,5-4,25. Συμπεριφορά ενός κυνηγού και πιθανά διλήμματα (ατομικά, κοινωνικά, οικολογικά) ως προς τις συνέπειες του κυνηγιού Η συγκεκριμένη παρέα αποτελείται από ανθρώπους όλων των ηλικιών και ποικίλων επαγγελματιών (η πλειοψηφία των πτυχιούχων ανωτάτων και ανωτέρων σχολών είναι θετικών επιστημών). Όλοι μαζί συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού στόχου, ο οποίος δεν είναι αποκλειστικά η θανάτωση ενός ζώου αλλά η όλη διαδικασία μέχρι να φτάσουν εκεί (η επαφή με τη φύση, ορειβασία, συνεργασία - συμμετοχή στην παρέα, ικανοποίηση ενστίκτων, πρωινό ξύπνημα κ.ά.).

Οι κυνηγοί αποκτούν σημαντικές γνώσεις για τις συνήθειες και τις αντιδράσεις των θηραμάτων, σε βαθμό που πολλές φορές μπορούν να ερμηνεύσουν τη συμπεριφορά τους, κάτι στο οποίο η επιστήμη δεν έχει φτάσει ακόμα, όχι τουλάχιστον σε αυτό το

επίπεδο λόγω περιορισμένης έρευνας στο πεδίο. Οι περισσότεροι κυνηγοί αποκτούν έστω ωφέλιμα (για να μπορεί κανείς να κυνηγήσει πρέπει να υπάρχουν θηράματα), οικολογική συνείδηση και προστατεύουν στην ουσία την άγρια ζωή εκτός κυνηγιού με διάφορες ενέργειες (παροχή τροφής κ.λπ.). Αν τα χρήματα που δίνουν οι κυνηγοί κάθε χρόνο ή τουλάχιστον ένα σημαντικό μέρος αυτών επέστρεφαν στο κυνήγι με τη μορφή επιστημονικής έρευνας πάνω στις επιπτώσεις της θήρας στα θηράματα, θα ήταν δυνατό να γίνει ανάλυση και μελέτη των συμπερασμάτων που θα προέκυπταν έτσι ώστε να θεσπιστούν νέοι κανόνες για το κυνήγι με βάση τις αρχές της αειφορικής διαχείρισης. Δυστυχώς τέτοιες έρευνες δεν έχουν γίνει και δε γίνονται στην Ελλάδα και τα συμπεράσματα και οι αντιλήψεις που κυκλοφορούν από κυνηγούς, αντικυνηγούς και οικολόγους, είναι περισσότερο εικασίες παρά πραγματικότητα.

Σε παγκόσμια κλίμακα η λαθροθηρία (και όχι η νόμιμη θήρα) κατατάσσεται σαν πέμπτη ή έκτη αιτία μείωσης των πληθυσμών των άγριων ζώων. Πιο πάνω στη λίστα είναι οι καταστροφές βιοτόπων, τα φυτοφάρμακα, η ρύπανση του περιβάλλοντος, η απομόνωση των πληθυσμών και οι δηλητηριάσεις. Στο νομό Ιωαννίνων θηρεύονται ετησίως περί τα 1000-2000 αγριογούρουνα, χωρίς να υπάρχουν εμπειριστατωμένα στοιχεία γι' αυτό. Αυτός ο αριθμός φαίνεται να είναι σταθερός. Έτσι, οι περισσότεροι κυνηγοί έχουν την αίσθηση ότι οι απώλειες από το κυνήγι αναπληρώνονται. Σε αυτό συναινεί και ο μεγάλος αριθμός γεννήσεων ανά έτος.

Επειδή οι περισσότεροι κυνηγοί έχουν μεγαλώσει με συγγενείς και φίλους κυνηγούς, το κυνήγι φαντάζει γι' αυτούς ως μια φυσιολογική έκφραση, δραστηριότητα. Έτσι δεν έχουν διαπιστωθεί ιδιαίτερα διλήμματα ως προς τις συνέπειες αυτής.

Ο τρόπος κυνηγιού, όπως προαναφέρθηκε, είναι πάντα η παγάνα, όπου τα σκυλιά πιέζουν τα αγριογούρουνα προς τα καρτέρια των κυνηγών.

Ο καταλληλότερος καιρός για το κυνήγι του αγριογούρουνου είναι μετά από βροχή όπου τα ίχνη των γουρουνιών φαίνονται καλύτερα. Οι περισσότεροι σίγουρα από εμάς έχουμε δει κάποιο αυτοκίνητο στο βουνό να κινείται με μικρή ταχύτητα και πολλές φορές κάποιος κυνηγός να κατεβαίνει και να κοιτά στην άκρη του δρόμου. Φυσικά θα καταλάβετε ότι είναι γουρουνοκυνηγοί που ψάχνουν για αγριογούρουνα. Αφού εντοπίσουμε τα ίχνη των γουρουνιών αρχίζει το κόψιμο γύρω - γύρω, ώστε να βεβαιωθούμε ότι είναι μέσα. Αυτή η δουλειά γίνεται από έμπειρους κυνηγούς.

Εδώ, θα πρέπει να γίνει μια παρένθεση λέγοντας πως έμπειρος κυνηγός δεν θεωρείται κάποιος που ξέρει καλό σημάδι ή που κυνηγάει πολλά χρόνια, έμπειρος θεωρείται κάποιος που ξέρει καλά το βουνό, ξέρει να ξεχωρίζει φρέσκα από παλιά ίχνη και ξέρει πολύ καλά τις συνήθειες των γουρουνιών.

Απαγορεύεται η χρήση ασυρμάτων. Στο κυνήγι του αγριόχοιρου όλοι πλέον χρησιμοποιούν ασύρματο.

Απαγορεύεται η κατοχή και χρήση κυνηγετικού όπλου σε άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών. Στην πράξη οι νεαροί κυνηγοί ξεκινούν να παίρνουν όπλο στα χέρια τους από την ηλικία των 14 ετών και πάνω, εποπτευόμενοι συνήθως από κάποιον μεγαλύτερο. Εκτιμάται ότι οι κυνηγοί που οπλοφορούν από αυτήν την ηλικία, φτάνουν στο 18ο έτος έχοντας αποκτήσει πλέον σημαντική εμπειρία και γνωρίζοντας όλους τους κανόνες που διέπουν την οπλοχρησία. Έτσι είναι έτοιμοι να κυνηγήσουν και μόνοι τους με ασφάλεια. Αντίθετα, δεν προβλέπεται από την ελληνική νομοθεσία ανάλογη εκπαίδευση για κάποιον που πρωτοπιάνει όπλο στα 18 του, νόμιμα.

Επιτρέπεται η θήρευση μέχρι δύο αγριόχοιρων ανά παρέα, ανά ημερήσια έξοδο. Σπανίως μία παρέα, αν έχει την δυνατότητα να χτυπήσει περισσότερους, δε θα το κάνει. Συνήθως, μία παρέα σταματά αφού έχουν χτυπηθεί 4-5 αγριογούρουνα.

Προϋποθέσεις Απόκτησης του Δικαιώματος Άσκησης Θήρας

Για να μπορεί κάποιος να πάρει μέρος σε κυνήγι αγριογούρουνου, πρέπει:

- ◆ Να έχει το νομικό δικαίωμα της κατοχής και χρήσης κυνηγετικού όπλου καθώς και άδεια άσκησης θήρας.
- ◆ Να έχει τον απαραίτητο κυνηγετικό εξοπλισμό
- ◆ Να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει όλες τις καιρικές συνθήκες
- ◆ Να έχει την οικονομική άνεση να καλύψει κάποιες συμπληρωματικές και κάποιες απρόβλεπτες ανάγκες που είναι δυνατόν να προκύψουν.

Για να έχει κανείς το νομικό δικαίωμα να κυνηγήσει πρέπει να έχει άδεια κατοχής κυνηγετικού όπλου και άδεια θήρας υπό την προϋπόθεση ότι έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του. Προϋπόθεση για την απόκτηση των δύο αδειών είναι: το λευκό ποινικό μητρώο, η εξέταση από ψυχολόγο που θα πιστοποιεί ότι ο υποψήφιος είναι σε θέση ψυχικά να φέρει όπλο, η επιτυχία σε κάποιες υποτυπώδεις εξετάσεις και η κατάθεση του ποσού των 70,00-100,00€ ετησίως για την έκδοση ή ανανέωση της άδειας θήρας και την ασφάλισή του. Η άδεια θήρας διακρίνεται σε τοπική, περιφερειακή και γενική και δίνει το δικαίωμα στο δικαιούχο να κυνηγήσει στα πλαίσια του νομού, της περιφέρειας ή ολόκληρης της επικράτειας αντίστοιχα.

Τα έσοδα από τις άδειες φορολογούνται και το υπόλοιπο το διαχειρίζεται το Υπουργείο Γεωργίας και οι κατά τόπους κυνηγετικοί σύλλογοι. Από αυτό το υπόλοιπο ένα μέρος διατίθεται για εμπλουτισμούς με θηράματα στις περιοχές με έντονη κυνηγετική δραστηριότητα, ενώ το μεγαλύτερο μέρος διατίθεται για τη χρηματοδότηση της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος. Η τελευταία είναι ένα

όργανο που έχουν ιδρύσει` οι κυνηγετικοί σύλλογοι με στόχο την πάταξη της λαθροθηρίας και την τήρηση των νόμων που διέπουν το κυνήγι. Χωρίζεται σε έξι κυνηγετικές ομοσπονδίες οι οποίες απαρτίζονται από θηροφύλακες, επιστημονικό (κυρίως δασολόγους) και διοικητικό προσωπικό. Η συνομοσπονδία συστήθηκε την τελευταία πενταετία και φαίνεται να παράγει αξιόλογο έργο, καλύπτοντας πολλά από τα κενά που αφήνει η έλλειψη προσωπικού στα κατά τόπους δασαρχεία.

Ο απαραίτητος κυνηγετικός εξοπλισμός περιλαμβάνει το κυνηγετικό όπλο, τη φυσιγγιοθήκη, ένα μαχαίρι ή σουγιά και τα φυσίγγια. Οι περισσότεροι κυνηγοί χρησιμοποιούν παλιά ρούχα ή στρατιωτικά ρούχα που έχουν κρατήσει. Ο ρουχισμός που είναι απαραίτητο να αγοραστεί περιλαμβάνει: παπούτσια, σκούφο, γάντια, χοντρές κάλτσες, πανωφόρι και αδιάβροχο. Συμπληρωματικές δαπάνες αποτελούν η βενζίνη, τα έξοδα συντήρησης του αυτοκινήτου και η διατροφή κατά τη διάρκεια του κυνηγιού. Στα παραπάνω προστίθεται το κόστος της αγοράς και της συντήρησης των σκυλιών. Το συνολικό κόστος αυτών, σε ετήσια και ημερήσια βάση, καθώς και ο χρόνος ζωής ανά είδος, φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

Έχουν ληφθεί σα δεδομένα:

α) Ένας κυνηγός μπορεί να κυνηγήσει συμφωνά με την κυνηγετική περίοδο 50 μέρες το χρόνο,

β) Κατά μέσο όρο μία ημερήσια έξοδος ισοδυναμεί με κάλυψη απόστασης 150 km (πήγαινε-έλα),

γ) Σε κάθε αυτοκίνητο επιβαίνουν δυο άτομα,

δ) Ένα αυτοκίνητο αλλάζει λάδια κάθε 7500 km και κάνει σέρβις κάθε 15000 km,

ε) Η τιμή της βενζίνης (η οποία δεν είναι σταθερή) είναι 0,80 ανά λίτρο,

στ) Ένα αυτοκίνητο καίει κατά μέσο όρο 8 λίτρα ανά 100 km,

ζ) Ένα αυτοκίνητο αλλάζει ελαστικά κάθε 45000 km και αναρτήσεις κάθε 75000 km.

Επίσης, έχει ληφθεί σα δεδομένο ότι ένας κυνηγός συνεχίζει να κυνηγά για τουλάχιστον μία δεκαπενταετία που είναι και ο μέσος χρόνος ζωής ενός κυνηγετικού όπλου. Έτσι οι τιμές που φαίνονται στους παρακάτω πίνακες αποσβένονται στο χρόνο ζωής κάθε προϊόντος χωριστά. Ο πρώτος πίνακας περιλαμβάνει τα πάγια έξοδα του κυνηγιού, δηλαδή αυτά που είναι ανεξάρτητα της συχνότητας με την οποία θα κυνηγήσει ενώ ο δεύτερος τα μεταβλητά έξοδα. Οι τιμές καλύπτουν δυο ενδεχόμενα:

α) Ο κυνηγός να κυνηγήσει και τις 50 μέρες που έχει δικαίωμα,

β) Να κυνηγήσει τις μισές. Στην πράξη οι περισσότεροι κυνηγοί κυνηγούν 25-35 μέρες το χρόνο.

Αφού λοιπόν βεβαιωθούμε ότι έχουμε κλείσει τα γουρούνια μέσα στη περιοχή **A** βάζουμε τα καρτέρια κατά μήκος της γραμμής **B** και είμαστε έτοιμοι να αμολήσουμε τα σκυλιά από το σημείο **Γ**. Τα σκυλιά παίρνουν τον ντορό όπως λέμε και φτάνουν στο γιατάκι του γουρουνιού. Εδώ αρχίζει το πρώτο δύσκολο και επικίνδυνο μέρος αυτού του κυνηγιού. Αν το γουρούνι είναι μεγάλο, ή αν δεν φοβάται τα σκυλιά, δεν σηκώνεται εύκολα και το σκυλί ή τα σκυλιά πρέπει να είναι έμπειρα για να το καταφέρουν. Εδώ, πολλά σκυλιά πέφτουν θύματα των γουρουνιών αφού από την μανία τους να σηκωθεί το θήραμα και να το κυνηγήσουν πηγαίνουν κοντά στα γουρούνια και έτσι επέλθετε το μοιραίο. Βέβαια οι περισσότερες ζημιές γίνονται ως εξής: τα γουρούνια σηκώνονται από το γιατάκι κάνουν μερικά μέτρα και σταματούν. Τα σκυλιά νομίζοντας ότι έχει αρχίσει η καταδίωξη αρχίζουν να τρέχουν πίσω τους και έτσι τα γουρούνια που παραμονεύουν τα τραυματίζουν, πολλές φορές θανάσιμα. Συνήθως τα χτυπήματα προέρχονται από γουρούνια 70-140 kg τα οποία είναι μεν μεγάλα αλλά είναι και ευκίνητα.

Οι ράτσες που χρησιμοποιούνται στο κυνήγι του αγριογούρουνου δεν είναι συγκεκριμένες, αρκεί μόνο να έχουν αντοχή, ψυχραιμία, επιμονή, υπομονή και θάρρος. Όποιο σκυλί διαθέτει αυτά τα προσόντα μπορεί να γίνει ένα πολύ καλό γουρουνόσκυλο.

Εδώ αρχίζει η δουλειά του παγανιέρη, του κυνηγού που ακολουθεί τα σκυλιά και προσπαθεί να είναι πάντα κοντά τους. Μόλις τα σκυλιά εντοπίσουν το θήραμα τότε αυτός αρχίζει να φωνάζει και να πυροβολεί στον αέρα για εκφοβισμό και για να καταλάβουν τα καρτέρια ότι εντοπίστηκε το θήραμα και ότι πρέπει να είναι σε ετοιμότητα.

Αφού το θήραμα σηκωθεί ξεκινά ένα πολύωρο κυνήγι που μπορεί να κρατήσει μέχρι το βράδυ αναλόγως με την τύχη του γουρουνιού και των καρτεριών και αναλόγως τα σκυλιά που έχουμε. Το γουρούνι βάζει το κεφάλι κάτω, όπως λέμε εμείς και μπορεί να διανύσει πολλά χιλιόμετρα αν δεν πέσει πάνω σε κάποιο καρτέρι.

Οι κυνηγοί που είναι στα καρτέρια πρέπει να είναι σε ετοιμότητα από την ώρα που το γουρούνι σηκωθεί μέχρι την ώρα που θα ειδοποιηθούν ότι το κυνήγι τέλειωσε,

έχοντας καλή ή κακή έκβαση και όχι μόλις βαρεθούν να φεύγουν από την θέση τους. Αυτό μπορεί να αποδειχθεί μοιραίο για την ζωή τους πάνω από όλα αλλά και για το κυνήγι. Ένα πλεονέκτημα που έχουν οι κυνηγοί έναντι των γουρουνιών είναι ότι τα γουρούνια όταν τρέχουν κάνουν πολύ θόρυβο και έτσι ξέρουμε ανά πάση στιγμή που θα μας βγουν. Βέβαια και τα γουρούνια έχουν πλεονεκτήματα έναντι των κυνηγών, κατά την γνώμη μου περισσότερο, όπως την όσφρηση και την ακοή τους την ταχύτητα τους και την δυνατότητα να κρύβονται μέσα στο πυκνό. Έτσι λοιπόν οι κυνηγοί πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί στο καρτέρι να μην μιλούν, να μην καπνίζουν και με λίγα λόγια να μην προδίδουν την παρουσία τους.

Τα φυσίγγια που πρέπει να χρησιμοποιούνται στο κυνήγι του γουρουνιού είναι τα μονόβολα και τα δράμια. Οι έμπειροι και καλοί σκοπευτές χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο μονόβολα για να ελαχιστοποιήσουν τις πιθανότητες να χάσουν κάποιο θήραμα που θα πάει κάπου μακριά και θα ψοφήσει.

Αυτός είναι ο βασικός τρόπος κυνηγιού του αγριογούρουνου με μερικές αλλαγές από περιοχή σε περιοχή, που πάντα όμως έχει έναν επικεφαλής, τον αρχηγό της ομάδας, που είναι υπεύθυνος για την οργάνωση του κυνηγιού και ο οποίος έχει πάντα τον τελευταίο λόγο.

Οδηγίες στους Νέους Αγριογουρουνοκυνηγούς

- ❖ Πριν απ' όλα είναι αστείο ένας αγριογουρουνοκυνηγός να φοράει κρεμαστάρι.
- ❖ Να είστε συνεπείς στην ώρα συνάντησης. Η συνέπεια δείχνει υπεύθυνο άτομο.
- ❖ Μην ανακατεύετε (κάνοντας τον έξυπνο) στις συζητήσεις των εμπειρών για το τι και πώς θα γίνει.

- ❖ Να έχετε τα πράγματά σας συμμαζεμένα, ώστε όταν κατεβείτε από το αυτοκίνητο να είστε έτοιμοι για αναχώρηση.

- ❖ Μην χτυπάτε με δύναμη τις πόρτες των αυτοκινήτων στο βουνό. Αν δεν φυσάει μπορεί να ακουστούν σε απόσταση εκατοντάδων μέτρων.

- ❖ Το όπλο σας ποτέ γυρισμένο σε άνθρωπο.
- ❖ Μην πατάτε ποτέ την σκανδάλη αν δεν είστε σίγουροι γι' αυτό που σκοπεύετε
- ❖ Αποφεύγετε όσο μπορείτε τους θορύβους στο βουνό και κυρίως μην μιλάτε. Συνεννοηθείτε με χειρονομίες από μακριά ή πλησιάστε μεταξύ σας και συνεννοηθείτε ψιθυριστά.

- ❖ Στον ανήφορο μικρά βήματα. Στον κατήφορο προσοχή στα στραβοπατήματα.
- ❖ Στο καρτέρι να ελέγχετε το όπλο σας, και στην παγάνα να μην λυπάστε τον κόπο σας.

- ◆ Μην πλησιάζετε ποτέ ένα χτυπημένο αγριογούρουνο από την κάτω πλευρά και από μπροστά. Πάντα από πάνω ή από πίσω.
- ◆ Μην πανικοβληθείτε αν χαθείτε, αν νυχτώσει, ή ακόμα κι αν είστε μόνος και τραυματιστείτε. Η ψυχραιμία είναι ο καλύτερος βοηθός σε αυτές τις περιπτώσεις.
- ◆ Μην απέχετε από το καθάρισμα, το κουβάλημα, το γδάρισμα, το τεμάχισμα και εμφανιστείτε μόνο στο μοίρασμα ενός αγριογούρουνου.
- ◆ Αν όλα αυτά γίνουν μέρος του κυνηγιού σας και με την βοήθεια των έμπειρων αγριογουρουνοκυνηγών και αν εσείς φυσικά το θέλετε, μια μέρα θα γίνετε ένας καλός αγριογουρουνοκυνηγός.

ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΙΟΓΟΥΡΟΥΝΟΚΥΝΗΓΩΝ

ΚΑΠΡΟΣ	Είναι το μεγάλο αρσενικό
ΜΟΝΙΑΣ	Ονομασία του αγριογούρουνου
ΤΕΚΛΕΜΕΣ	Ονομάζεται έτσι επειδή ζει μόνο του.
ΣΚΡΟΦΑ	Είναι το θηλυκό αγριογούρουνο.
ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟΣ	Το πολύ μικρό αγριογούρουνο
ΠΑΓΑΝΑ	Τρόπος ομαδικού κυνηγιού
ΠΑΓΑΝΙΕΡΗΣ	Ο κυνηγός που ξεσηκώνει το θήραμα και το κατευθύνει στα περάσματα.
ΠΕΡΑΣΜΑ	Σημείο διέλευσης αγριογούρουνων.
ΚΑΡΤΕΡΙ	Ο κυνηγός που ελέγχει ένα πέρασμα και ο ίδιος ο τόπος όπου ο κυνηγός ενεδρεύει.
ΓΙΑΤΑΚΙ	ένα βολικό μέρος για ξεκούραση και ύπνο
ΓΙΑΤΑΚΛΙΚΙ	Πυκνό μέρος κατάλληλο για κατασκευή γιατακιού.
ΝΤΟΡΟΣ	Πάτημα θηράματος.
ΣΟΥΡΤΑΡΑ	Τα ίχνη κοπαδιού(σε μια γραμμή).
ΚΟΨΙΜΟ	Ο έλεγχος για ίχνη αγριογούρουνων.
ΟΡΦΑΝΑ	Τα δυο μικρά πίσω νύχια.
ΠΙΡΤΣΙΑ	Η χαίτη του αγριογούρουνου.
ΔΡΑΜΙΑ	Το φυσίγγι που περιέχει σφαιρίδια
ΜΟΝΟΒΟΛΟ	Το φυσίγγι που περιέχει ένα βλήμα
ΖΩΜΑ	Κλείσιμο του μέρος που θα γίνει
ΔΕΣΙΜΟ	Η παγάνα
ΣΤΑΜΠΑ	Το γαύγισμα του σκύλου στο ίδιο σημείο επειδή το αγριογούρουνο δεν σηκώνεται.
ΚΛΑΡΑ	Το συνεχόμενο γαύγισμα του σκύλου όταν κυνηγάει.
ΖΟΥΡΝΑΣ	Το ρύγχος του αγριογούρουνου
ΛΟΥΤΣΕΣ	Σημεία όπου υπάρχουν λασπόνερα και τα αγριογούρουνα
ΓΟΥΡΟΥΝΟΓΚΙΟΛΕΣ	Όταν τα αγριογούρουνα κάνουν το «μπάνιο» τους

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ο Νόμος περί Θήρας

Άρθρο 251: Θηράματα. **Άρθρο 252:** Μέσα ασκήσεως θήρας. **Άρθρο 255:** Κυνηγητικοί κύνες. **Άρθρο 256:** Απηγορευμένοι εις την θήραν χώροι. **Άρθρο 257:** Προστασία υδροβίων - Σκοπευτήρια - Αμοιβαί διώξεως επιβλαβών. **Άρθρο 258:** Γενικαί απαγορεύσεις θήρας. **Άρθρο 259:** Ειδικά μέτρα προστασίας θηραμάτων. **Άρθρο 260:** Κυνηγετικά περιφέρειαι. **Άρθρο 261:** Χρόνος Θήρας. **Άρθρο 262:** Άδειαι Θήρας. **Άρθρο 263:** Θήρα υπό δασικών υπαλλήλων. **Άρθρο 264:** Απαγορεύσεις χορηγήσεως αδειών θήρας. **Άρθρο 287:** Ποιναί κατά των παραβαινόντων τας διατάξεις περί θήρας. **Άρθρο 288:** Κατάσχεσις και δήμευσις μέσων παρανόμου Θήρας. **Άρθρο 289:** Καθήκοντα ανακριτικών υπαλλήλων επί παρανόμου θήρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Θηράματα - Μέσα ασκήσεως θήρας. Κυνηγετικά περιοχαί

Άρθρο 251: Θηράματα

1. Η Θήρα επιτρέπεται νά ασκείται ως άθλημα, καθ' όλην την Επικράτειαν, κατά τας διατάξεις του παρόντος κώδικος. 2. Ως θηρεύσιμα θηράματα νοούνται πάντα τα άγρια θηλαστικά καί πτηνά πλήν: Εκ των θηλαστικών: Των ακανθοχοίρου, νυκτερίδος, μυγαλής, ασπάλακος. Εκ των πτηνών: α) Των μικροτέρων κατά μέγεθος της σιπαρήθρας, μη συμπεριλαμβανομένης (τουτέστι των μικροτέρων εις μήκος των 17 εκ.), β) τών κύκνου, πελαργού, φοινικόπτερου ροδοχρόου, γερανού, κούκου, όλων τών ειδών γυπτός (ορνέου), παντός είδους δρυοκολάπτου, έποπος (τσαλαπετεινού), όλων τών ειδών κίρκου (κρικινεζιού) καί τριόρχου, ακριδοθήρα (άγιοπουλιού), σίπτης (τσοπανάκου σφυρικτή), αίγοθήλου (γιδοβίζι - πλάνου), του μικρού μελανοκεφάλου γλάρου, παντός είδους χελιδόνος, του κορακίου (χαλκοκουρούνας), παντός είδους νυκτοβίων και της τρυγόνος της στρεπτοπηλίας δεκαοκτώ (δεκοχτούρας).

Άρθρο 252: Μέσα ασκήσεως θήρας (Ως έτροποποιήθη δι' αρθρ. 2 ν. 177/1975)

1. Η θήρα άσκειται μόνον διά συνήθους κυνηγετικού επωμιζομένου πυροβόλου όπλου, ώς και δια τόξου καί κυνηγετικού μαχαιρίου, μετά ή άνευ κυνός. Ως συνήθη κυνηγετικά όπλα νοούνται τά επωμιζόμενα μονόκαννα, δίκαννα, επαναληπτικά ή

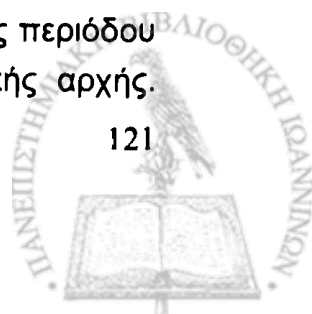
αυτογεμή (αυτόματα) τοιαύτα, έχοντα το εσωτερικόν τής κάννης λείον και ουχί ραβδωτόν. Η διά πυροβόλου πολεμικού όπλου ή αεροβόλου ή άλλου είδους όπλου άσκησις της θήρας απαγορεύεται. 2. Πας κάτοχος κυνηγετικού, κατά τήν έννοιαν του άρθρου 1 παράγρ. ιβ του Ν.Δ. 542/1970 όπλου, ύποχρεούται όπως, εντός τριμήνου από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος, εφοδιασθή υπό της οικείας Δασικής Αρχής διά δελτίου κατοχής κυνηγετικού όπλου. Τήν υποχρέωσιν ταύτην έχουν και οι εφεξής αποκτώντες κυνηγετικά όπλα, οίτινες υποχρεούνται όπως, εντός τριμήνου από της κτήσεως του όπλου, εφοδιάζονται διά του ως άνω δελτίου. Τής υποχρεώσεως ταύτης εξαιρούνται οι σπλουργοί και οι έμποροι όπλων. Δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, δημοσιευομένης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, καθορίζονται αι λεπτομέρειαι της εκδόσεως του ως άνω δελτίου. Εν περιπτώσει μή εμπροθέσμου εκδόσεως του δελτίου κατοχής, υπαιτιότητις του ενδιαφερομένου, επιβάλλεται υπό της Δασικής Αρχής και πρόστιμον, υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, (Κεφάλαιον Θήρας), ούτινος το ύψος καθορίζεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, όπερ δεν δύναται να είναι κατώτερον τών 1.000 δρχ. ουδέ ανώτερον των 10.000 δρχ. 3. Κατά πάσαν περίπτωσην μεταφοράς κυνηγετικού όπλου δι' οχημάτων παντός είδους, πλοίων κ.λπ. ή εντός κατωκημένων περιοχών, το κυνηγετικόν όπλον δέον να είναι κενόν φυσιγγίων και να φέρεται υποχρεωτικώς εντός θήκης, λελυμένον. Τα εντός των οικιών φυλαττόμενα κυνηγετικά όπλα, δέον όπως τηρούνται κενά φυσιγγίων. 4. Δύναται ο Υπουργός Γεωργίας, όταν απαγορεύεται η θήρα, να επιβάλη δι' αποφάσεώς του, την σφράγισιν των κυνηγετικών όπλων. Εν συνδρομή τεχνικών ή άλλων ειδικών λόγων, ρητώς εν τη αποφάσει του αναφερομένων, δύναται νά εξαιρή τής υποχρεώσεως ταύτης ωρισμένας της Επικρατείας περιοχάς. 5. Απαγορεύεται η τοποθέτησις και η χρήσις παγίδων, δηλητηρίων, δικτύων, βρόχων, ιξού, ειδικών καθρεπτών, αγκίστρων και παντος είδους ελκυστικών φώτων ή οργάνων ή άλλων αναλόγων μέσων, σκοπόν έχόντων τήν θανάτωσιν, σύλληψιν ή νάρκωσιν, εν γένει αγρίων θηλαστικών και πτηνών, ως και η εμπορία, κατασκευή και ή έκ του εξωτερικού εισαγωγή των οργάνων τούτων. 6. Απαγορεύεται ή προς θήραν χρησιμοποίησις ελαστικής σφενδόνης, κραχτών, ομοιωμάτων και μιμητικών φωνών τών θηραμάτων. 7. Χρήσις παγίδων πάσης φύσεως επιτρέπεται νά γίνεται μετ' έγκρισιν του Υπουργού Γεωργίας μόνον δι' έπιστημονικούς σκοπούς (δακτυλίωσις, μελέται, ταρίχευσις).

Άρθρο 255: Κυνηγητικοί κύνες

1. Κύριοι κυνηγετικών κυνών, μη εφοδιασμένοι δια δελτίου ταυτότητος τούτων, δεν απολαμβάνουν των περί προστασίας των κυνηγετικών διατάξεων του παρόντος.
2. Το δελτίον ταυτότητος των κυνηγετικών κυνών χορηγείται εις τούς κυρίους τούτων

υπό τού οικείου κυνηγετικού συλλόγου, επί καταβολή παραβόλου οριζόμενου δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας. 3. Προς διάκρισιν των κυνηγετικών κυνών, καθιερύεται ενιαίον ομοιόμορφον διακριτικόν σήμα δι' άπασαν την Επικράτειαν, καθοριζόμενον δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας. 4. Η μεταφορά διά δημοσίου μεταφορικού μέσου κυνηγετικού κυνός άνευ φιμώτρου απαγορεύεται. 5. Απαγορεύεται η κατά τήν νύκτα, εν υπαίθρω ελευθέρα ή υπό επιτήρησιν κυκλοφορία κυνηγετικών κυνών, ως και η κατά την ημέραν ελευθέρα κυκλοφορία τούτων, όταν και όπου απαγορεύεται η θήρα. Κυνηγετικοί κύνες, περιπλανώμενοι εν υπαίθρω, κατά την απαγορευμένην περίοδον θήρας ή κατά τήν νύκτα ή δυνάμενοι νά προκαλέσουν φθοράς εις την αγρίαν πανίδα συλλαμβάνονται καί εν ανάγκη εξοντώνονται. Ομοίως χαρακτηρίζονται ως αδέσποτα ζώα καί εξοντώνονται διά παντός μέσου, πάντες οι ελευθέρως εν υπαίθρω κατά πάσαν εποχήν κυκλοφορούντες εις τας ελεγχόμενας κυνηγετικές περιοχάς, τα μόνιμα καταφύγια θηραμάτων και εκτροφεία μη κυνηγετικοί κύνες, παντός είδους, ως και οι γαλαί. 6. Απαγορεύεται η διατήρησις εις υπαιθρίους ποιμενικάς εγκαταστάσεις κυνηγετικών κυνών, ιδίως κυνών διώξεως (ιχνηλατών), ήτοι λαγοσκύλων, φωλεοδυτών, λαγωνικών. 7. Ο συλλαμβάνων κυνηγετικόν κύνα περιπλανώμενον, φέροντα όμως διακριτικόν σήμα, υποχρεούται όπως παραδώση τούτον αμελλητί εις τον κύριον του ή την πλησιεστέραν δασικήν ή αστυνομικήν αρχήν. Η αστυνομική αρχή υποχρεούται να ειδοποιήση αμέσως το πλησιέστερον δασικόν όργανον. Η δασική ή καί άλλη αρχή παραδίδει τον κύνα εις τον οικείον κυνηγετικόν σύλλογον, ο οποίος υποχρεούται όπως φροντίση διά την εύρεσιν του κατόχου καί την απόδοσιν τούτου, μετά την καταβολήν των μέχρι της αποδόσεως εξόδων διατροφής καί συντηρήσεώς του. Εάν εντός 15 ημερών από της παραδόσεως τού κυνός εις τον κυνηγετικόν σύλλογον δεν ευρεθή ο κύριος τούτου, ο σύλλογος προβαίνει εις την δια δημοπρασίας εκποίησην του κυνός, των πρακτικών ταύτης υποκειμένων εις την έγκρισιν του δασάρχου. Το εκπλειστηρίασμα, μετά τήν αφαιρέσιν των καταβληθέντων εξόδων διατροφής καί συντηρήσεως του κυνός, αποδίδεται εις τον κύριον τούτου, εφ' όσον ήθελε παρουσιασθή εντός μηνός από της εκποιήσεως, άλλως εισάγεται εις το Κεντρικόν Ταμείον Γεωργίας, Κτηνοτροφίας καί Δασών (εις ειδικόν λογαριασμόν «Κεφάλαιον θήρας»), πλην του ενός τρίτου χορηγουμένου ως αμοιβή εις τον συλλαβόντα τον κύνα. 8. Επί κυνηγετικών κυνών δεν έχει εφαρμογή η διάταξις του Άρθρου 80 παρ. 3 του ν. 3030 της 6/11.10.1954 (περί Αγροφυλακής). 9. Διά τούς κυνηγετικούς κύνας ισχύουν κατά τά λοιπά αι περί συλλογής κυνών αστυνομικάί διατάξεις. 10. Επιτρέπεται η εγκύμνασις των κυνών δεικτών καί ερευνητών, συνοδευόμενων υπό των κυνηγών ή κυναγωγών, μη φερόντων κυνηγετικόν όπλον, ένα μήνα προ της ενάρξεως της κυνηγετικής περιόδου και εις περιωρισμένας εκτάσεις, καθοριζόμενας υπό της οικείας δασικής αρχής.

11. Επιτρέπεται μετά ή άνευ κυνός, κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, η χρησιμοποίησις θηρευτικού ιέρακος μόνον διά θήραν αποδημητικών πτηνών (ιερακοθηρία), εγκυμνασμένου αετού διά την θήραν των επιβλαβών θηλαστικών ως και της ικτίδος (γαλής) διά την θήραν των αγριοκονίκλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Απαγόρευσις θήρας - Προστασία θηραμάτων

Άρθρο 256: Απηγορευμένοι εις την θήραν χώροι

(Ως ετροποποιήθη δι' άρθρ. 6 του ν. 177/1975)

1. Απαγορεύεται η θήρα εντός των πόλεων, κωμοπόλεων, χωρίων ή συνοικισμών εν γένει καί εις ακτίνα 250 μέτρων από της παρυφής αυτών ή εις ακτίνα 100 μέτρων από μεμονωμένων οικιών. Κατά παρέκκλισιν δύναται ο Υπουργός Γεωργίας, μετά πρότασιν της δασικής αρχής και συμφώνου γνώμης της οικείας αστυνομικής αρχής, να επιτρέπη την θήραν των επιβλαβών θηραμάτων και εις τους ανωτέρω χώρους. 2. Απαγορεύεται η θήρα άνευ της συγκαταθέσεως του ιδιοκτήτου, νομέως ή μισθωτού: α) Εντός των αμπελώνων από της ενάρξεως της περιόδου της θήρας έως λήξεως του τρυγητού. β) Εντός των αθερίστων λειμώνων. γ) Εντός καλλιεργουμένων εκτάσεων ή οπωρώνων από της ανθοφορίας μέχρι καί της συγκομιδής των καρπών. δ. Εντός περιφραγμένων διά συνεχούς αδιαπεράστου καί ανυπερβλήτου από άνθρωπον φράχτου παντός είδους, ύψους τουλάχιστον ενός και ημίσεος του μέτρου (1,50) ιδιοκτήτων εκτάσεων. 3. Απαγορεύεται η θήρα εντός του πυρήνος εθνικών δρυμών. 4. Απαγορεύεται η θήρα δια σκοπεύσεως επί πτηνών ισταμένων επί τηλεγραφικών σύλων, τηλεγραφικών καλωδίων του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος και λοιπών έργων, εφ' ων δύναται νά προκληθή βλάβη εις τας εγκαταστάσεις. 5. Απαγορεύεται η τοποθέτησις απαγορευτικών της θήρας πινακίδων, άνευ προηγουμένης εγγράφου εγκρίσεως της οικείας Δασικής Αρχής.

Άρθρο 257: Προστασία υδροβίων - Σκοπευτήρια - Αμοιβαί διώξεως επιβλαβών θηραμάτων

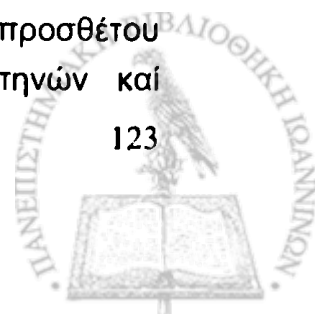
1. Εις τα βασιλικά δασοκτήματα καί πανεπιστημιακά δάση επιτρέπεται η άσκησις της θήρας κατά τας διατάξεις τού παροντος, κατόπιν ειδικής αδείας της διευθύνσεως των βασιλικών κτημάτων ή των πανεπιστημιακών αρχών. 2. Εις περιοχάς περιλαμβανούσας λίμνας, βάλτους, ελώδεις εκτάσεις ή δέλτα ποταμών καί ποταμοκόλπους, ως και παροχθίους γενικώς εκτάσεις, εις ας σταθμεύουν και διαβιούν τα υδρόβια πτερωτά θηράματα (ένυδρα και παρυδάτια), δύναται ο

Υπουργός Γεωργίας δι' αποφάσεώς του να λάβη παν μέτρον πρόσφορον αποβλέπον εις την διατήρησιν, διαφύλαξιν καί αύξησιν του θηραματικού κεφαλαίου, σχετικόν προς την ενάσκησιν της θήρας. 3. Απαγορεύεται πάσα μόλυνσις δι' οιουδήποτε τρόπου υδάτων, λιμνών, ποταμών, λιμνοθαλασσών, είτε δια δηλητηρίου είτε εξ υπολειμμάτων διαφόρων εργοστασίων και βιομηχανιών. Οι ιδιοκτήται τούτων υποχρεούνται όπως, διά της ιδρυτικής των μελέτης ή διά συμπληρωματικής τοιαύτης διά τά ήδη υφιστάμενα, προβλέπουν την κατασκευήν των απαιτητών τεχνικών έργων προς ασφαλή και αζήμιον, δια τα ρέοντα ύδατα, την πανίδα και χλωρίδα, παροχέτευσιν των βιομηχανικών ακαθάρτων υδάτων. 4. Επιτρέπεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, τη πρότασι της κυνηγετικής συνομοσπονδίας και σύμφωνο γνώμη του δασάρχου, η ίδρυσις κυνηγετικών σκοπευτηρίων παρά τών κυνηγετικών οργανώσεων, σκοπόν έχόντων την εξάσκησιν των κυνηγών και την ενέργειαν αθλητικών σκοπευτικών αγώνων, ως και ο καθορισμός περιοχής εκγυμνάσεως κυνηγετικών κυνών. Η θέσις καί λειτουργία εν γένει τούτων καθορίζονται εν τη αποφάσει. 5. Αι αμοιβαί δια την καταπολέμησιν επιβλαβών θηραμάτων, ο τρόπος παραδόσεως και παραλαβής των τεκμηρίων, η πληρωμή της αμοιβής αμέσως, επί τη παραδόσει του τεκμηρίου, καταβαλλομένης, ως και πάσα άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας.

Άρθρο 258: Γενικαί απαγορεύσεις θήρας (Ως ετροποποιήθη δι' αρθρ. 7 ν. 177/1975)

1. Απαγορεύεται: α) Η χρησιμοποίησις προς άσκησιν θήρας μηχανοκινήτων πλωτών μέσων, διά την θήραν των υδροβίων πτηνών εντός των λιμνών, ελωδών εκτάσεων, ποταμών και λιμνοθαλασσών. β) Η άσκησις της θήρας από μηχανοκινήτων μέσων καί η μεταφορά διά τοιούτων κυνηγετικών όπλων, εάν ταύτα δέν είναι λελυμένα ή εντός θήκης, ως και διά πάσης φύσεως προβολέων και εκκυστικών φωτών. γ) Οι οδηγοί τών μηχανοκινήτων μέσων, δι' ών τρίτοι ήσκησαν παράνομον θήραν, ευθύνονται ως συναυτουργοί, ως και οι παραχωρήσαντες την χρήσιν τούτου, εφ' όσον τελούν εν γνώσει. Οι παρά των ιδιοκτητών του τροχοφόρου άσκησις της θήρας, κατά τον διαληφθέντα τρόπον, θεωρείται ως επιβαρυντική περίπτωσις. δ) Η θήρα ελάφου, δορκάδος, αιγάγρου (αγριοκάτσικου), αγριογιδιού, τετράωνος (αγριοπετεινού), ως και φασιανού. Δι' αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας, μη δυναμένων εν πάση περιπτώσει να εκδοθούν προ της 1ης Αυγούστου 1971, δύναται να εγκριθή η θήρα τών ανωτέρω, εφ' όσον ο αριθμός τούτων αυξηθή, οπότε εν τη αποφάσει θά καθορίζεται ο τόπος, ο τρόπος και ο χρόνος της θήρας, το είδος καί ο αριθμός των θηραμάτων και η παρά του κυνηγού καταβολή προσθέτου τέλους αδείας. 2. Απαγορεύεται επίσης: α) Η θήρα ωφελίμων πτηνών καί

θηλαστικών, καθοριζομένων δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας. β) Η αγοραπωλησία και η μεταφορά προς πώλησιν παντός είδους θηράματος κατά τήν διάρκειαν της απαγορεύσεως της θήρας. γ) Η αγοραπωλησία καθ' όλον το έτος του λαγνού και της πέρδικος, πλην των, κατόπιν αδείας της Δασικής Αρχής, διατιθεμένων πλεονασμάτων των εκτροφείων ως και θηραμάτων εκ των ελεγχομένων κυνηγετικών περιοχών. δ) Η αγοραπωλησία παντός θηράματος, εφ' όσον διαπιστωθή ότι η θανάτωσις τούτου ετελέσθη δι' απηγορευμένων μέσων. ε) Η μεταφορά, η έκθεσις εις κοινήν θέαν και ο καθ' οίονδήποτε τρόπον βασανισμός συλληφθέντων θηραμάτων. στ) Η θήρα παρά του κυνηγού πλέον του ενός λαγνού και τεσσάρων περδίκων δι' εκάστην ημερησίαν έξοδον τούτου. Ο Υπουργός Γεωργίας δύναται δι' αποφάσεώς του να τροποποιήση τον αριθμόν τούτον καθ' άπασαν τήν Επικράτειαν ή κατά περιφερείας ταύτης, ως επίσης να περιορίζη τον αριθμόν προς θήραν καί άλλων θηραμάτων. ζ) Η θήρα της άρκτου και το λυγκός (ρήσου) άνευ εγκρίσεως του Υπουργού Γεωργίας. 3. Ωσαύτως απαγορεύεται: α) Η καταστροφή των φωλεών παντός πτηνού καί η αφαιρέσις εξ (αυτών των ωών καί των νεοσσών και η αγοραπωλησία τούτων, πλην των κατά τας διατάξεις του άρθρου 257 χαρακτηριζομένων δι' αποφάσεως του Υπουργού γεωργίας ως επιβλαβών. β) Η θήρα δι' ενέδρας παρά τας πηγάς (καρτέρι) ή δια παρακολουθήσεως των ιχνών επί της χιόνος, ως και η χρησιμοποίησις βοηθού φέροντος όπλον, άνευ αδείας θήρας. γ) Η μεταφορά ζώντος θηράματος καθ' όλον το έτος και η διατήρησις εν αιχμαλωσία ωδικών πτηνών, ως και παντός θηράματος, πλην των εξωτικών (κολιμπριών, καναρίων, ψιττακών), επιτρεπομένη μόνον δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας εις δημοσίας, δημοτικές ή κοινοτικές αρχάς ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ως και κυνηγετικές οργανώσεις προς εμπλουτισμόν ζωολογικών κήπων, και πάρκων των πόλεων. Επιτρέπεται η κατόπιν ειδικής αδείας του Υπουργού Γεωργίας σύλληψις και μεταφορά θηράματος δι' επιστημονικούς λόγους. δ) Η άνευ αδείας της δασικής ή αστυνομικής αρχής μεταφορά κυνηγετικών όπλων εις υπαιθρίους τόπους κατά την περίοδον, καθ' ην απαγορεύεται η θήρα, κατά δε τον χρόνον της κυνεγητικής περιόδου άνευ αδείας θήρας. ε) Η μετά του κυνηγετικού όπλου διάβασις δι' απηγορευμένων εις την θήραν εκτάσεων, εκτός εάν το όπλον είναι λελυμένον. στ) Ο Υπουργός Γεωργίας δύναται ν' απαγορεύη την θήραν παντός θηράματος έν περιπτώσει χιονοπτώσεως μεγάλης διάρκειας καί εντάσεως εις όλην την χώραν ή μεμονωμένας περιοχάς. ζ) Η θήρα καθ' ομάδας, περιλαμβανούσας πλείονας των εξ κυνηγών, εκτός της ομαδικής θήρας υδροβίων πτηνών, αγριοχοίρων καί επιβλαβών ζώων, ήτοι λύκου, αλώπεκος, θωός και κορακοειδών, ήτις δέον νά διενεργείται κατόπιν αδείας του δασάρχου τη επιβλέψει δασικού οργάνου ή του κυνηγετικού συλλόγου. Η δι' οιουδήποτε μεταφορικού μέσου μεταφορά μεγαλύτερου αριθμού

κυνηγών, εφ' όσον κατά την διάρκειαν ταύτης δεν ενεργείται θήρα δεν θεωρείται ως παράβασις, ως επίσης και όταν οι πλείονες των εξ (6) κυνηγοί ευρίσκονται εις τοιαύτην απόστασιν, ώστε να υφίσταται η απαιτουμένη ζώνη ασφαλείας διά τά θηράματα. Η ζώνη αύτη καθορίζεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας. η) Η άνευ προηγουμένης εγκρίσεως του Υπουργού Γεωργίας, εκ του εξωτερικού εισαγωγή, ζώντων ή μή, πάσης φύσεως θηραμάτων, ως και η εξαγωγή τοιούτων εις το εξωτερικόν. Τα άνευ εγκρίσεως εξαγόμενα θηράματα κατάσχονται υπό της τελωνειακής αρχής και παραδίδονται εις την πλησιεστέραν δασικήν αρχήν προς εκποίησησιν. Εν ελλείψει ταύτης, την εκποίησησιν δια πλειστηριασμού ενεργεί η τελωνειακή αρχή, του εκπλειστηριασματος εισαγομένου εις το Κεντρικόν Ταμείον Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφάλαιον θήρας). 4. Κατόπιν αδείας του Υπουργού Γεωργίας επιτρέπονται ο φόνος και η ταρίχευσις μη θηρεύσιμων θηραμάτων, προς εμπλουτισμόν συλλογών μουσείων και των εργαστηρίων ζωολογίας των πανεπιστημίων, ως και δια διδακτικούς σκοπούς εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. 5. Αι δασικαί αρχαί δύνανται να εκδίδουν απαγορευτικάς διατάξεις θήρας, μόνον κατόπιν αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας, δημοσιευομένων δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως προς ρύθμισιν θεμάτων αφορώντων την προστασίαν, διοίκησιν και διαχείρισιν του θηραματικού πλούτου και της ασκήσεως της θήρας εν γένει.

Άρθρο 259: Ειδικά μέτρα προστασίας θηραμάτων

1. Ιδιοκτήται, νομείς ή μισθωταί οικιών, κήπων ή αγρών υποχρεούνται να καταστρέφουν τας υπό των κορακοειδών (κάργια, καρακάξα, κ.λπ.) κατασκευαζομένας φωλεάς εις τας οικίας ή παραρτήματα τούτων ή εις δένδρα ευρισκόμενα εντός των κήπων ή αγρών των. 2. Ο Υπουργός Γεωργίας δύναται: α) Να διατάσση επ' αμοιβή ή μη την δι' οιουδήποτε μέσου δίωξιν ορισμένων θηραμάτων και λοιπών ζώων και καταστροφήν των φωλεών τούτων, επιζημίωσιν εις την γεωργικήν, κτηνοτροφικήν, δασικήν, αλιευτικήν καί θηραματικήν οικονομίαν, ίδια δε εκ των πτηνών των απαριθμουμένων εις την συναφθείσαν την 18ην Οκτωβρίου 1950 εν Παρισίοις διεθνή σύμβασιν και υπογραφείσαν υπό της Ελλάδος την 18ην Νοεμβρίου 1953. β) Νά απαγορεύη τον φόνον θηράματος, όταν απειλήται δια πλήρους αφανισμού. 3. Ο Υπουργός Γεωργίας δύναται ν' απαγορεύη την εκχέρσωσιν εκτάσεων, ως και την υλοτομίαν ή αποκλάδωσιν μεμονωμένων δένδρων ή συστάδων ή δενδροστοιχιών, των οποίων η διατήρησις επιβάλλεται προς καταφυγήν, προστασίαν καί αναπαραγωγήν (κατασκευή φωλεών) ζώων και πτηνών, άτινα είναι σπάνια ή τείνουν να εξαφανισθούν, ως και την βοσκήν παντός ζώου εις πάρκα, εκτροφεία και εις νησίδας προς προστασίαν και μη εκφυλισμόν των εκεί

διαβιούντων σπανίων θηραμάτων. 4. Δι' αποφάσεως των Υπουργών Γεωργίας και Εμπορικής Ναυτιλίας, δύνανται νά λαμβάνονται τα ενδεδειγμένα μέτρα προστασίας των αποδημητικών πτηνών, δια την μη πρόσκρουσίν των επί των φάρων. 5. Η χρήσις γεωργικών φαρμάκων (εντομοκτόνων - ζιζανιοκτόνων) επί γεωργικών εκτάσεων επιτρέπεται τη καθοδηγήσει της διευθύνσεως γεωργίας και εις ποσότητα τοιαύτην, ώστε να αποβαίνη ακίνδυνος δια τα θηράματα. Η χρήσις τούτων εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων θα γίνεται κατόπιν συνεννοήσεως μετά της δασικής αρχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Κυνηγετικά περιφέρειαι - Χρόνος - Άδειαι θήρας. Οικονομική εξυπηρέτησις

Άρθρο 260: Κυνηγετικά περιφέρειαι (Ως ετροποποιήθη δι' άρθρ. 11 παρ. 2 ν. 177/1975)

Η όλη Επικράτεια διαιρείται εις τας κάτωθι κυνηγετικάς περιφερείας: α) Της Κρήτης και Δωδεκανήσου μετά των νήσων αυτών, με έδραν τα Χανιά. β) Των νήσων Αρχιπελάγους, με έδραν την Μυτιλήνην. γ) Της Πελοποννήσου μετά των νήσων Ύδρας, Σπετσών, Ζακύνθου, Πόρου, Κυθήρων και Αντικυθήρων, Κεφαλληνίας, Ιθάκης και των λοιπών μικροτέρων της περιφερείας των, με έδραν τας Πάτρας. δ) Της Στερεάς Ελλάδος μετά των νήσων Ευβοίας, Λευκάδος, Σκύρου, Αιγίνης, Κυκλάδων, Σαλαμίνας, Κυθήρων, Ύδρας, Σπετσών και Πόρου, ως και των μικροτέρων της περιφερείας των, με έδραν τας Αθήνας. ε) Της Ηπείρου μετά των νήσων Κερκύρας και Παξών, με έδραν τα Ιωάννινα. στ) Της Βορείου Ελλάδος (Μακεδονία - Θράκη) μετά των νήσων Θάσου και Σαμοθράκης, με έδραν την Θεσσαλονίκην. ζ) Της Θεσσαλίας μετά των νήσων Σποράδων με έδραν την Λάρισαν

Άρθρο 261: Χρόνος Θήρας (Ως ετροποποιήθη δι' α.ρθρ. 11 ν.δ. 996/1971 και άρθρ. 8 ν. 177/1975)

1. Το κυνηγετικόν έτος άρχεται από 1 Αυγούστου και λήγει την 31 Ιουλίου του επομένου έτους. 2. Η κυνηγετική περίοδος, καθ' ην γενικώς επιτρέπεται η θήρα άρχεται: α) Του λαγού, από 15ης Σεπτεμβρίου και λήγει την 10ην Ιανουαρίου. β) Της ορεινής πέρδικος από 15ης Σεπτεμβρίου και λήγει την 10ην Μαρτίου. γ) Της πεδινής πέρδικος από 1ης Οκτωβρίου και λήγει την 30ην Νοεμβρίου. δ) Των λοιπών θηραμάτων, εξαιρέσει της περιπτώσεως της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου από 15ης Σεπτεμβρίου και λήγει την 10ην Μαρτίου. 3. Επιτρέπεται από 20ης Αυγούστου η θήρα τρυγόνων, δενδροβίων (αετομάχου - συκοφάγου) και λοιπών

περιστεροειδών, τών ορτύγων μετά κυνός, ως και λοιπών επιβλαβών θηραμάτων, εις περιοχάς όπου υπάρχουν πέρασματα, καθοριζόμενα δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας τη προτάσει των Δασικών Αρχών. 4. Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, δύναται δι' αποφάσεώς του, τη προτάσει της δασικής αρχής ή της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας, να περιορίζη την διάρκειαν της κυνηγετικής περιόδου ή τας εντός αυτής ημέρας θήρας, καθ' όλην την Επικράτειαν ή περιφέρειας ταύτης. 5. Επιτρέπεται η θήρα μόνον κατά την διάρκειαν της ημέρας, ήτοι ημίσειαν ώραν προ της ανατολής και μέχρις ημισείας ώρας μετά την δύσιν του ηλίου. 6. Από 1ης Μαρτίου και μέχρις ενάρξεως της κυνηγετικής περιόδου επιτρέπεται η δια δηλητηρίου καταπολέμησις των επιβλαβών θηραμάτων, μερίμνη και ευθύνη των κυνηγετικών συλλόγων και άνευ χρήσεως κυνηγετικών όπλων, η σύλληψις εις τας φωλεάς των νεογνών και νεοσσών αυτών, ως και η καταστροφή των φωλεών των. Επίσης η συγκρότησις συνεργείων δι' έρευναν (παγάνα) ως και η δίωξις των κορακοειδών τη επιβλέψει δασικού οργάνου. Κατά την διάρκειαν της κυνηγετικής περιόδου η χρήσις παγίδων και δηλητηρίων επιτρέπεται μόνον κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας. 7. Ο Υπουργός Γεωργίας δύναται δι' αποφάσεώς του να παρατείνη την θήραν των αποδημητικών πτηνών καθ' άπασαν την Επικράτειαν ή περιφέρειαν ταύτης, επί προσθέτω καταβολή τέλους καθοριζομένου εν τη αποφάσει.

Άρθρο 262: Άδειαι Θήρας (Ως ετροποποιήθη δι' άρθρ. 12 ν.δ. 996/ 1971)

1. Η θήρα επιτρέπεται μόνον εις τον κάτοχον αδείας θήρας, εκδιδομένης εις τον τόπον της μονίμου κατοικίας του υπό της αρμοδίας δασικής αρχής. 2. Ουδείς δύναται να λάβη άδειαν θήρας, εάν δεν είναι μέλος κυνηγετικού συλλόγου. Εξαιρούνται όσοι, εκ της υπηρεσίας των, δεν επιτρέπεται να μετέχουν εις οργανώσεις, ως και οι αλλοδαποί. 3. Η άδεια θήρας, ούσα προσωπική και αμεταβίβαστος, ισχύει δια την κυνηγετικήν περίοδον και περιφέρειαν, δι' ην εξεδόθη, διακρίνεται δε: α) Εις τοπικήν, ισχύουσαν δια την περιφέρειαν του Νομού. β) Εις περιφερειακήν, ισχύουσαν δια μίαν των κυνηγετικών περιφερειών, περί των το Άρθρο 260 του δασικού κώδικος. γ) Εις γενικήν, ισχύουσαν δι' ολόκληρον την Επικράτειαν και δ) Εις γενικήν τοιαύτην υπηκόων ξένων Κρατών, ισχύουσαν δι' ολόκληρον την Επικράτειαν. Η άδεια θήρας εκδίδεται επί τη υποβολή γραμματίου ή τριπλοτύπου εισπράξεως του αρμοδίου Δημοσίου Ταμείου, υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφ. θήρας), εκ αα) δραχμών εκατόν είκοσι πέντε (125), δια την τοπικήν άδειαν, ββ) τριακοσίων (300), δια την περιφερειακήν, γγ) εξακοσίων (600), δια την γενικήν, δδ) πεντακοσίων (500), δια την γενικήν άδειαν υπηκόων ξένων Κρατών, δι' άσκησιν θήρας μέχρι δέκα πέντε ημερών, εε) χιλίων πεντακοσίων (1500), δια την γενικήν υπηκόων ξένων Κρατών, δι' άσκησιν θήρας μέχρι δύο μηνών και σστ) τριών

χιλιάδων (3.000), δια την γενικήν υπηκόων ξένων Κρατών, δι' άσκησιν θήρας κατά την διάρκειαν ολοκλήρου της κυνηγετικής περιόδου. Οι ομογενείς υπήκοοι ξένων Κρατών ή οι διαμένοντες εν Ελλάδι πέραν της δεκαπενταετίας, καταβάλλουν, δια την έκδοσιν αδείας, τα ως άνω δια τους ημεδαπούς καθοριζόμενα ποσά. Δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατή η αυξομείωσις των ως άνω ποσών. 4. Προς έκδοσιν της κατά τα ανωτέρω αδείας θήρας απαιτείται εισέτι και γραμμάτιον ή τριπλότυπον εισπράξεως του αρμοδίου ταμείου υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας καί Δασών (Κεφάλαιον Θήρας) εκ δραχμών εξήκοντα (60) δια τοπικής και περιφερειακάς αδείας και δραχμών εκατόν (100) δια γενικής τοιαύτας, προς εξασφάλισιν λογαριασμού πληρωμής των εν άρθρω 267 φυλάκων θήρας. Η έκδοσις των αδειών θήρας άρχεται από 1 Αυγούστου εκάστου έτους. 5. Τα εις τας παραγράφους 3 καί 4 του παρόντος άρθρου αναφερόμενα ποσά δύνανται να αυξάνονται δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας. 6. Δι' αποφάσεως του επί της Γεωργίας Υπουργού, δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τύπος, η μορφή και τα στοιχεία, άτινα δέον να περιέχη η άδεια θήρας, η διαδικασία εκδόσεως ταύτης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά προς έκδοσιν ταύτης, τόσον δια τους Έλληνας πολίτας, όσον και δια υπηκόους ξένων κρατών, ως και τα απαιτούμενα προσόντα υγείας, κυνηγετικής ικανότητος και κυνηγετικών γνώσεων δια τους το πρώτον αιτουμένους έκδοσιν αδείας θήρας. 7. Προς έκδοσιν αδειών θήρας κατοίκων των απηγορευμένων ζωνών της παραμεθορίου περιοχής απαιτείται ειδική έγκρισις της αρμοδίας στρατιωτικής αρχής εφ' απλού χάρτου. 8. Οι δημόσιοι πολιτικοί και στρατιωτικοί υπάλληλοι, κάτοχοι αδείας θήρας, μετατιθέμενοι, δύνανται να θηρεύουν εις την περιφέρειαν της θέσεως εις ην τοποθετούνται με την αυτήν άδειαν θεωρουμένην παρά της δασικής αρχής.

Άρθρο 263: Θήρα υπό δασικών υπαλλήλων

Οι μόνιμοι δημόσιοι δασικοί υπάλληλοι δύνανται να θηρεύουν, όπου και όταν επιτρέπεται η θήρα, επί τη βάσει ατελούς αδείας εκδιδομένης παρά της δασικής αρχής.

Άρθρο 264: Απαγορεύσεις χορηγήσεως αδειών θήρας (Ως ετροποποιήθη δι' άρθρου 9 ν. 177/ 1975)

1. Άδεια θήρας δεν χορηγείται εις τους καταδικασθέντας: α) Επί κακουργήματι εις οιανδήποτε ποινήν ή επί πλημμελήματι, δι' ο επεβλήθη στέρησις των πολιτικών δικαιωμάτων. β) Επί ζωοκλοπή, ζωοκτονία, παρανόμω οπλοφορία, παρανόμω κατοχή όπλου και παραβάσει των διατάξεων περί θήρας. γ) Επί εμπρησμού,

ανθρωποκτονία εξ αμελείας και φθορά ξένης ιδιοκτησίας, εφ' όσον η τέλεσις των αδικημάτων τούτων συνδέεται προς την άσκησιν της θήρας και προς την προστασίαν των δασών. Προκειμένου περί καταδικασθέντος μεν δια παράβασιν των διατάξεων περί θήρας, δύναται να εγκριθή η χορήγησις αδείας θήρας υπό του Νομάρχου, μετά γνώμην της αρμοδίας Δασικής Αρχής, μετά πάροδον δύο (2) ετών από της εκτίσεως της ποινής, περί καταδικασθέντος δε εις βαθμόν πλημμελήματος επί παραβάσεων, περί των αι παράγραφοι α, β και γ του παρόντος, δύναται να εγκριθή η χορήγησις αδείας θήρας υπό του Νομάρχου μετά γνώμην της αρμοδίας Δασικής Αρχής μετά πάροδον πέντε (5) ετών από της εκτίσεως της ποινής. 2. Η μετά την έναρξιν της κυνηγετικής περιόδου καταδίκη, δια παράβασιν των διατάξεων του παρόντος, συνεπάγεται την ακύρωσιν της αδείας θήρας, ήτις κατάσχεται υπό των αρμοδίων δια την τήρησιν των διατάξεων του παρόντος δημοσίων οργάνων, άνευ επιστροφής των καταβληθέντων δια την έκδοσιν χρηματικών ποσών. 3. Δεν χορηγείται άδεια θήρας εις τους μη συμπληρώσαντας το 21ον έτος της ηλικίας των, δύναται όμως να χορηγηθή τοιαύτη εις τους συμπληρώσαντας το 18ον έτος, εφ' όσον προσκομισθή υπεύθυνος δήλωσις του έχοντος την επιμέλειαν του ανηλίκου ότι συγκατατίθεται εις την έκδοσιν αδείας θήρας. 4. Ο Υπουργός Γεωργίας, τη προτάσει του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης, δύναται ν' απαγορεύη την χορήγησιν αδείας θήρας εις ωρισμένας περιφερείας, εφ' όσον λόγοι ασφαλείας επιβάλλουν τούτο. 5. Ο Υπουργός Γεωργίας, μετά πρότασιν του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως, δύναται ν' απαγορεύη την χορήγησιν αδείας θήρας εις άτομα χαρακτηριζόμενα ως επικίνδυνα εις την ασφάλειαν εν γένει ή ν' ανακαλή τυχόν χορηγηθείσας αδείας, άνευ επιστροφής των καταβληθέντων προς έκδοσιν αυτών χρηματικών ποσών.

Άρθρο 287: Ποινάι κατά των παραβαινόντων τας διατάξεις περί θήρας (Το άρθρ. 287 ετροποποιήθη δι' άρθρ. 16 του ν.δ. 996/1971 και άρθρ. 12 ν. 177/1975)

1. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις των παραγράφων 3 καί 4 του άρθρου 252, τιμωρούνται δια κρατήσεως και δια στερήσεως της αδείας θήρας επί έν έτος. 2. Ο παρά την διάταξιν της παρ. 6 του άρθρου 252 χρησιμοποιόν προς θήραν ελαστικήν σφενδόνην, κράχτας, ομοιώματα και μιμητικάς φωνάς των θηραμάτων, τιμωρείται δια κρατήσεως ή προστίμου. 3. Δια κρατήσεως ή προστίμου ή δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων τιμωρούνται: α) Ο κατά παράβασιν της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 255 μεταφέρων κυνηγετικόν κύνα δια δημοσίου μεταφορικού μέσου άνευ φιμώτρου. β) Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 255. γ) Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 258. δ) Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 259. ε) Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 252. 4. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 259 τιμωρούνται κατά τας διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 268. 5. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 258 τιμωρούνται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών. Η επιβαλλομένη ποινή φυλακίσεως, λόγω παρανόμου θήρας δια μηχανοκινήτων μέσων ή ασκήσεως ταύτης δια προβολέων ως και η τοιαύτη λόγω της θήρας ελάφου, δορκάδος, αιγάγρου, φασιανού, τετράωνος (αγριοπετεινού), δεν μετατρέπεται εις χρηματικήν. 6. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7 του άρθρου 255 τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρις εξ μηνών ή δια χρηματικής ποινής. 7. Οι εκ προθέσεως ή αμελείας παραβαίνοντες τας διατάξεις του άρθρου 256 τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρι ενός έτους ή δια χρηματικής ποινής. 8. Οι εκ προθέσεως παραβαίνοντες τας διατάξεις του πρώτου και δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 252, τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρις ενός έτους ή δια χρηματικής ποινής. 9. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις των παραγράφων 2 και 8 του άρθρου 254 τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρι δύο ετών. 10. Διά φυλακίσεως μέχρι δύο ετών ή διά χρηματικής ποινής ή δι' αμφοτέρων τιμωρούνται: α) Ο εκ προθέσεως αποκτείνων ή καθιστών ανίκανον προς θήραν κυνηγετικόν κύνα άνευ υπόπτων εκδηλώσεων επί τούτου λύσεως. Διά της καταδικαστικής αποφάσεως επιδικάζεται αποζημίωσις υπέρ του κυρίου του κυνός 1000 - 15000 δραχμών, αναλόγως της αξίας αυτού. Αποζημίωσις επιδικάζεται και εν περιπτώσει καταδίκης δια κλοπήν κυνηγετικού κυνός, εφ' όσον δεν ήθελε πραγματοποιηθή η απόδοσις του κυνός εις τον κύριον αυτού. β) Ο θηρεύων κατά χρόνον μη εμπύπτοντα εντός της κυνηγετικής περιόδου. γ) Ο άνευ αδείας θήρας φονεύων ενδημικόν θήραμα. 11. Διά φυλακίσεως μέχρις ενός έτους ή διά χρηματικής ποινής ή δι' αμφοτέρων τιμωρούνται: α) Οι εκ προθέσεως ή

εξ αμελείας παραβαίνοντες τας διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 257. β) Οι εκ προθέσεως ή εξ αμελείας παραβαίνοντες τας διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 258. γ) Οι παραβαίνοντες την διάταξιν της παραγράφου 5 του άρθρου 261. δ) Οι θηρεύοντες άνευ αδείας θήρας. ε) Οι αρνούμενοι να υποστούν την κατά την παράγραφον 2 του άρθρου 289 έρευναν. 12. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 255 τιμωρούνται δια φυλακίσεως τουλάχιστον ενός μηνός και δια χρηματικής ποινής. 13. Ο κατά παράβασιν των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 252 θηρεύων δια πυροβόλου πολεμικού όπλου ή αεροβόλου ή άλλου είδους όπλου, μη συνήθους κυνηγετικού, τιμωρείται διά φυλακίσεως τουλάχιστον δύο μηνών και μέχρι δύο ετών, ως και δια χρηματικής ποινής. 14. Εις τον καταδικαζόμενον δια την θανάτωσιν ή σύλληψιν ελάφου, δορκάδος, αγριόγιδου, παντός είδους αιγάγρου (αγριοκάτσικου), τετράωνος (αγριοπετεινού) και φασιανού, επιβάλλεται δια της καταδικαστικής αποφάσεως και χρηματική αποζημίωσις υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφάλαιον θήρας), καθοριζομένη ως εξής: Δι' εκάστην έλαφον ποσόν δραχμών δέκα χιλιάδων (10.000), δι' εκάστην δορκάδα, αγριόγιδον και αίγαγρον Κρήτης ποσόν πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών. Διά δε τα λοιπά είδη αιγάγρων ποσόν τεσσάρων χιλιάδων (4.000) δραχμών και δι' έκαστον τετράωνον (αγριοπετεινόν), φασιανόν ή αφάιρεσιν των ωών των ποσόν πεντακοσίων (500) δραχμών. Τα, ως άνω, ποσά δύνανται να αυξάνονται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας. 15. Η ιδιότης του καταδικαζομένου ως δημοσίου, δημοτικού ή κοινοτικού υπαλλήλου ή ως ανήκοντος εις τας ενόπλους δυνάμεις ή τα σώματα ασφαλείας ή ως μέλους διοικητικού συμβουλίου κυνηγετικής οργανώσεως, αποτελεί ιδιαιτέραν επιβαρυντικήν περίπτωσιν. 16. Η καταδικαστική απόφασις εις πταισματικές ποινάς είναι εκλητή. Η ποινή της κρατήσεως δεν δύναται να είναι ελάσσω των δέκα (10) ημερών. Κατά τα λοιπά, ισχύουν αι διατάξεις των άρθρων 55 και 57 του Ποινικού Κώδικος. 17. Οι παραβάται των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 252 τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρι δύο (2) ετών και δια χρηματικής ποινής ή καί διά μιας των ποινών τούτων, εις περίπτωσιν αμελείας. 18. Οι παραβάται των περί θήρας αστυνομικών διατάξεων τιμωρούνται δια κρατήσεως μέχρις εξ (6) μηνών και διά προστίμου τουλάχιστον χιλίων (1.000) δραχμών, τα δε μέσα, δι' ων ενεργείται η παράβασις, κατάσχονται και δημεύονται, κατά τας διατάξεις του άρθρου 288. 19. Όσοι δεν σφραγίζουν τα κυνηγετικά των όπλα συμφώνως προς την εν παραγράφω 4 του άρθρου 252 απόφασιν του Υπουργού Γεωργίας αλλά εκπροθέσμως και εντός 15 ημερών απο της λήξεως της αναφερομένης εν αυτή προθεσμίας, τιμωρούνται διοικητικώς δια ποινής του προστίμου καθοριζομένης δια της αυτής αποφάσεως, από δραχμών 1000 κατ' ελάχιστον μέχρι δραχμών 10.000 κατ' ανώτατον όριον υπέρ του Κεντρικού Ταμείου

Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, (Κεφάλαιον θήρας). Το πρόστιμον τούτο καταβάλλεται κατά την έκδοσιν της αδείας. Μετά την πάροδον των ως άνω 15 ημερών οι παραλείψαντες την σφράγισιν ως και οι αποσφραγίζοντες τα κυνηγετικά των όπλα τιμωρούνται δια του ως άνω προστίμου και προσέτι και ποινικώς, στερούνται δε αδείας θήρας δι' εν κυνηγετικόν έτος, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος της δίκης. 20. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 80 του Ν.Δ. 86/1969 τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρι δύο ετών και δια χρηματικής ποινής ουχί κατωτέρας των δέκα χιλιάδων δραχμών. 21. Δια παραβάσεις αίτινες λαμβάνουν χώραν εντός των ελεγχομένων κυνηγετικών περιοχών ισχύουν τα κάτωθι: α) Διά κρατήσεως ή προστίμου, ή δι' άμφοτέρων των ποινών τούτων τιμωρούνται: αα) Η διάβασις παντός, κυνηγού ή μη, δι' όπλου, δια μέσου των κυνηγετικών περιοχών άνευ αδείας της Δασικής Αρχής. Η διάβασις επιτρέπεται μόνον εφ' όσον τα όπλα είναι λελυμένα και εντός θήκης. ββ) Η κυκλοφορία των οχημάτων, δια ταχύτητος μεγαλυτέρας των ενδείξεων των ειδικών πινακίδων, ή χρήσις παρά τούτων ηχητικών οργάνων και συσκευών, εκτυφλωτικών φώτων και προβολέων. γγ) Η κατασκήνωσις παντός ατόμου άνευ αδείας της αρμοδίας Δασικής Αρχής. δδ) Η εισαγωγή ή διέλευσις ποιμνίων ή ζώων άνευ αδείας των Κτηνιατρικών Αρχών ως και αι πτηνοτροφικάι εγκαταστάσεις άνευ αδείας των Δασικών Αρχών και άνευ υγειονομικού ελέγχου. εε) Η ολοκληρωτική δέσμευσις της ροής των υδάτων, κατά την κατασκευήν αρδευτικού δικτύου ή διευθέτησιν χειμάρρων ή έτέρων έργων. β) Διά φυλακίσεως μέχρι δύο (2) ετών ή διά χρηματικής ποινής ή δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων τιμωρούνται: αα) Διά θήρευσιν εξ αποστάσεως μεγαλυτέρας των τεσσαράκοντα (40) μέτρων, πλην των ευγενών θηραμάτων. ββ) Διά θήραν μη ανεπτυγμένων θηραμάτων, δια σύλληψιν παντός είδους θηράματος, καταστροφήν ή διατάραξιν φωλεών, συλλογήν ωών, μόλυνσιν ποτίστρων και διατάραξιν της πανίδος εν γένει. γγ) Διά παράβασιν της παραγράφου 16 του άρθρου 254. γ) Τυχόν έτεραι παραβάσεις εντός των ελεγχομένων κυνηγετικών περιοχών τιμωρούνται κατά τας γενικάς διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 288: Κατάσχεσις και δήμευσις μέσωσιν παρανόμου θήρας

1. Τα κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος κώδικος κατεχόμενα, κατασκευαζόμενα, πωλούμενα ή χρησιμοποιούμενα παντός είδους όργανα κ.λπ. μέσα, σκοπόν έχοντα την θήραν, σύλληψιν ή θανάτωσιν εν γένει αγρίων ζώων, (θηλαστικών και πτερωτών), ασχέτως εποχής, κατάσχονται. Το αρμόδιων ποινικών δικαστηρίων διατάσσει την δήμευσαν των κατασχεθέντων και τα μεν απαγορευμένα μέσα καταστρέφονται, τα δε άλλα εκποιούνται παρ' επιτροπής, οριζόμενης παρά του εισαγγελέως και αποτελούμενης εκ του προϊσταμένου της δασικής αρχής, ενός

δημοσίου υπαλλήλου και ενός αντιπροσώπου του κυνηγετικού συλλόγου, δια δημοπρασίας, του εκπλειστηριάσματος κατατιθεμένου υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφάλαιον θήρας). Αι ανωτέρω διατάξεις της παρούσης παραγράφου έχουν εφαρμογήν και επί καταδίκης δια παράβασιν της διατάξεως της παραγράφου 2 του άρθρου 252. 2. Τα εκ παρανόμου θήρας προερχόμενα θηράματα κατάσχονται και εκποιούνται αμέσως υπό του κατάσχοντα ταύτα υπαλλήλου επί παρουσία ετέρου δημοσίου, δημοτικού ή κοινοτικού υπαλλήλου και εν απουσία. τούτων επί παρουσία δύο μαρτύρων, του πρακτικού εκποίησης μη υποκειμένου εις έγκρισιν ετέρας ανωτέρας αρχής. Το εκπλειστηρίασμα, εάν η απόφασις του δικαστηρίου είναι αθωωτική, αποδίδεται εις τον αθωωθέντα, άλλως κατατίθεται υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφάλαιον θήρας). 3. Εάν δι' οιονδήποτε λήγον τα όπλα, δίκτυα, παγίδες και λοιπά μέσα παρανόμου θήρας δεν έχουν κατασχεθώ και ο κάτοχος τούτων καταδικάζεται, διατάσσεται υποχρεωτικώς δια της καταδικαστικής αποφάσεως και η δήμευσις τούτων η περαιτέρω δε τύχη των διέπεται κατά τα εν τη παραγράφω 2 οριζόμενα. Εις περίπτωσιν μη παραδόσεως των πειστηρίων αδικαιολογήτως, ο καταδικασθείς υποχρεούται δια της καταδικαστικής αποφάσεως εις την πληρωμών της αξίας τούτων, καθοριζομένης υπό του δικαστηρίου υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφάλαιον θήρας), η οποία όμως δεν πρέπει να είναι κατωτέρα των διακοσίων (200) δραχμών, προκειμένου δε περί όπλων κατωτέρα των δύο χιλιάδων (2.000) δραχμών και προκειμένου περί μέσων μεταφοράς κατωτέρα των δύο χιλιάδων δραχμών (2.000) δια τα δίκυκλα και τρίκυκλα και των είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών δια τα λοιπά μηχανοκίνητα μέσα. 4. Εάν ο ένοχος της παρανόμου θήρας έλαβεν εις την κατοχήν του τα εις δήμευσιν κατά το παρόν Άρθρο υποκείμενα δι' αδικήματος, τότε αποδίδονται μεν ταύτα τω δικαιούχω, αντί δε της δημεύσεως επιβάλλεται τω ενόχω χρηματική ποινή ίση προς την αξίαν των αποδιδόμενων τω δικαιούχω πλέον πάσης άλλης επιβαλλομένης κατά τον παρόντα.

Άρθρο 289: Καθήκοντα ανακριτικών υπαλλήλων επί παρανόμου θήρας

1. Οι δασικοί, δημοτικοί και κοινοτικοί υπάλληλοι ως και τα όργανα της Αστυνομίας Πόλεων, Χωροφυλακής και Αγροφυλακής υποχρεούνται να καταγγέλλουν πάντα παραβάτην των περί θήρας διατάξεων. 2. Οι υπάλληλοι και τα όργανα της παραγράφου 1 ως και οι φύλακες θήρας, δικαιούνται να ερευνούν πάντα κυνηγετικόν σάκκον ως και τα μηχανοκίνητα μέσα, έχοντες δικαιώματα και καθήκοντα ανακριτικών υπαλλήλων, έτι δε και να προβαίνουν εις σωματικήν έρευναν κατά τα εν άρθροις 257 του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας οριζόμενα. Οι ανωτέρω υποχρεούνται όπως, επί πάσης παραβάσεως των διατάξεων του παρόντος καθ' οιονδήποτε

περίοδον, κατάσχουν την άδειαν θήρας, τα όπλα ως και πάντα τα χρησιμοποιηθέντα μέσα δια την ενέργειαν παρανόμου θήρας, έτι δε και τα θηράματα εις οιανδήποτε κατάστασιν και αν ευρίσκονται ταύτα, εφαρμοζομένων περαιτέρω των διατάξεων του άρθρου 288.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΥΝΗΓΙΟΥ 2007-2008

Με την από 8/8/2007 Υπουργική απόφαση το κυνήγι για την κυνηγετική περίοδο 2007-2008 ρυθμίζεται ως ακολούθως:

Α'

Καθορίζεται η διάρκεια της κυνηγετικής περιόδου για τον κυνηγετικό χρόνο 2007-2008 από 20/08/2007 μέχρι 29/02/2008.

Τα επιτρεπόμενα να κυνηγηθούν είδη, χρονική περίοδος και οι ημέρες κυνηγιού τους καθώς και ο μέγιστος αριθμός θηραμάτων κατά είδος που επιτρέπεται να θηρεύει ο κυνηγός στην ημερήσια έξοδό του αναφέρονται στον πίνακα.

Απαγορεύεται το κυνήγι της Μπεκάτσας στο καρτέρι το πρωί και το βράδυ.

Η χρησιμοποίηση του σκύλου δίωξης επιτρέπεται από 15/09/2007 μέχρι και 20/01/2008 και μόνο κάθε Τετάρτη, Σάββατο και Κυριακή (δηλαδή ο σκύλος δίωξης θα χρησιμοποιείται στο χρονικό διάστημα και στις ημέρες που επιτρέπεται το κυνήγι του λαγού και του αγριόχοιρου).

Επιτρέπεται το κυνήγι του Αγριόχοιρου σε ομάδες μέχρι και δέκα (10) κυνηγών με δικαίωμα Θήρευσης μέχρι δύο (2) αγριόχοιρων κατά ομάδα και κατά ημερήσια έξοδο. Για λόγους προστασίας της φυσικής παραγωγής του αγριόχοιρου απαγορεύεται το κυνήγι σε όλη τη χώρα του νεαρού αγριόχοιρου όσο αυτό φέρει τις χαρακτηριστικές ραβδώσεις στο σώμα του, καθώς και τις χοιρομητέρες αυτών.

Επιτρέπεται το κυνήγι της αλεπούς από 15/09/2007 μέχρι 29/02/2008 κάθε ημέρα χωρίς σκύλο δίωξης. Με σκύλο δίωξης επιτρέπεται κάθε Τετάρτη, Σάββατο και Κυριακή από 15/09/2007 μέχρι 20/01/2008.

Επιτρέπεται το κυνήγι του Πετροκούναβου με τη χρησιμοποίηση κυνηγετικού όπλου και χωρίς σκύλο δίωξης από 15/09/2007-29/02/2008.

Β'

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ:

◆ Για όσα είδη πουλιών δεν αναφέρονται στη ρυθμιστική, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2, 3 και 4 της Οδηγίας 79/409 ΕΟΚ.

◆ Στα μόνιμα καταφύγια άγριας ζωής

◆ Στα εκτροφεία θηραμάτων.

◆ Στις περιοχές όπου ισχύουν απαγορεύσεις Θήρας ορισμένης χρονικής διάρκειας

◆ Στους πυρήνες των Εθνικών Δρυμών.

◆ Σε ζώνη πλάτους πέντακοσίων(500) μέτρων κατά μήκος της χερσαίας μεθοριακής γραμμής.

◆ Σε θαλάσσια ζώνη πλάτους τριακοσίων (300) μέτρων από τις ακτές.

◆ Στις περιοχές εκείνες όπου το έδαφος είναι πλήρως σκεπασμένο με χιόνι.

◆ Στις καμένες εκτάσεις για τις οποίες έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις απαγόρευσης κυνηγίου

◆ Στους αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους και μνημεία χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού Πολιτισμού.

◆ Σε όλες τις περιοχές όπου ισχύουν ειδικοί περιορισμοί θήρας σύμφωνα με το άρθρο 6 της 414985/29-11-85 (Φ.Ε.Κ. 757/Β/ 18-12-85) κοινής υπουργικής απόφασης.

Απαγορεύεται η αγοραπωλησία όλων των θηραμάτων εκτός εκείνων τα οποία προέρχονται από εκτροφεία (δημόσια ή ιδιωτικά), από ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές ή από το εξωτερικό, εφόσον έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες απόκτησής τους. Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, για την τρέχουσα κυνηγετική περίοδο η αγοραπωλησία του αγριοκούνελου στη νήσο Λήμνο όπου οι υπερπληθυσμοί και οι ζημιές πιστοποιούνται από επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους της Δ/σης Γεωργίας - της Δ/σης Δασών - της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Ένωσης Γεωργικών Συν/σμών. Η σύσταση της επιτροπής και η έγκριση αγοραπωλησίας γίνεται με βάση απόφαση του Γ.Γ. της Περιφέρειας μετά από εισήγηση της αρμόδιας δασικής αρχής.

Η εκγύμναση των κυνηγετικών σκύλων επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο στους περιορισμένους χώρους εκγύμνασης που έχουν καθοριστεί από τις Δασικές Αρχές και απαγορεύεται οπουδήποτε αλλού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΚΤΡΟΦΗ ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ - ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνομα παραγωγού (προαιρετικά):

Περιοχή – Τοποθεσία:

Συμμετοχή εκτροφής σε Κοινοτικά Προγράμματα:

Βιολογική εκτροφή:

Συμβατική εκτροφή:

Ανάγλυφο Εδάφους – Υψόμετρο:

Ορισμός χώρου εκτροφείου:

(Ιδιόκτητη, παραχώρηση από Δημοτική αρχή, άλλο)

Χαρακτηρισμός έκτασης:

(Δασική, χορτολιβαδική, άλλο)

Έκταση εκτροφείου (στρεμ.):

Υποδομές

Περίφραξη (m) – τύπος περίφραξης:

Σταβλικές εγκαταστάσεις

Τύπος κατασκευής:

Χωρητικότητα:

Ποτίστρες συνεχούς ροής:

(αριθμός, χωρητικότητα)

Πρόελευση νερού:

(υδρομάστευση, ρέμα)

Ταγίστρες:

(αριθμός, χωρητικότητα)

Αποθηκευτικοί χώροι:

Τύπος κατασκευής:

Χωρητικότητα:
Αποθηκευμένες ζωοτροφές:

Μηχανισμοί παγίδευσης:
Πρόσβαση σε οδικό δίκτυο:
Γενετικό Υλικό
Είναι "καθαρόαιμοι" αγριόχοιροι;
Εάν "όχι", τότε με ποια (ες) φυλή (ές) έχουν διασταυρωθεί;

Γίνεται χρήση σήμανσης – ταυτοποίησης;

Προέλευση:
Αγορά πιστοποιημένων ζώων:
Αριθμός:
Εκτροφέας:
Περιοχή:
Τιμή / ζώο:
Σύλληψη άγριων ζώων:

Ζωικό Κεφάλαιο

Γεννήτορες:
Χοιρομητέρες:
Κάπροι:
Ηλικία ενήβωσης (μήνες):
Χοιρομητέρες:
Κάπροι:
Κυρίαρχα άτομα:
Χοιρομητέρες:
Κάπροι:

Περίοδοι Γενετήσιας Δραστηριότητας

Μήνες:
Διάρκεια συζεύξεων (οχειών):
Μέσο βάρος θηλυκών:
Μέσο βάρος αρσενικών:
Συμμετοχή υποτελών κάπρων:

Τοκετοί (περίοδοι)

Μέση ηλικία πρώτου τοκετού:
Σύνολο γεννηθέντων χοιριδίων / χοιρομητέρα / έτος:
Ποσοστό θνησιμότητας:
Μέσο μέγεθος τοκετοομάδας:
Αναλογία φύλου τοκετοομάδας:
Οι τοκετοί έλαβαν χώρα σε ελεύθερο ή σε ενσταβλισμένο χώρο;

Οι τοκετοί ήταν ομαδικοί;

Μεσοδιάστημα από την έναρξη έως και την ολοκλήρωση των τοκετών (ημέρες):

Γαλουχία

Συχνότητα θηλασμών:

Διάρκεια θηλασμού:

Συνολικός χρόνος γαλουχίας:

Ποσοστό χοιρομητέρων που θήλαζαν και ξένα χοιρίδια;

Απογαλακτισμός

Σύστημα απογαλακτισμού:

- Ημέρες:
- Διαχείριση χοιριδίων:

Αριθμός απογαλακτισθέντων χοιριδίων / τοκετοομάδα:

Χρονοδιάστημα οχείας – απογαλακτισμού:

Επαναλήψεις οχείων (%):

Διατροφή

Κάλυψη αναγκών από βόσκηση:

Σιτηρέσιο (Kg/ημέρα):

- Γεννητόρων:
- Χοιρ/ρων σε γαλουχία:
- Χοιρ/ρων σε ξηρά περίοδο:
- Απογαλακτισμένων χοιριδίων:
- Παχυνομένων χοίρων:

Σύσταση μίγματος:

- Γεννητόρων:
- Χοιρ/ρων σε γαλουχία:
- Χοιρ/ρων σε ξηρά περίοδο:
- Απογαλακτισμένων χοιριδίων:
- Παχυνομένων χοίρων:

Σταβλισμός

Κτιριακές:

Χώροι (τ.μ. / ζώο):

Στρωμνή;

Εσωτερικές ταγίδες / ποτίστρες:

Υπόστεγα:

Χώροι (τ.μ. / ζώο):

Στρωμνή;

Ελεύθερη διαβίωση:

Παραγωγή

Συνολικές πωλήσεις χοίρων ανά:

- Έτος:
- Περίοδο:

Μέσο βάρος πωλήσεων:

Μέση ηλικία πωλήσεων:

Μέση τιμή πώλησης:

- Ζωντανού Βάρους:
- Σφάγιο:

Πώληση ζώων αναπαραγωγής:

- Κάπρων:
- Χοιρομητέρων:

Πρόληψη – Περίθαλψη

Ακολουθείται πρόγραμμα εμβολιασμών;

Γίνονται απολυμάνσεις;

Διαχείριση νεκρών ζώων:

Τοποθετήσεις Παραγωγού (προαιρετικά)

Προβλήματα:

Προτάσεις:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. Εκδοτική Ανθρωπιστική. Θετικές Επιστήμες - Ζωολογία. Τόμος 11 , σελ. 15-16.
- Κατσαούνης, Κ., Ν., Σπάης, Β. Α. (1998). «ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑ». ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΑΙΔΕΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1998.
- Μπίρτσας, Κ. Περικλής, Σώκος Χρήστος & Σταμκόπουλος Χαράλαμπος (2006). Δυναμική του πληθυσμού του αγριόχοιρου (*Sus scrofa*) και κυνηγητική διαχείριση σε περιοχή του Νομού Κοζάνης. Σελ. 232-240. 3^ο Συνέδριο Ε.Οι.Ε. & Ε.Ζ.Ε., Ιωάννινα 2006.
- Νάλιας Αρσένιος, «Αγριόχοιρος», Άρτα 2002
- 3^ο Συνέδριο Ελληνικής Οικολογικής Εταιρίας & Ελληνικής Ζωολογικής Εταιρίας: «ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ της ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ», Ιωάννινα, 16-19 Νοεμβρίου 2006. Διοργάνωση: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων. Συνδιοργάνωση: ΥΠ.Ε.Π.Θ., Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Ν.Α. Ιωαννίνων.
- Υδρία. Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. Εταιρεία Ελληνικών Εκδόσεων Α.Ε. Τόμος 2, σελ. 56-57
- Χαϊδευτού, Ε., Μεντής, Θ., Ζώτος, Α., Bergmeier, E., & Δημόπουλος, Π., (2006). Σχέσεις εδαφικών παραμέτρων – βλάστησης φυλλοβόλου δάσους δρυών που υπόκειται σε διαφορετικά καθεστώτα βόσκησης (Μπουραζάνι Κόνιτσας). Σελ. 456-465. 3^ο Συνέδριο Ε.Οι.Ε. & Ε.Ζ.Ε., Ιωάννινα 2006.
- Alexiou, P.N. (1983). Effect of feral pigs (*Sus scrofa*) on subalpine vegetation at Smokers Gap, ACT. Proc. Ecol. Soc. Aust 12, 135-42
- Allen, L.R. (1984). Feral pig control handbook. Queensland Rural Protection Board. 19pp.
- Alpe, D. (1995). Distribution and density of wild boar (*Sus scrofa*) through tracks survey in the Orsiera Rocciavre Natural Park, Piedmont (Italy). *Ibex JME* 3: 209-210.
- Brangi, A. & Meriggi, A. (2003). Espansione del cinghiale (*Sus scrofa*) e danni alle coltivazioni in un' area delle prealpi occidentali. *Hystrix Italian Journal of Mammalogy* 14(1-2): 95-105.
- Cabanau. La compagnie, véritable organisation sociale. Mag. Le shasseur de sanglier, p.20-25, n^ο 12.
- Gaisford M. (1989). Boars for all.
- Genov P. (1994). A review of the cranial characteristics of the Wild Boar.

- Giles, J.R. (1973). The ecology of the feral pig in NSW – a preliminary report. Abstract of paper in, “13th General Meeting of the Aust. Mamm. Soc.”, 396-7.
- Giles, J.R. (1980). The ecology of the feral pig in western New South Wells. Ph.D. Thesis, Sydney University.
- Hedgepeth W. (1978). The hog book.
- Henry, V.G. (1968). Length of estrous cycle and gestation in European wild hogs. *J. Wildl. Manage.* 32, 406-8.
- Hone, J. (1980). Effect of feral pig rooting on introduced and native pasture in north - eastern New South Wells. *J.Aust. Inst. Agric. Sci.* 46,130-2.
- Hone, J., O’ Grady, J., and Pedersen, H. (1980). Decisions in the Control of Feral Pig Damage. Department of Agriculture, New South Wales.
- Hone J. and Atkinson, W. (1983). Evaluation of fencing to control feral pig movement. *Aust. Wildl. Res.* 10, 499-505.
- Hone, J. (1984). Controlling Feral Pigs. Agfact A9.0.9. Department of Agriculture, New South Wales.
- Hipf A. (1979). Pigs: Wild and Tame.
- L. Boulloire, J. Vassant. Le sanglier.
- L. Cabanau. La reproduction chez le sanglier. *Mag. Le shasseur de sanglier*, n° 12, p.20-25.
- L. Cabanau. Y-a-t-il réellement un «rut» chez le sanglier? *Mag. Chasse - sanglier - passion*, n° 6, p.16-17.
- Lever C. (1994). Naturalised Animals).
- Marsack Peter. Vertebrate Pest Research.
- Masters, K.B. (1979). Feral pigs in south - west of Western Australia. Final report to Feral Pig Committee.
- Mauget, R. (1981). Behavioural and reproductive strategies in wild forms of *Sus scrofa* (European wild boar and feral pigs). *Current Topics in Vet. Med. and Anim. Sci.* 11, 3-13.
- Mazzoni della Stella, R. (1986). Indagine sulle squadre di caccia al Cinghiale della provincial di Siena. Pp. 189-230 in: *Atti Conv. Reg. “Il cinghiale ieri, oggi e domain”* Siena.
- Mitchell, J., Merrell, P. and Allen, L.R. (1982). Vertebrate Pests of Queensland. Queensland Rural Lands Protection Board. 61pp.
- Naveh, Z. & Lieberman, A. (1984). Landscape Ecology: Theory and Application. Springer-Verlag.

- Pavlov, P.M. (1980). The diet and general ecology of the feral pig (*Sus scrofa*) at Girilambone, NSW. M.Sc. Thesis, Monash University.
- Pavlov, P.M., Hone, J., Kilgour, R.J. and Pedersen, H. (1981). Predation by feral pigs on Merino lambs at Nyngan, New South Wales. *Aust. J. Exp. Agric. Husb.* 21,570-4
- Pavlov, P.M. and Hone, J. (1982). The behavior of feral pigs, *Sus scrofa*, in flocks of lambing ewes. *Aust. Wildl. Res.* 9,101-9.
- Pavlov, P.M. (1983). Feral Pig. In "Complete Book of Australian Mammals". (Ed. R. Strahan.) pp. 494-5 (Angus and Robertson: Sydney.)
- Pech, R.P. and Hone, J. (1988). A model of the dynamics and control of an outbreak of foot and mouth disease in feral pigs in Australia. *J. Appl. Ecol.* 25, 63-77.
- Perry Thomas. *Reproduction of Domestic Animals.*
- Porter V. (1993). *A handbook to the breeds of the world.*
- Rothschild M.F. & Ruvinsky A. (1998). *The Genetics of the Pig.*
- Saunders, G. and Bryant, H. (1987). The evaluation of a feral pig eradication program during a simulated exotic disease outbreak. *Aust. Wildl. Res.* 15,63-77.
- Tisdell, C.A. (1982). "Wild Pigs: Environmental Pest or Economic Resource?". (Pergamon Press: Sydney.)
- Tsachalidis, E.P. & Konstantopoulos, P. (2005). Population demography of the species wild boar (*Sus scrofa*, L., 1757) in Peloponnesus and Sterea Hellas, South Greece. XXVIth International Congress of the International Union of Game Biologists (IUGB).
- Valet, G. Des marcassins toute l'année! Pourquoi? *Mag. Chasse - sanglier - passion*, n° 4, p.12-13.
- Valet, G. La dentition du sanglier. *Mag. Chasse - sanglier - passion*, n° 4, p.28-29.
- Valet, G. Méthode de détermination de l'âge des sangliers. *Mag. Le chasseur de sanglier*, n° 12, p.26-30.
- Valet, G. Sanglier: une reproduction très singulière. *Mag. Chasse - sanglier - passion*, n° 6, p.12-15.
- Wild Boar Research 2002

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://kpe-kastor.kas.sch.gr/dasos>
<http://kynigos.net.gr/thirama/boarhunt.html>
<http://members.fortunecity.com./iskoufias/hunting/mammals>
www.agrotravel.gr
www.arcadians.gr
www.alfa-omega.gr/article.asp
www.askjim.gr
www.atticapark.com/animals/SUS.SCROFA
www.biobreed.gr
www.diananews.gr/article.asp
www.e-artemis.gr/mainarticle2008/3174
www.gpeppas.gr/trixota/agrioguruno
www.huntersclub.gr
www.iman.com.cy/article
www.info3kps.gr./showproclamation.asp
www.kinigidrama.gr/hunt.htm
www.kinigomania.gr/agriogourouno.html
www.kinigotopos.gr
www.ksd.gr
www.ksioan.gr
www.kskom.gr/img/scrofa.pdf
www.kynigos.com
www.livepedia.gr
www.myserres.gr
www.nafpaktia.gr
www.ornithologiki.gr/gr/oiwnos
www.rodia-elafos.gr
www.thirama.gr/el/susscrofa
www.topeiros.gr/stena/pages/o6thilastika.htm
www.Wikipedia.org/wiki/αγριόχοιρος
www.xronos.gr

ΠΗΓΕΣ

Αναπτυξιακή Εταιρεία «Ήπειρος», με έδρα τα Ιωάννινα

Δ/ση Κτηνιατρικής Ιωαννίνων.

Δ/ση Δασών Ιωαννίνων.

Μώκος Ηλίας, Γεωπόνος

Προσωπική έρευνα με επισκέψεις σε εκτροφεία αγριογούρουνων στην ευρύτερη περιοχή του νομού Ιωαννίνων